AileHekimliğiAkademisi

19. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

07-09 NİSAN 2022

ÇEVRİMİÇİ KONGRE

BİLDİRİ KİTABI

Aile Hekimliği Akademisi yayınıdır.
Nisan 2022

Aile Hekimliği Akademisi © 2022 Her hakkı saklıdır

EDİTÖR

PROF. DR. VİLDAN MEVSİM

EDİTÖRLER KURULU

PROF. DR. OKAY BAŞAK

PROF. DR. NAFİZ BOZDEMİR

POF. Dr. DİLEK GÜLDAL

PROF. DR. SERAP ÇİFCİLİ

PROF. DR. ERKAN MELİH ŞAHİN

PROF. DR. CAHİT ÖZER

PROF. DR. BEKTAŞ MURAT YALÇIN

DOÇ. DR. FATİH ÖZCAN

Değerli Meslektaşlarımız,

‘19. Aile Hekimliği Araştırma Günleri’ni **07-09 Nisan 2022** tarihlerinde **uzaktan çevrimiçi olarak** gerçekleştireceğiz.

Aile Hekimliği alanında araştırmayı geliştirmek, ulusal veriler sağlamak ve araştırma etkinliğini birinci basamağa yaymak amacı ile yılda iki kez gerçekleştirdiğimiz Araştırma Günleri'ne sizleri de bekliyoruz.

Covid-19 pandemisi nedeniyle çevrimiçi yapmaya başladığımız Aile Hekimliği Araştırma Günleri’nin 19’uncusunu da çevrimiçi olarak gerçekleştiriyoruz.

Araştırma Günleri programı üç güne yayılmış olarak; tamamlanmış çalışmaların yanı sıra proje, araştırma ve tez önerilerinin tartışılarak geliştirildiği bildiri oturumlarından oluşmaktadır. Bu oturumların aralarında yine yerli ve yabancı konuşmacılarımız konferanslar verecektir.

Araştırma kurslarımızı ise 04-06 Nisan 2022 tarihleri arasında çevrimiçi gerçekleştireceğiz.

Umarım yeni yapı ve uygulama yöntemiyle çevrimiçi olarak gerçekleştireceğimiz bu araştırma günlerinde de uzaktan da olsa bir arada olma özlemimizi gidermeye devam ederiz.

Pandemi sonrasında Aile Hekimliği Araştırma Günleri’ni yüz yüze yapmaya devam edeceğiz.

O günlerin çabuk gelmesi umuduyla katılımınızı ve katkılarınızı bekliyoruz.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Okay BAŞAK
Aile Hekimliği Akademisi
Başkanı

DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Prof. Dr. Okay Başak

Üyeler:
Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
Prof. Dr. Dilek Güldal
Prof. Dr. Vildan Mevsim
Prof. Dr. S. Serap Çifçili
Prof. Dr. Cahit Özer
Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
Prof. Dr. E. Melih Şahin
Doç. Dr. Fatih Özcan

TEKNİK KURUL
Kurul Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Yücel Uysal
Üyeler:
Uzm. Dr. Yahya Utlu
Uzm. Dr. Hüseyin Karagöz
Araş. Gör. Dr. İsmail Cebeci
Araş. Gör. Dr. Oğulcan Çöme
Araş. Gör. Dr. Enes Ramazan Eren

MEDYA VE İLETİŞİM KURULU
Kurul Başkanı: Doç. Dr. Özden Gökdemir
Üyeler:
Uzm. Dr. Olgu Aygün
Uzm. Dr. Genco Görgü

BİLİMSEL KURUL:

Kurul Başkanı: Prof. Dr. Vildan Mevsim

Üyeler:

Prof. Dr. Alis Özçakır
Prof. Dr. Arzu Uzuner
Prof. Dr. Ayşe Semra Demir Akca
Prof. Dr. Azize Dilek Güldal
Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
Prof. Dr. Berrin Telatar
Prof. Dr. Cahit Özer
Prof. Dr. Didem Adahan
Prof. Dr. Emine Neşe Yeniçeri
Prof. Dr. Erhan Yengil
Prof. Dr. Erol Aktunç
Prof. Dr. Fatma Gökşin Cihan
Prof. Dr. Hülya Akan
Prof. Dr. Hüseyin Avni Şahin
Prof. Dr. İsmet Tamer
Doç. Dr. Ayşen Fenercioğlu
Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik
Doç. Dr. Can Öner
Doç. Dr. Cüneyt Ardıç
Doç. Dr. Çiğdem Apaydın Kaya
Doç. Dr. Çiğdem Gereklioğlu
Doç. Dr. Didem Kafadar
Doç. Dr. Elif Ateş Altunbaş
Doç. Dr. Elif Deniz Şafak
Doç. Dr. Esra Meltem Koç
Doç. Dr. Fatih Özcan
Doç. Dr. Habibe İnci
Doç. Dr. Hatice Kurdak
Doç. Dr. Hüseyin Elbi
Dr. Öğr. Üyesi Arzu Ayraler
Dr. Öğr. Üyesi Canan Tuz Yılmaz
Dr. Öğr. Üyesi Eda Çelik Güzel
Dr. Öğr. Üyesi Elif Erdoğdu Ceylan
Dr. Öğr. Üyesi Fisun Sözen
Öğr. Gör. Uz. Dr. Ediz Yıldırım
Öğr. Gör. Dr. M. Neslişah Tan
Uz. Dr. Olgu Aygün
Uz. Dr. Işık Gönenç
Prof. Dr. Kamile Marakoğlu
Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
Prof. Dr. Nazlı Şensoy
Prof. Dr. Nilgün Özçakar
Prof. Dr. Nurver T. Sipahioğlu
Prof. Dr. Okay Başak
Prof. Dr. Özlem Tanrıöver
Prof. Dr. Pemra Cöbek Ünalan
Prof. Dr. Recep Erol Sezer
Prof. Dr. Saliha Serap Çifçili
Prof. Dr. Seçil Günher Arıca
Prof. Dr. Sevgi Özcan
Prof. Dr. Tamer Edirne
Prof. Dr. Yasemin Çayır
Prof. Dr. Yeltekin Demirel
Prof. Dr. Züleyha Alper
Doç. Dr. Kenan Topal
Doç. Dr. Mahcube Çubukcu
Doç. Dr. Melahat Akdeniz
Doç. Dr. N Nagihan Y. Çeltek
Doç. Dr. Nil Tekin
Doç. Dr. Onur Öztürk
Doç. Dr. Özden Gökdemir
Doç. Dr. Pınar Döner Güner
Doç. Dr. Sabah Tüzün
Doç. Dr. Sebahat Gücük
Doç. Dr. Tolga Günvar
Doç. Dr. Umut Gök Balcı
Doç. Dr. Yasemin Korkut Kurtoğlu
Dr. Öğr. Üyesi Vasfiye Pervane
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Çetin
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Ünlü
Dr. Öğr. Üyesi Utku Eser
Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Bulut Batur
Öğr.Gör.Uz.Dr. Z.Yelda Özer
Öğr. Gör. Dr. Zehra Dağlı
Uz. Dr. Gizem Limnili
Uz. Dr. Yılmaz Sezgin

7 Nisan 2022

09:30-09:50	**Açılış Konuşmaları**	
	SALON 1	
09:50-10:50	**Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Recep Erol Sezer
		Prof. Dr. Cahit Özer
	Bilimsel Sekreter	Prof. Dr. E. Neşe Yeniçeri
09:50-10:20	**Birinci Basamakta Hasta-Hekim İş Birliği Ile Oluşturulan Ortak Takip Planının Tip 2 Diyabetes Mellitus Hastalarının Öz Yönetimine Etkisi: Randomize Olmayan Kontrollü Bir Çalışma** Ayşenur Aktemur, Güldeniz Kılıç, Saliha Serap Çifçili	
10:20-10:50	**Sigara Bırakma Polikliniğine Başvurarak Sigarayı Bir Yıl ve Daha Uzun Süre Bırakmış Bireylerin Yeniden Sigaraya Başlama Sıklığı ve İlişkili Faktörler** Abdulkadir Sözen, Tolga Günvar	
	SALON 2	
09:50-10:50	**Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Dilek Güldal
		Prof. Dr. Kamile Marakoğlu
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik
09:50-10:20	**Samsun'da Görev Yapan Aile Hekimlerinin Gebe ve Çocuklarda Uspstf Önerileri, Periyodik Sağlık Muayeneleri ile Tarama Testleri Rehberi Hakkındaki Bilgi Düzeyinin Belirlenmesi** Bektaş Murat Yalçın, Murat Tosun	
10:20-10:50	**Annelerin Beslenme Bilgi Düzeyi, Beslenme Tarzı ve Beslenme Sürecinde Çocuklar Üzerindeki Tutumlarının İncelenmesi, Anne ve Çocuk Bkı ile Değerlendirilmesi** Sabahat Uslusoy Güneş, Pınar Döner Güner	
10:50-11:00	**Ara**	
11:00-12.00	**Konferans (Salon 1)**	
	Moderatör	Prof. Dr. Vildan Mevsim
	Optimising Well-being: Lessons from Positive Psychology and Lifestyle Medicine Prof. Dr. Ciaran O'Boyle *RCSI, Centre For Positive Psychology and Health*	
	SALON 1	
12:00-13:00	**Söyleşi Oturumu**	
	"Hamlet ve Ofelya, Bir Sanat Eserine Analitik Yaklaşım" Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın	
13:00-13:15	**Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)**	
	SALON 1	
13:15-14:45	**Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Tolga Günvar
13:15-13:45	**İnsülin Kullanan Erişkin Diyabet Hastalarında Hipoglisemi Korkusu Ile Karbonhidrat Sayımı Bilgisi ve Uygulaması Arasındaki İlişki** Süleyman Yıldız, Serkan Yener, Dilek Güldal	
13:45-14:15	**Tip 2 Diyabet Hastalarında Başlangıç Düzey Karbonhidrat Sayımının Hba1c Düzeyine Etkisi** Hamide Vural, Arzu Uzuner, Pemra Cöbek Ünalan	
14:15-14:45	**Dahiliye Polikliniğine Başvuran Hastaların Aile Sağlığı Merkezini Kullanma Durumları** Habibe İnci, Şeyda Özden Çalış, Ayşegül Tarakçı, Said Tontak, Ayşegül Ertınmaz Özkan, Burcu Korkut, Pınar Kalem, Didem Adahan	

	SALON 2	
13:15-14:45	**Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Alis Özçakır
		Prof. Dr. Nazlı Şensoy
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Umut Gök Balcı
13:15-13:45	**Sağlık Çalışanlarında Öfke İfade Tarzı ve İlişkili Faktörler** Fatıma İlay Yeğen Yılmaz, Melda Dibek Büyükdinç, Okay Başak	
13:45-14:15	**Telefonla Hasta Danışma ile İlgili Hekimlerin Tutumları** Pınar Kalem, Habibe Inci, Didem Adahan	
14:15-14:45	**Nörolojik Rehabilitasyon Tedavisi Gören Hastaların Düşme Riskinin D Vitamini Düzeyi Ile İlişkisinin Değerlendirilmesi** Mehmet Vatansever, Cüneyt Ardıç, Serdar Karakullukçu, Osman Topçu, Ayşe Karakullukçu	
14:45-15:00	**Ara**	
	SALON 1	
15:00-17:30	**Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Arzu Uzuner
		Prof. Dr. Didem Adahan
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Elif Ateş Altunbaş
15:00-15:30	**Covid-19 Pandemisinin Türkiye'de Özgül Öğrenme Güçlüğüne Yönelik Google Trends Aramalarına Etkisi** Güler Gizem Ölmez, Fatih Koçtürk, Hamit Sırrı Keten	
15:30-16:00	**Üniversite Öğrencilerinin Ruhsal Durumu ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi** Fatih Özcan, Emin Oryal Taşkın, Sevgi Nehir, İsmet Koç, Nihan Yalçıner	
16:00-16:30	**Covid-19 Pandemisinde Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitim Programı Çevrimiçi Derslerinin Uzmanlık Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi: Tanımlayıcı Çalışma** Gizem Limnili, Vildan Mevsim, Nilgün Özçakar, Tolga Günvar, Mehtap Kartal, Ediz Yıldırım, Neslişah Tan	
16:30-17:00	**Birinci Basamakta Ayaktan Takip Edilen Covid -19 Hastalarında Multimedya Eğitimlerle Depresyon ve Anksiyetenin Yönetilmesi** Serhat Küçüker	
17:00-17:30	**Covid-19 Tanısı ile Hastaneye Yatırılarak Tedavi Edilen Hastaların Taburculuk Sonrası Solunum Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi** Meltem Karakulak Kafkas, Sabah Tüzün, Nazlı Hacıağaoğlu, Hüseyin Çetin, Sevda Şener Cömert, Engin Ersin Şimşek	
17:30-18:00	**Ateş Şikâyeti ile Başvuran 1-5 Yaş ve 6-10 Yaş Arası Çocukların Annelerinde Ateş Yönetiminin Karşılaştırılması** Burcu Korkut, Elif Müsellim, Pınar Kalem, Habibe İnci, Erkan Doğan, Didem Adahan	

	SALON 2	
15:00-16:40	**Devam Eden Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Sevgi Özcan
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Cüneyt Ardıç
15:00-15:20	**Aile Hekimlerinin Yazdığı "Diş Çürüğü" Tanılı Reçetelerin Antibiyoterapi İçermesi Yönüyle Araştırılması: Bir Farmakoekonomik İnceleme** Ömer Ataç, N.İpek Kırmızı Sönmez, Volkan Aydın, Ahmet Akıcı	
15:20-15:40	**Obezite Yönetimi İçin Meslekleraras İşbirliğinin İncelenmesi: Sistematik Derleme Rn(Exploring Interprofessional Collaboration For Obesity Management: A Systematic Review)** Aysel Başer, Zeynep Sofuoğlu	
15:40-16:00	**Bir Üniversite Hastanesi Gebe Polikliniğine Başvuran Gebelerin Covid-19aşısına Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi** Fevziye Mualla Ateşmen, Elif Deniz Şafak, Fulya Çağlı	
16:00-16:20	**Covıd-19 Pandemisi Sürecinde 265 Huzurevi Sakininin Sağlık Durumlarının İzlenmesi** İsmail Cem Şeker, Pemra Cöbek Ünalan, İsmail Hakkı Doğru	
16:20-16:40	**Tıp Fakültesi ve Diş Hekimliği Öğrencilerinin Yaşlılara Karşı Tutumlarını Etkileyen Faktörler** Seher Karahan, Ezgi Ağadayı, Zeynep Çoban Büyükbayraktar	

8 Nisan 2022

	SALON 1	
09:30-10:50	**Bir fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Nurver Turfaner Sipahioğlu
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Özden Gökdemir
09:30-09:50	**Doğum Öncesi Başa Çıkma Ölçeğinin Türkçe Geçerlik-Güvenirliği ve Başa Çıkma Tutumları ile Anne Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki** Ayşe Nur Toksöz Özder, Özge Nur Yılmaz, Gül Deniz Kılıç, Arzu Uzuner	
09:50-10:10	**Aile Sağlığı Merkezi'ne Başvuran Fazla Kilolu ve Obez Pediatrik Hastaların Fiziksel Aktivite/Beslenme Durumları ile Persantil Değerlerinin Antropometrik Veriler Ve Aile Beslenme Ve Fiziksel Aktivite Tarama Ölçeği (Abfa-Tr) Kullanılarak Değerlendirilmesi** Coşku Ergene Mutlu, Sercan Bulut, Didem Kafadar	
10:10-10:30	**Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne Başvuran Hastaların Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi** Damla Damaş, Okay Başak, Melda Dibek Büyükdinç	
10:30-10:50	**Denizli İl Merkezinde Okul Öncesi 5-6 Yaş Çocuklarda İşeme Bozukluğu Prevelansı ve Etkileyen Faktörler** Merve Okta, Nilüfer Emre, Aysun Özşahin, Tamer Edirne	
	SALON 2	
09:30-10:50	**Bir fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Nilgün Özçakar
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Kenan Topal
09:30-09:50	**Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Sese Bağlı Yaşam Kalitesi Farkındalığı** Aycan Baş, Ayşen Mert, Gamze Dur	
09:50-10:10	**Dahili ve Cerrahi Branşlarda Görev Yapan Hekimlerin Empatik Davranış Modeli Açısından Karşılaştırılması** Burcu Korkut, Dilan Cindoruk, Habibe İnci, Pınar Kalem, Didem Adahan	
10:10-10:30	**Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Hastalarda Gıda Takviyesi Kullanımı ve Temel Beslenme Bilgi Düzeyini Etkileyen Faktörler** Doğancan Güneş, Ayfer Gemalmaz	
10:30-10:50	**Kanser Hastasına Bakım Veren Aile Bireylerinin Kendi Kronik Hastalıklarına Uyumu** Ece Yokuş, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
10:50-11:00	**Ara**	

	SALON 1	
11:00-12:00	**Konferans**	
	Moderatörler	Prof. Dr. S.Serap Çifçili
		Doç. Dr. Özden Gökdemir
	Measuring and Counteracting at The Local Level Global Environmental-Health Threats: The Role of Family Doctors Prof. Dr. Paolo Lauriola *Rete Italiana Medici Sentinella per l'Ambiente (RIMSA University of Modena and Reggio-Emilia*	
12:00-12:30	**Öğle Arası**	
12:30-12:45	**Çevrimiçi Sisteme Giriş (Zoom)**	
	Salon 1	
12:45-13:15	**Özel Oturum** **"KARAKTER Çalışması"** **Dilek Güldal, Arzu Uzuner, Elif Ateş, Tamer Edirne, Yeşim Uncu, Mümtaz Mazıcıoğlu, Okay Başak**	
	SALON 1	
13:15-14:45	**Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Hatice Kurdak
13:15-13:45	**Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran Hastaların Uyku Kalitesi ile Hava Kirliliği Arasındaki İlişkinin Araştırılması** Mehmet Tayyip Pak, Azize Dilek Güldal	
13:45-14:15	**Aile Hekimliğİ Polikliniğİne Sağlık Raporu İçin Başvuran Kişilerin Akciğer Grafilerinde İnsidental Saptanan Nodüler Opasiteler** Burcu Korkut, Nevin Köremezli Keskin, Didem Adahan	
14:15-14:45	**Covid-19 Geçirenlerde Depresyon, Anksiyete, Panik Bozukluk ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtileri: Vaka-Kontrol Çalışması** Merve Akikol Koçhan, Pakize Gamze Erten, Elif Ateş Budak, Tahsin Çelepkolu, Vasfiye Demir Pervane	
	SALON 2	
13:15-14:45	**Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Züleyha Alper
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Sabah Tüzün
13:15-13:45	**Kadınlarda Meme Kanseri Tarama Davranışı ve Hasta Aktiflik Düzeyi** Özge Alduran, Gizem Limnili, Nilgün Özçakar	
13:45-14:15	**İlaç Kullanım Durumunun Covıd-19 Klinik Seyri Üzerine Etkisi** Ülkü Sur Ünal, Hasan Raci Yananlı, Ömer Kays Ünal, Yasemin Doğan Kaya, Merve Keskin, Fikriye Güngören, Duygu Karaçizmeli Altıparmak, Atila Karaalp	
14:15-14:45	**Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Obezite Hakkında Tutum ve Davranışları** Ersan Gürsoy, Mercan Yağız	
14:45-15:00	**Ara**	

	SALON 1	
15:00-17:00	**Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Yasemin Çayır
		Prof. Dr. Seçil Günher Arıca
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Elif Deniz Şafak
15:00-15:20	**Sigara Bıraktırma Polikliniğine Başvuran Hastalarda Standart Tedaviye Ek Telefon Görüşmelerinin Sigara Bırakma Başarısına Etkisi** İrem Gelgeç, Pınar Trak, Sabah Tüzün	
15:20-15:40	**Bir E-Asm'ye Kayıtlı Nüfusun Kolon ve Serviks Kanseri Taramalarına Uyumunu Arttırmak için Klinik Kontrollü Bir Müdahale Çalışması** Kaan Yurtcanlı, Pemra Cöbek Ünalan, İsminur Taşcı	
15:40-16:00	**Dekübit Ülserli Hastalarda Crp/Albümin Değerinin Yara Evresine Göre Değişiminin İncelenmesi** Mehmet Tolga Yılmaz, Yasemin Korkut Kurtoğlu	
16:00-16:20	**Sigara Bıraktırma Polikliniğinden Tedavi Almış Hastalarda Nüks Sıklığı ve Nedenleri** Saliha Serap Çifçili, Büşra Çimen, Handenur Tan Doğrusever	
16:20-16:40	**Gebelere Yönelik İnfantil Kolik Eğitiminin Doğum Sonrası Etkilerinin İncelenmesi** Özge Nur Yılmaz, Arzu Uzuner, Ayşe Nur Toksöz Özder	
16:40-17:00	**Aile Hekimleri Tarafından Verilen Egzersiz Reçetesinin Etkinliği** Armağan İzgü, Çiğdem Apaydın Kaya	
	SALON 2	
15:00-17:00	**Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Tamer Edirne
		Prof. Dr. Özlem Tanrıöver
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Kenan Topal
15:00-15:20	**Obstruktif Uyku Apne Sendromu Hastalarında Uyku Kalitesi ve Besleme Alışkanlıkları Değerlendirilmesi** Özgür Yaraşır, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
15:20-15:40	**Aile Hekimi Gözünden Teletıp Uygulamalarının Değerlendirilmesi** Şeyma İldemir, Hüseyin Elbi, Neslişah Tan, Vildan Mevsim	
15:40-16:00	**Hekimlerin Sağlıklı Beslenme Davranışları ve Gıda Takviyesi Kullanımının Değerlendirilmesi** Tuba Efe, Memet Taşkın Egici, Emine Zeynep Tuzcular Vural, Işık Gönenç	
16:00-16:20	**Samsun İlinde Ketem'e Meme Kanseri Taraması için Başvuran Kadınlarda, Meme Kanseri Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi ve Risk Analizi Metodunun Geliştirilmesi** Bektaş Murat Yalçın, Merve İlkaya	
16:20-16:40	**İnflamatuar Bağırsak Hastalarında Besin Çeşitliliği ve Hastalık Aktivitesi Arasındaki Ilişki** Erkan Ata, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
16:40-17:00	**Birinci Basamakta Yalancı Trombositopeni Görülme Sıklığı ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi** Mutlu Kasar	

	SALON 1	
09:30-10:50	**Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Berrin Telatar
		Prof. Dr. Fatma Gökşin Cihan
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Hüseyin Elbi
09:30-09:50	**Aydın İli Efeler İlçesindeki İki Yaş Altı Çocuğu Olan Annelerin Emzirme Öz-Yeterliliği ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi** Gülşen Gül Sülük, Ayfer Gemalmaz	
09:50-10:10	**Terminal Dönem Kanser Hastalarında Ağrı Tedavisine Destekleyici Olarak Kulak Akupunktur Uygulaması** Bilge Özcan, Utku Eser	
10:10-10:30	**Covid-19 Pandemisi'nin 5-18 Yaş Aralığındaki Çocukların Beslenme Alışkanlıkları ve Yaşam Tarzı Değişiklikleri Üzerine Etkisi** Beyzanur Özmutlu, Yasemin Korkut Kurtoğlu	
10:30-10:50	**12-16 Yaş Arası Çocuklarına Covıd-19 Aşısı Yaptırma Konusunda Ebeveynlerinin Tutum ve Davranışları: Kesitsel, Çok Merkezli Çalışma** Ediz Yıldırım, Vildan Mevsim	
	SALON 2	
09:30-10:50	**Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu**	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Hülya Akan
		Prof. Dr. Erol Aktunç
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Didem Kafadar
09:30-09:50	**Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine Kayıtlı 12 Yaş Üzeri Nüfusta Covıd-19 Aşılanma Durumu: Kesitsel, Çok Merkezli Çalışma** Barış Can Türkeş, Ediz Yıldırım, Vildan Mevsim	
09:50-10:10	**Covid-19 Pandemisinin Meme Kanseri Taramasına Etkileri** Mercan Yağız, Ersan Gürsoy	
10:10-10:30	**15 Yaş Altı Çocuklarda Zaman Yönetimi Başarısında Sporun Yeri** Rahmi Çelik, Özden Gökdemir	
10:30-10:50	**Covid-19 Pandemisi'nin Postpartum Depresyon Üzerine Etkisi** Sümeyye Gönültaş, Yasemin Korkut Kurtoğlu	
10:50-11:00	**Ara**	
	Salon 1	
11:00-12:00	**Konferans**	
	Moderatör	Prof. Dr. Pemre Cöbek Ünalan
	Research and Professional Development in Rural Medical Practice Dr. Oleg Kravtchenko *President of Executive Committee, EURIPA*	
	SALON 1	
12:00-13:00	**Söyleşi Oturumu**	
	Moderatör	Prof. Dr. Saliha Serap Çifçili
	Doktorları Hiç Sevmeyen Bir "TEKİNSİZ"! Ayşegül Cengiz	

13:15-16:30	**POSTER OTURUMU**	
	SALON 1	
13:15-14:45	**1. Grup**	
13:15-14:45	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Çiğdem Gereklioğlu
		Doç. Dr. Onur Öztürk
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üye. Arzu Ayraler
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üye. Utku Eser
13:15-13:30	**Birinci Basamakta Prediyabet Hastalarının Bilgi ve Tutumlarının Araştırılması** Rabia Alas, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
13:30-13:45	**Covıd-19 Pandemisinde Aile Hekimliği Asistanlarının Besin Destek Ürünleri Konusunda Bilgi, Tutum ve Davranışları: Samsun İli Örneği** Mahcube Çubukçu, Latife Merve Yıldız, Nur Şimşek Yurt	
13:45-14:00	**Akdeniz Diyeti Uyumu ile Kemik Mineral Yoğunluğu İlişkisi: Kesitsel Analitik Çalışma** Seher Nihan Çiflikli, M.Neslişah Tan, Vildan Mevsim	
14:00-14:15	**13- 60 Ay Arası Çocuklarda Problemli Medya Kullanımı ve Bilişsel Gelişimin Değerlendirilmesi** Veli Dönder, Özge Sarı, Semiha Mandacı, Tolga Günvar	
14:15-14:30	**Covid 19 Nedeniyle Yoğun Bakımda Tedavi Görüp Taburcu Olan Hastalarda Ruhsal Hastalık Riskinin ve Psikosomatik Etkilerinin Değerlendirmesi** Taha Enes Kıllı, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
14:30-14:45	**Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı Gebelerde Sosyodemografik Özelliklerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarına Etkisi** Güldeniz Kılıç, Yasemin Doğan Kaya, Serhat Şahin, İpar Doğa Yılancı, Edanur Can, Ece Bakıryol, Beril Babatürk, Arzu Uzuner	
	SALON 2	
13:15-14:45	**2. Grup**	
13:15-14:45	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Ayşen Kutan Fenercioğlu
		Doç. Dr. Mahcube Çubukçu
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üye. Canan Tuz Yılmaz
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üye. Eda Çelik Güzel
13:15-13:30	**Karantina ve Uzaktan Eğitim Döneminde Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Ekran Kullanım Süresi ve Kas İskelet Ağrıları** Berre Altaş, Muhammet Buğrahan Suiçmez, Zehra Doğan, Ayşe Ceren Albayrak, Halil İbrahim Özden, Pemra Cöbek Ünalan	
13:30-13:45	**Birinci Basamakta 40 Yaş Üzeri Osteoporoz Tanısıyla Takip Edilen Hastalarda Ağrı Durumunun Belirlenmesi ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisinin Araştırılması** Hüseyin Ali Tunç, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
13:45-14:00	**Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencilerinde Meditasyon Uygulamalarının Stres Düzeyine Etkisi: Randomize Kontrollü Deneysel Çalışma** Merve Saniye İmançer, Gizem Limnili, Vildan Mevsi	
14:00-14:15	**Servikal Kanser Taramasında Kendi Kendine Hpv Örnekleme Yönteminin, Pap Smear Testine Göre Kabul Edilebilirliği ve Kullanılabilirliği** Hüseyin Uysal, Tolga Günvar	
14:15-14:30	**Gebelikte Doğum Korkusuna Neden Olan Faktörlerin Araştırılması** Zeynep Aslan Hişmioğulları, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
14:30-14:45	**Asistan Hekimlerde Fiziksel Aktivite ve Beslenme Tutumunun Değerlendirilmesi** Seyde Seda Kasapoğlu, Mehmet Yeral, Nilgün Özçakar	

	SALON 3	
13:15-14:45	**3. Grup**	
13:15-14:30	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Can Öner
		Doç. Dr. Habibe İnci
	Bilimsel sekreter	Dr. Öğr. Üye. Gülseren Pamuk
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üye. Elif Erdoğdu Ceylan
13:15-13:30	**Birinci Basamağa Başvuran Sigara İçen Evli Kadınlarda, Cinsel İşlev Bozukluğu e Ailev İşlevselliğinin Araştırılması** Ayşe Üstün, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
13:30-13:45	**Premenstruel Sendrom Semptomlarının Kadınların Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi** Zeynep Kankılıç Koca	
13:45-14:00	**Primer Enürezis Nokturnası Olan Çocuklarda Duygu-Davranış Sorunlarının İncelenmesi** Gülcan Buran, Nilgün Özçakar	
14:00-14:15	**Hipoglisemi Belirtilerine Yönelik Covid-19 Pandemi Öncesi ve Covid-19 Pandemi Döneminde İnternet Aramaları** Beytullah Nariçi, Ömer Faruk Erkan, Hamit Sırrı Keten	
14:15-14:30	**0-6 Ay Arası Bebeği Olan Annelerin Bebek Besleme Tutumunun İncelenmesi** Sibel Meral, Nilüfer Emre, Aysun Özşahin, Tamer Edirne	
	SALON 4	
13:15-14:45	**4. Grup**	
13:15-14:45	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Burcu Kayhan Tetik
		Doç. Dr. Nagihan Y. Çeltek
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üye. Ülkü Bulut Batur
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Dr. M. Neslişah Tan
13:15-13:30	**1.Basamakta Hasta Merkezli İletişim Ölçüm Aracı (The Measure Of Patient-Centered Communication-Mpcc) ile Değerlendirilen Hastalarda Mpcc'nin Hasta Memnuniyeti, Tedavi Uyumu ve Başarısı Üzerine Etkisinin Araştırılması** Fatih Akıllıoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
13:30-13:45	**Anne ve Çocuk Yeme Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kesitsel Çalışma** Dila Çelik, M.Neslişah Tan, Vildan Mevsim	
13:45-14:00	**Tip 2 Dm Hastalarında Hba1c ve Kan Şekeri Düzeyinin Diyabetin Komplikasyonlu Seyretmesiyle Olan Ilişkisi** Salih Metin	
14:00-14:15	**Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Hastaların Organ Bağışı Konusundaki Bilgi ve Tutumları** Aslıhan Burcu Ay Budak , Merve Can , Veli Dönder, Nilgün Özçakar	
14:15-14:30	**Birinci Basamakta Takip Edilen Astım ve Koah'lı Yetişkin Hastalarda Bedensel Etkinlik Durumu, Uyku Kalitesi ve Ruhsal Hastalık Riskinin Araştırılması** İrem Rüzgar, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
14:30-14:45	**Tip 1 Diyabetes Mellitus Tanılı Adölesanların Hastalık İzleminde 1. Basamak Takibinin Değerlendirilmesi** Ecem Dilara Akkaya, Nilüfer Emre, Aysun Özşahin, Tamer Edirne	
14:45-15:00	**Ara**	

	SALON 1	
15:00-16:30	**5. Grup**	
15:00-16:30	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Nil Tekin
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üye. Hüseyin Çetin
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Uz. Dr. Z. Yelda Özer
15:00-15:15	**Osteoartrit Tanılı Bireylerde Sağlık Algısı ile Fonksiyonel Kapasite Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi** Engin Erbaş, Günnaz Gül İlhan , Nilgün Özçakar	
15:15-15:30	**Birinci Basamakta Metabolik Sendrom Tespit Edilen Yetişkin Hastalarda Bedensel Etkinlik Düzeyinin Araştırılması** Sergen Düzce, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:30-15:45	**65 Yaş ve Üzeri Çoklu İlaç Kullanımı Olan Bireylerin Akılcı İlaç Kullanımı Bilgi Düzeyleri** Esranur Yayın, Nagihan Yıldız Çeltek	
15:45-16:00	**Gebelerdeki Hemoglobin Değerinin Yenidoğan Bebeğin Vücut Ağırlığına Etkisi** Hatice Özkul, Didem Adahan	
16:00-16:15	**Sigara Bırakma Polikliniğine Başvuran Nikotin Bağımlısı Bireylerde Anksiyete ve Depresyon Riski ile Öfke Derecesinin Araştırılması** Zeynep Çakmak, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
16:15-16:30	**Birinci Basamak ve Reçetesiz Kullanımda D Vitamini Takviyesi** Ümit Kemal Uğurlu	
	SALON 2	
15:00-16:30	**6. Grup**	
15:00-16:30	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Esra Meltem Koç
		Doç. Dr. Sebahat Gücük
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üye. Vasfiye Demir
	Sunum Değerlendirme	Öğr. Gör. Dr. Zehra Dağlı
15:00-15:15	**65 Yaş Üzeri Kronik Hastalıkları Olan Bireylerde Polifarmasi ve Akılcı İlaç Kullanım Bilincinin Araştırılması** Yasin Alaybeyoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:15-15:30	**Geçirilmiş Covid-19 Sonrası Akut Reaktif Artrit Tanı Alma Sıklığı** Büşra Bilik Sezer, Selim Sezer, Hayal Demir, Nilgün Özçakar	
15:30-15:45	**Uzun Süre Kontrol Altına Alınamamış Metabolik Sendrom Sonucu Periferik Arter Hastalığı** Aslıhan Aşkın, Cüneyt Ardıç	
15:45-16:00	**Samsun İli 1 - 4 Yaş Çocuk Ölümlerinin Nedenleri ve Aşılanma Durumları** Bahadır Yazıcıoğlu, Sibel Türkan, Özkan Yaşayancan	

	SALON 3	
15:00-16:30	**7. Grup**	
15:00-16:30	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Çiğdem Apaydın Kaya
		Doç. Dr. Habibe İnci
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Pınar Döner Güner
	Sunum Değerlendirme	Dr. Öğr. Üye. Ufuk Ünlü
15:00-15:15	**Birinci Basamağa Başvuran Tip 2 Diyabetes Mellitus Hastalarında Diyabetik Nefropati Farkındalığının Değerlendirilmesi** Abdulkadir Tanrıkulu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:15-15:30	**İzmir İli Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran Postpartum Kadınların Prenatal Dönemde Çalışma Durumları ve Postpartum Depresyon Arasındaki İlişki:Kesitsel Analitik Çalışma** Zeynep Karlı, Gizem Limnili, Vildan Mevsim	
15:30-15:45	**Aile Hekimliği Polikliniğinde Ağrısız Dissemine Herpes Zoster Olgusu** Yasemin Özkaya, Nilgün Özçakar	
15:45-16:00	**Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki Polikliniklere Başvuran 30-50 Yaş Arasındaki Bireylerde Sosyodemografik Özellikler ile Ruh Sağlığı Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi** Burcu Korkut, İshak Oğuz Cindoruk, Ahmet Mirza, Pınar Kalem, Habibe İnci, Didem Adahan	
16:00-16:15	**Birinci Basamağa Başvuran Hastalarda Cilt Sağlığı Açısından Güneşten Koruyucu Önlemlerin Farkındalığı e Cilt Kanseri Bilgi Düzeyinin Araştırılması** Merve Akan Durğay, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
	SALON 4	
15:00-16:30	**8. Grup**	
15:00-16:30	**Oturum Başkanları**	Doç. Dr. Melahat Akdeniz
		Doç. Dr. Fisün Sözen
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Yasemin Korkut
	Sunum Değerlendirme	Uz. Dr. Işık Gönenç
15:00-15:15	**Birinci Basamakta Takip Edilen Doğurganlık Sonrası Diz ve Kalça Osteoartriti Görülen Kadınlarda Obezite Durumunun ve Ruhsal Hastalık Riskinin Belirlenmesi** Nursel Neriman Kuş, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
15:15-15:30	**Palyatif Servisinde Yatan Hastaların Enfeksiyon Durumlarının Değerlendirilmesi** Habibe İnci, Rukiye Koçak, Gamze Akın, Aykut Uçkun, Pınar Kalem, Burcu Korkut, Didem Adahan	
15:30-15:45	**Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Hastaların Organ Bağışı Hakkındaki Tutumlarının Hemodiyaliz Hastalarıyla Karşılaştırılması** Selim Sezer, Büşra Bilik Sezer, Mehmet Yeral, Nilgün Özçakar	
15:45-16:00	**Retınıtıs Pıgmentosa ve Akupunktur. Neden Olmasın!** Ayşenur Elbir Şahin, Çetin Göktaş, Rümeysa Karaçuha Sürücü, İsmail Şen, Onur Öztürk	
16:00-16:15	**Evlilik Öncesi Dönemde Kadınlarda Hpv Aşısı Farkındalığının ve Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi** Özge Atalay Topdemir, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy	
16:15-16:30	**Vegan Beslenen Bireylerde Depresyon Sıklığı ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi** Emre Can Karataş, Ediz Yıldırım, Vildan Mevsim	
16:30-17:00	**KAPANIŞ OTURUMU**	

SÖZLÜ BİLDİRİLER

(Bildiriler Sunum Sırasına Göre Dizilmiştir)

Birinci Basamakta Hasta-Hekim İş Birliği ile Oluşturulan Ortak Takip Planının Tip 2 Diyabetes Mellitus Hastalarının Öz Yönetimine Etkisi: Randomize Olmayan Kontrollü Bir Çalışma

Ayşenur Aktemur, Güldeniz Kılıç, Saliha Serap Çifçili
Marmara Üniversitesi

Giriş: Tip 2 Diayabetes Mellitus(DM) hastalarına yönelik, komplikasyonları önlemeye, geciktirmeye yardımcı olmak ve diyabetlerini yönetmeyi öğrenmelerini sağlamak için bir dizi kendi kendine yönetim araçları ve programlar geliştirilmiştir. Ancak bu yöntemler sağlık okur yazarlığı(SOY) düşük bireylerde çok etkili olmayabilir. Bu çalışmanın amacı; birinci basamakta diyabet yönetimi ve takibini kolaylaştırmak için hekimle hastanın birlikte geliştireceği ortak takip planını içeren müdahalenin diyabet özyönetim düzeyine etkisini ve bu etkinin hastaların mevcut SOY düzeyleriyle ilişkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu araştırma randomize olmayan kontrollü klinik çalışma olarak yapılmıştır. İstanbul ili Pendik ilçesinde bulunan 3 aile sağlığı merkezinden(ASM) müdahale(MG) ve kontrol(KG) gruplarında %95 güven aralığında %80 güçle yapılan örneklem hesabına göre en az 40'ar katılımcı ve grupları oluşturan katılımcılar farklı ASMlerden olacak şekilde 84 DM hastası ile çalışma yürütülmüştür. İlk görüşmede tüm katılımcılara diyabet özyönetim ölçeği ve SOY ölçeği uygulanmıştır. MG ile ayda bir kere görüşme yapılarak DM hastalığına ve komplikasyonlarına yönelik eğitim verilmiş, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş kolay anlaşılabilir ve doldurulabilir takip araçları; diyabet kimlik kartı ve diyabet günlüğü hastalara verilerek hastalarla birlikte bir takip planı yapılmıştır. KG oluşturan katılımcılarla ayda bir kere telefon ile DM hastalığına yönelik bilgilendirmeleri içeren görüşmeler yapılmıştır. Üçüncü ayda tüm katılımcılara diyabet özyönetim ölçeği yeniden uygulanmıştır. Gruplar independent samples T test ile karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması MGde 54,97±8,20, KGde 59,00±8,82dir. Gruplar arasında SOY düzeyleri arasında fark bulunmamakta iken özyeterlilik MG daha yüksek bulunmuştur. Araştırma sonunda yapılan son test değerlerine göre MG özyönetim puanı 65,53'ten 73,64'e yükselmiştir($p<0.05$), KG puanı ise 57,34'ten 58,26'ya yükselmiştir($p>0.05$). Katılımcılara yapılan müdahale sonrası özyönetim puanlarının artışı ile mevcut SOY arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Sonuç: Bu çalışma ile geliştirdiğimiz ortaklaşa plan ve takip yönteminin, birinci basamakta SOY hangi düzeyde olursa olsun DM hastalarının özyönetimlerini artırılabileceği sonucuna varılmıştır.

Tartışma Soruları:

1- Çalışmada geliştirilmiş ortak takip planının birinci basamakta yaygınlaştırılması için neler yapılabilir?
2- Bu yöntemi başka hangi popülasyonlarda kullanabliriz?

Sigara Bırakma Polikliniğine Başvurarak Sigarayı Bir Yıl ve Daha Uzun Süre Bırakmış Bireylerin Yeniden Sigaraya Başlama Sıklığı ve İlişkili Faktörler

Abdulkadir Sözen, Tolga Günvar
Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Sigara, birçok kullanıcısının ölümüne neden olan tek yasal maddedir. Yılda çoğu kısmı erken ölüm olan ortalama altı milyon ölüme neden olmaktadır. Bu altı milyon ölümün altı yüz bin tanesi pasif içicilerde meydana gelmektedir. Sigara kullanımı bulaşıcı olmayan kronik hastalıklardan ötürü engelliliklere ve ölüme neden olmaktadır. Aynı zamanda bulaşıcı hastalıklardan dolayı meydana gelen ölümlerde risk artışına neden olmaktadır.

Tütün kullanımı nedeniyle, 2030 yılına gelindiğinde ölen kişi sayısının 8 milyon olacağı, yirmi birinci yüzyıl boyunca 1 milyara yakın kişinin sigara nedeniyle öleceği tahmin edilmektedir

2008 yılında toplam 8 tane randomize kontrollü çalışmanın dahil edildiği bir metaanaliz çalışmasında sonuç olarak; sigara bırakma polikliniklerine başvuran ve bırakan hastaların %60'ı ilk bir yıl içinde tekrardan başlamaktadır. Bir yıl içinde başlamayanların ise her yıl %10'u tekrardan başlamaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, analitik kesitsel çalışma modelinde planlanmış olup Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği sigara bırakma polikliniğine 1 Ocak 2015-31 Aralık 2019 tarihleri arasında ayaktan başvuran kişiler dahil edilip araştırma yapılmştır.

Veri toplama araçları olarak; Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan **veri toplama formu** ve sigarayı bırakmak için sigara bırakma polikliniğine başvuru anındaki **Fagerstrom Nikotin Bağımlılığı Testi (FNBT)** sonucu kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların geneli değerlendirildiğinde 611 katılımcının 269'unun şu an sigara kullanmadığı (%44), 179'unun 12-17. aylarda sigaraya tekrar başladığı (%29),

79'unun 18-23. aylarda sigaraya tekrar başladığı (%12.9), 51'inin 24-35. aylarda sigaraya tekrar başladığı (%8.3), 21'inin 36-47. aylarda sigaraya tekrar başladığı (%3.4) ve 12 tanesinin de >47. aylarda sigaraya tekrar başladığı (%2) görülmüştür.

Tartışma: Bizim çalışmamızda ilk bir yıl dahil edilmemiştir; ama bir yıldan sonraki sigaraya tekrar başlama sıklığı metaanaliz çalışmasıyla uygunluk göstermektedir.

Sonuç: Sigarayı bir yıl ve daha uzun süre bırakanların %56'sının tekrar sigara kullanmaya başladığı görülmüştür.

Yaşadığı evde çocuk varlığı sigarayı bıraktıktan sonra tekrardan başlamamayı etkilediği görülmüştür.

İzlem yapılan hastaların sigarayı bıraktıktan sonra sürdürme döneminde hiç izlem yapılmayanlara göre daha başarılı olduğu gözlenmiştir.

Samsun'da Görev Yapan Aile Hekimlerinin Gebe ve Çocuklarda Uspstf Önerileri, Periyodik Sağlık Muayeneleri ile Tarama Testleri Rehberi Hakkındaki Bilgi Düzeyinin Belirlenmesi

Bektaş Murat Yalçın, Murat Tosun
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

Amaç: Çalışmamız ile Samsun'daki aile hekimlerinin gebe ve çocuklarda,The U.S. Preventive Services Task Force (USPSTF) önerilerindeki periyodik sağlık muayeneleri ve tarama testleri rehberi hakkındaki bilgi düzeyinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın evreni Samsun'daki uzman aile hekimi, asistan aile hekimi, pratisyen aile hekimi ve aile hekimliğinde akademisyen olan doktorlar oluşturmaktadır. Tanımlayıcı çalışmamıza 10.01.2022- 10.07.2022 tarihleri arasında Samsun'daki çalışan 183 aile hekimi katıldı.

Bulgular: Çalışmamıza katılan hekimlerin yaş ortalaması 31,12 ± 7,03 yıl idi. Toplam katılımcıların %68, 9 'u (n:126) kadındı. Katılımcıların %68,9 'u (s:126) tam zamanlı aile hekimliği asistanı, %16,4 'ü (s:30) uzman aile hekimi, % 9,3'ü (s:17) pratisyen aile hekimi, % 3,8 'i (s:7) sözleşmeli aile hekimliği asistanı ve % 1,6'sı (s:3) akademisyen idi. Katılımcıların %56,3' ü (n:103) bir ASM'de hiç çalışmamış iken, % 24'ü (n:44) 1 yıldan az süre çalışmış ve % 19,7'si (n:36) 1 yıldan daha uzun süre çalışmış idi. Katılımcıların ort. 6,24 ± 6,46 yıldır (en az 1,en fazla 37) görev yapmakta idiler. Katılımcıların en sık yanlış cevap verdikleri öneriler sırasıyla;

- Preeklampsi için yüksek risk altındaki kadınlarda 12. gebelik haftasından sonra koruyucu ilaç olarak düşük doz aspirin (81 mg/gün) kullanılmasını önerilmelidir.
- Asemptomatik kadınlarda yumurtalık kanseri taraması yapılmalıdır
- Asemptomatik adolesanlarda ve hamile olanlar da dahil olmak üzere yetişkinlerde genital herpes simpleks virüsü (HSV) enfeksiyonu için rutin serolojik tarama yapılmalıdır
- 24 yaş ve altındaki cinsel olarak aktif kadınlarda ve enfeksiyon riski yüksek olan yaşlı kadınlarda gonore taraması yapılmalıdır
- 24 yaş ve altındaki cinsel olarak aktif kadınlarda ve enfeksiyon riski yüksek olan yaşlı kadınlarda klamidya taraması yapılmalıdır
- Su kaynağında florür eksikliği olan çocuklar için 6 aylıktan başlayarak oral florür takviyesi reçete edilmelidir
- İlk süt dişi çıkmasıyla beraber bebeklerin ve çocukların süt dişlerine florür vernik uygulamasını yapılmalıdır

Sonuç: Katılımcıların USPSTF ve T.C: Sağlık Bakanlığının gebe ve çocuk izlemindeki önerilerinden düşük puan aldıkları noktalar konusunda verilecek eğitimler yararlı olabilir.

Annelerin Beslenme Bilgi Düzeyi, Beslenme Tarzı ve Beslenme Sürecinde Çocuklar Üzerindeki Tutumlarının İncelenmesi, Anne ve Çocuk BKI ile Değerlendirilmesi

Sabahat Uslusoy Güneş, Pınar Döner Güner
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı, Hatay

Giriş: Çocukların yeme davranışları ve alışkanlıkları yaşamın ilk yıllarında şekillenmekte ve sonraki yıllarda obezite gelişimine neden olmaktadır. Obezitenin gelişiminde birçok faktör rol oynasa da sadece davranışsal ve çevresel faktörler çocuklukta değiştirilebilir, dolayısıyla bunlar özellikle birinci basamakta klinik müdahalelerin odak noktasıdır. Bu çalışmada amacımız annelerin beslenme bilgi düzeyi, beslenme tarzı ve beslenme sürecinde çocuklar üzerindeki tutumlarının incelenmesi, anne ve çocuk BKİ ile değerlendirilmesidir.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipte olan çalışma; etik kurul izni alındıktan sonra 12 ay içerisinde Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine başvuran 9-72 ay aralığında çocuğu olan 18-49 yaş aralığındaki annelerle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada sosyodemografik verileri içeren anket, Beslenme Sürecinde Anne Tutumları Ölçeği (BSATÖ), Yetişkinler İçin Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçeği (YETBİD) ve Anne-Baba (Ebeveyn) Besleme Tarzı Anketi (EBTA) kullanılmıştır. Veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 21 programıyla analiz edilmiştir. ANOVA, Kruskal Wallis ve ki kare testleri kullanılmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki ilişki Pearson ve Spearman korelasyon testi ile incelenmiştir. $P<0,05$ anlamlılık sınırı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Annelerin BKİ ortalamaları 24,4±3,6 olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan 2 yaş altı çocukların %6,7'sinin, 2 yaş üzerindekilerin %22,9'unun persentili normalin üzerindedir. Obez annelerin EBTA'nin duygusal beslenme ve yardımcı beslenme alt boyutlarından en düşük puanı aldıkları görülmüştür (her ikisi için p=0,001). Zayıf BKİ'ne sahip annelerin BSATÖ'nin negatif beslenme stratejileri alt boyutundan en yüksek puan aldığı tespit edilmiştir (p=0,001). 2 yaş üzeri çocuklar arasında BKİ persentili %95 in üzerinde olanların annelerinin EBTA'nin duygusal beslenme alt boyutunda daha yüksek puan aldığı tespit edilmiştir (p=0,008). 2 yaş üzeri çocuklardan BKİ %95 persentilin üzerinde olanların annelerinin YETBİD ölçeğinin besin tercihi derecesinin kötü olduğu bulundu.

Sonuç: Annenin beslenme bilgi düzeyi, beslenme tarzı ve bu süreçteki tutumunun çocuğun kilosunu etkilediği görülmüş olup bu faktörlerin belirlenmesinin ve erken müdahalesinin sağlıklı çocuk beslenmesi ve çocukluk obezitesinin önlenmesi konusunda farkındalık kazandıracağı düşünülmektedir.

İnsülin Kullanan Erişkin Diyabet Hastalarında Hipoglisemi Korkusu ile Karbonhidrat Sayımı Bilgisi ve Uygulaması Arasındaki İlişki

Süleyman Yıldız[1], Serkan Yener[2], Dilek Güldal[1]
[1] Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD
[2] Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD

Giriş: Yalnızken hipoglisemiye girme, daha önce sık hipoglisemik atak geçirmiş olmak gibi nedenlerden dolayı insülin kullanan diyabetli bireyler hipoglisemi korkusunu çok sık yaşamaktadırlar. Yaşadıkları korku sebebiyle diyabetli bireylerin kan glukoz seviyelerini yüksek düzeyde tutma davranışı sergiledikleri gösterilmiştir. Karbonhidrat sayımı yöntemi ile diyabetli bireyler kan şekerine etki eden besinleri beslenme planlarına entegre etmeyi öğrenmektedirler. Karbonhidrat sayımı metodunu uygulayan diyabetlilerin insülin dozları ve yaşam kalitesi üzerine olumlu etkileri gösterilmiştir. Bu çalışmada insülin kullanan erişkin diyabet hastalarında hipoglisemi korkusu ile karbonhidrat sayımı bilgisi ve uygulaması arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel analitik tipte olan çalışmamız Dokuz Eylül Üniversite Hastanesi Endokrin Polikliniği'ne başvuran poliklinik hastaları üzerinde yapılmıştır.Güven düzeyi %95, hata %5, hipoglisemi korkusu prevalansı %37 alınarak evreni bilinmeyen örneklem formülünden hesaplanan sayıya göre 140 kişiye ulaşılmıştır. Katılımcılara hipoglisemi korku ölçeği, sosyodemografik özelliklerin ve hastalığa ilişkin bilgilerin sorgulandığı anket formu, beslenme bilgi düzeyi anketi ve hastane anksiyete depresyon ölçeğinin anksiyete alt ölçeği uygulanmıştır.

Hipoglisemi korku ölçeği davranış ve kaygı olarak 2 alt gruptan oluşmaktadır. Geçerlilik ve güvenirliliği 2009 yılında Ö.Erol tarafından yapılmıştır. HAD(hastane anksiyete depresyon ölçeği) depresyon ve anksiyete olarak iki alt gruptan oluşmaktadır. Geçerlilik ve güvenirliliği 1997 yılında Ö. Aydemir ve arkadaşaları tarafından yapılmıştır. Beslenme Bilgi Düzeyi Skorlanması anketi Kübra Yıldız tarafından Türkiye'deki Yoğun İnsülin Tedavisi Alan Diyabetli Bireylerin Karbonhidrat Sayımı Metodunu Kullanım Durumlarının HbA1c Düzeylerine Etkisi isimli tez çalışmasında kullanılmak üzere geliştirilmiş bir ankettir.

Bulgular: Hipoglisemi korkusu ile eğitim durumu, çalıma durumu, hipoglisemi atak sıkılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Karbonhidrat sayımı bilgisi ve uygulaması ile hipoglisemi korkusu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Hastaların anksiyete durumları ile hipoglisemi korkusu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Sonuçlar: Çalışmanın hastaneye başvuranlar arasında yapılmış olması sonuçlar üzerinde etkili olabilir. Bu nedenle araştırmanın birinci basamakta izlenen hastaları da kapsayacak şekilde genişletilmesi anlamlı olabilir.

Tartışma Soruları:

1) Hipoglisemi korkusunu önlemeye yönelik birinci basamakta neler yapılabilir?

Tip 2 Diyabet Hastalarında Başlangıç Düzey Karbonhidrat Sayımının Hba1C Düzeyine Etkisi

Hamide Vural, Arzu Uzuner, Pemra Cöbek Ünalan
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Diyabette beslenme ve öğün planlaması ile ilgili prensipler başarılı bir diyabet yönetiminin en önemli bileşenlerindendir. Tıbbi beslenme tedavisi yöntemlerinden biri olan karbonhidrat sayımı (KS) ile ilgili Tip 2 Diabetes Mellitus(T2DM) hastalarında yapılmış çalışmalar sınırlı olup, birkaç çalışmada KS'nin glisemik kontrolü iyileştirdiği bildirilmiştir. Başlangıç düzey KS, T2DM hastalarında beslenme eğitiminin bir bileşeni olarak sunulduğunda Hba1c düzeyi üzerine etkili olabilir. Çalışmanın amacı; başlangıç düzey karbonhidrat sayımının, birinci basamakta, oral antidiyabetik ilaç kullanan T2DM hastalarda HbAc1 düzeyine etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Non-randomize kontrollü klinik müdahale çalışmasıdır. Oral antidiyabetik ilaç kullanan, 18-75 yaş aralığında T2DM tanılı hastalar, müdahale(s=33) ve kontrol(s=45) olmak üzere iki grup şeklinde üç ay süreyle takip edildi (%95 güven düzeyinde, %90 güçle). Müdahale ve kontrol grupları iki farklı Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı hastalardan oluştu. Her iki grupta genel diyabet izlem ilkeleri uygulanırken, müdahale grubunda ek olarak başlangıç düzey karbonhidrat sayımı eğitimi verildi. Eğitim, her biri 40 dakika süren üç oturumdan oluşmaktaydı. Her iki gruba KS ile ilgili bilgilendirici kitapçık dağıtıldı. Başlangıçta ve üçüncü ayda tüm katılımcılara, KS ve sağlıklı beslenme bilgi skalası uygulandı, HbA1c, diğer laboratuvar ve antropometrik ölçümler yapıldı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 54,58±9,69 (min:28 max:73)'dur. Her iki grupta kadın katılımcılar daha fazladır (M:%57.6, K:%53.3). Tüm katılımcıların başlangıçta HbA1c ortalaması %7,58±094 (min:6,5 max:10,8)'dir. Üçüncü ayda müdahale grubunda, HbA1c değeri %7,7'den %7,2'ye (**p:0,002**) düşerken, kontrol grubunda görülen düşüş istatistiksel anlamlı değildir (%7,49'dan %7,46'ya, **p:0,851**). İki grup karşılaştırıldığında müdahale grubundaki HbA1c'deki düşüş, kontrol grubuna göre daha fazladır (M: -0,5 K: -0,02, **p:0,018**). Üçüncü ayda, KS bilgi skalası puanı, müdahale grubunda kontrol grubuna göre daha yüksektir (**<0,001**).

Sonuç: T2DM hastalarına, birinci basamakta, aile hekimi tarafından verilen başlangıç düzey KS eğitimi, HbA1c'de düzelme sağlayarak ve KS bilgi düzeyini arttırarak glisemik kontrolü iyileştirir.

Tartışma Soruları:

1- T2DM hastalarında, başlangıç düzey karbonhidrat sayımının Hba1c düzeyine etkisi nasıldır?
2- Birinci basamakta, karbonhidrat sayımı eğitimi diyabet yönetimine nasıl entegre edilebilir?

Dahiliye Polikliniğine Başvuran Hastaların Aile Sağlığı Merkezini Kullanma Durumları

Habibe İnci[1], Şeyda Özden Çalış[1], Ayşegül Tarakçı[1], Said Tontak[1], Ayşegül Ertınmaz Özkan[2], Burcu Korkut[1], Pınar Kalem[1], Didem Adahan[1]
[1] Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı
[2] Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Amaç: Aile hekimlerinin karşılaştıkları sağlık sorunlarının önemli bir bölümünü Dahiliye ile ilgili hastalıklar oluşturmaktadır. Bu çalışmada Aile Sağlığı Merkezini (ASM) kullanma durumlarının, konuyla ilgili tutumlarının ve aile hekimliği uygulaması ile ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel çalışmada, Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesinin Dahiliye polikliniklerine Kasım 2021-Ocak 2022 tarihlerinde başvuran hastalara, sosyodemografik verilerini, ASM kullanma durumlarını, aile hekimliği uygulamasından memnuniyetlerini ve dahiliye poliklinik muayenesi sonrası tanılarını sorgulayan anket formu uygulanmıştır. Çalışma, Karabük Üniversitesi Girişimler Olmayan Çalışmalar Etik Kurulu'ndan onaylıdır (Karar no: 2021-685). Verilerin istatistiksel analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 313 hasta dahil edilmiştir. Hastaların yaş ortalaması 43,31±17,56 yıl olup %62,9'u kadın, %37,1'i erkekti. En sık başvuru nedenleri tiroid hastalıkları (%13,4), Diyabetes mellitus (%11,8), hipertansiyon (%10,9), genel tıbbi muayene (%7,7), Kan tahlili (%5,8), en sık konulan tanılar tiroid hastalıkları (%12,8), hipertansiyon (%12,5), Diyabetes mellitus (%11,5), Kardiyovasküler hastalık (%5,8), anemi (%4,5) idi. Hastaların %65,5'i bir yakınması olduğunda aile hekimlerine başvurmadığını, %59,7'si Dahiliye ile ilgili şikâyetleri için aile hekimlerine başvurmadığını bildirdi. Hastaların %30,4'ü ise aile hekimlerinin yönlendirmesi ile Dahiliye polikliniğine başvurmuştu. Katılımcıların çoğunluğu aile hekimliği sisteminden memnundu (%85,3) ve aile hekimine başvurma sıklığı yılda 1-2 kez (%47,3) idi. Aile hekimine en sık başvuru nedenleri ilaç yazdırma (%38,0), üst solunum yolu enfeksiyonu (%21,7), kan tahlili (%12,1) ve ağrı (%5,1) idi. Hastaların %8,3'i aile hekimine hiç başvurmadığını bildirdi. Hastaların aile hekimine başvurmama nedeni, ASM olanaklarını yeterli bulmamaları (%33,5), dahiliyeye muayene olmak istemeleri (%29,1) ve belirli bir sebep olmamasıydı (%20,1). Evli katılımcıların aile hekimliğini kullanma sıklığı evli olmayanlardan anlamlı olarak daha yüksekti (p=0,016). Üniversite mezunu katılımcıların aile hekimliğini kullanma sıklığı anlamlı olarak daha düşüktü (p<0,001). Aile hekimliğini kullanan hastaların memnuniyet düzeyleri kullanmayanlara göre anlamlı olarak daha yüksekti (p<0,001).

Sonuç: Dahiliye polikliniklerine başvuran hastaların çoğunluğu birinci basamakta yönetilebilir. Aile hekimliği uygulamasının daha etkin olması için toplum bilinçlendirilmeli, sevk sistemi uygulanmalıdır. Gerektiğinde 2. ve 3. basamak sağlık kuruluşları kullanılmalıdır.

Sağlık Çalışanlarında Öfke İfade Tarzı ve İlişkili Faktörler

Fatıma İlay Yegen Yılmaz, Melda Dibek Büyükdinç, Okay Başak
Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Aydın

Amaç: Çalışmamızın amacı; hastane çalışanlarının sürekli öfke düzeyleriyle öfke ifade tarzlarını ve bunlarla ilişkili etkenleri araştırmaktır.

Yöntem: Çalışmamıza 2018 yılı Mayıs-Eylül ayları arasında ADÜ Hastanesinde çalışan, katılmayı kabul eden ve anket formunu eksiksiz dolduran 471 sağlık çalışanı dahil edildi. Çalışmaya katılan sağlık çalışanlarından anket formu ve Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarz Ölçeği (SÖÖTÖ) doldurmaları istendi. Anketimizde katılımcıların sosyodemografik özelliklerini,mesleğe bakış açılarını, işe karşı düşüncelerini ve öfke ifade şekillerini sorgulayan 39 soru bulunmaktaydı.

Bulgular: Katılımcıların 319'u (%67,7) kadın ve 287'si (%60,9) 18-34 yaş grubundaydı. Yüzde 66'sı (s=311) evli olan katılımcıların çoğunluğu (%94,7) 12 yıldan fazla eğitimli ve %36,5'i (s=172) araştırma görevlisiydi. 295'inin (%62,6) meslekte çalışma süresi 10 yılın altında, 239'unun (%50,7) ise çocuğu yoktu. Yüzde 23,8'i (s=112) sigara ve %31,6'sı (s=149) alkol kullanmaktaydı. Tüm hastane çalışanlarının öfke kontrol alt ölçeği puan ortalaması 21,82±4,34; öfke dışa vurma alt ölçeği puan ortalaması 14,90±3,29; öfke içe atma alt ölçeği puan ortalaması 17,11±3,66 ve sürekli öfke alt ölçeği puan ortalaması 19,00±4,73 idi. Daha genç hastane çalışanlarında,12 yıldan az eğitimlilerde, hemşirelerde, çocuğu olmayanlarda, sigara kullananlarda ve meslekte çalışma süresi daha kısa olanlarda sürekli öfke daha yüksekti. Kadınlar, gençler, araştırma görevlileri, daha kısa süredir çalışmakta olanlar, mesleğini seçme konusunda kararsız olanlar ve işinden memnun olmayanlar öfkelerini daha çok içe atmaktaydı. Çocuk sahibi olmayanlar öfkelerini daha çok dışa vurmaktaydı. En az bir çocuğu olanlar öfkelerini daha iyi kontrol etmekteydi.

Sonuç: Çalışmaya katılan hastane çalışanlarının sürekli öfke düzeyleri ortanın altındadır. Öfkelerini genellikle dışa yansıtmamaktadırlar, ancak içe atma eğiliminde de değillerdir. Buna karşın kısmen öfke kontrolü sağlayabilmektedirler. Çalışma koşullarına ilişkin hastane çalışanlarının görüş ve önerileri dikkate alınarak hastane içi çalışma düzeninde iyileştirmeler yapılması yararlı olacaktır.

Tartışma Soruları:

1- Çalışanların öfkelerini dışa yansıtmaması, ama içe de atmaması, öfke kontrollerinin daha iyi olmasıyla açıklanabilir mi?

Telefonla Hasta Danışma ile İlgili Hekimlerin Tutumları

Pınar Kalem, Habibe İnci, Didem Adahan
Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Tıp alanında telefonun kullanımı özellikle hasta danışma – sesli ya da görüntülü arama, hasta verilerini paylaşma-sırasında kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Özellikle yüz yüze görüşmenin mümkün olmadığı durumlarda faydalı olması avantaj sağlamaktadır ancak bu tip hasta danışma ya da görüşmelerinin ortaya çıkarabileceği etik sorunların dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmamızda hekimlerin telefonla hasta danışma hakkındaki tutumları tartışılmıştır.

Amaç: Çalışmanın amacı hekimlerin telefonla hasta danışma hakkındaki tutumlarını belirlemektir.

Gereç ve Yöntemler: Karabük Eğitim Araştırma Hastanesinde çalışan hekimlerden gönüllü olan 103 katılımcı, araştırmacıların hazırladığı anket formunu doldurdu. Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde, IBM SPSS paket programının v.22.0 versiyonu kullanıldı. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortalama± standart sapma şeklinde belirtildi. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit için Kolmogrov Smirnov testi yapıldı. Parametrik veriler için student- t test, non parametrik veriler için Mann Whitney U testi yapıldı. Kategorik veriler ki-kare testi ile karşılaştırıldı. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Çalışmamızdaki 103 katılımcının yaş ortalaması 42,34±10,43 idi ve çoğunluğunu erkekler (%65,0) oluşturmaktaydı. Katılımcıların çoğunluğu evli (%74,8), meslekte 21 yıl ve üzeri çalışmış olan (%44,7), pratisyen hekim (%61,2), ailesinde kendisinden başka doktor olan (%51,5) hekimlerdi. Katılımcıların tamamı hasta danışmak için telefonla arandığını bildirdi. Hekimler çoğunlukla her gün arandıklarını (%41,7), hasta danışmak için görüntülü veya resimli arandıklarını (%64,1), aramaların %59,2 oranında kendi uzmanlık alanları ile ilgili olduğunu bildirdiler.

Sonuç: Çalışmamıza göre her ne kadar aranmış olmaktan rahatsız olsalar da hekimlerin çoğunluğu danışma için telefonla aranmaktadır ve kendileri de aramaktadır.Çalışmamıza benzer hekimlerin telefonla hasta danışma hakkında tutumlarına dair literatürde başka yayınlara rastlanmamıştır. Bu da belki bizim toplumumuz dışında başka örneği olmadığı, sıcakkanlı bir toplum olmamız nedeniyle bu tip danışmanlıkları hekimlerimizin reddedememesi gibi sebeplerden olabilir.

Hekimlerin fazladan iş yükü olarak gördükleri ve kaçamadıkları telefonla danışma ile ilgili yapılabilecek düzenlemeler mevcuttur, mesela hasta-hekim telefon görüşmelerinin ücretlendirilmesi gereksiz aramaların önüne geçebilir.

Nörolojik Rehabilitasyon Tedavisi Gören Hastaların Düşme Riskinin D Vitamini Düzeyi ile İlişkisinin Değerlendirilmesi

Mehmet Vatansever[1], Cüneyt Ardıç[2], Serdar Karakullukçu[3], Osman Topçu[1], Ayşe Karakullukçu[2]
[1] Maçka Ömer Burhanoğlu Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi
[2] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi
[3] Rize İl Sağlık Müdürlüğü

Amaç: D vitamini düzeyinin hemiplejik vakalar üzerinde denge ve düşme riski üzerinde etkilerini araştırmaktır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki çalışmaya Maçka Ömer Burhanoğlu Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi'nde Temmuz 2020-Ocak 2021 tarihleri arasında Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Polikliniği'ne hemipleji tanısı ile başvuran ve yatırılarak tedaviye alınan 152 hasta alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 23,0 istatistik programı kullanıldı. Değerlendirme sonuçlarının tanımlayıcı istatistikleri; kategorik değişkenler için sayı ve yüzde, sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma, minimum, maksimum olarak verildi. Bağımsız iki grup arasında sayısal değişkenlerin karşılaştırmaları; Student-t Test, Mann Whitney U testi ile değerlendirildi. Bağımsız üç veya daha fazla grubun karşılaştırılmasında ANOVA testi, Kruskal Wallis testi kullanıldı. Korelasyon analizlerinde Pearson testi, Spearman testi kullanıldı. Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanıldı. İstatistiksel alfa anlamlılık seviyesi $p<0,05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya alınan 152 hastanın 95'i erkek (%62,5) tir. Hastaların genel yaş ortalaması 62,0± 12,7 idi. Hastaların hastaneye yattıkları ilk gün ölçülen D vitamin düzeyleri <12 ng/mL olan hasta sayısı 70 (%46,1), 12-20 ng/mL arasında olan hasta sayısı 50 (%3,.9) ve >20 ng/mL olan hasta sayısı 32 (%21,0) idi. Hastaların taburcu olacakları son gün ölçülen D vitamin değerleri ise; <12 ng/mL sayısı 46 (%31,3) idi. Hastaların taburculuk esnasındaki D vitamini düzeyi ile Berg Denge Ölçeği puanı ve İtaki Düşme Riski Ölçeği puanı arasındaki korelasyon incelendiğinde; D vitamini düzeyi ile Berg Denge Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki varken ($r=0.184$, $p<0.025$), İtaki Düşme Riski Ölçeği puanı ile negatif korelasyon olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Sonuç: Bu çalışma düşük D vitamini seviyesine sahip hemiplejik hastalarda D vitamini replasmanının denge ve düşme riskinin azalması üzerine etkileri olduğunu ortaya koymuştur.

Tartışma Soruları:

1. D vitamininin hangi düzeyde olması düşme açısından koruyucu olur, kesim değeri var mıdır?

COVİD-19 Pandemisinin Türkiye'de Özgül Öğrenme Güçlüğüne Yönelik Google Trends Aramalarına Etkisi

Güler Gizem Ölmez[1], Fatih Koçtürk[2], Hamit Sırrı Keten[1]
[1] Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı , Gaziantep
[2] Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı, Gaziantep

Giriş: Özgül öğrenme güçlükleri; disleksi, diskalkuli ve disgrafi olmak üzere üç ana sınıflandırmaya tabidir. Disleksi, doğru ve/veya akıcı kelime tanımada zorluk, yazım ve kod çözme becerilerinde zayıflık ile karakteri bir okuma bozukluğudur. COVİD-19 pandemi döneminde Türkiye'de okullarda eğitimin online yapılmasına yönelik düzenlemeler uygulandı. Bu sebeple öğrenciler üzerinde eğitim aktif olarak olarak gerçekleşmemiştir. Bu dönemde öğrencilerin eğitiminde ailenin etkinliği artmıştır. Bu çalışmada COVID-19 pandemi dönemi ve önceki dönemde Google Trends üzerinden Türkiye'de insanların özgül öğrenme güçlüğüne yönelik terimleri araştırması incelendi.

Metod: Bu çalışmada 01.01.2018-.01.07.2021 tarihleri arasında Google Trends üzerinde yapılan araştırma hacimleri değerlendirildi. Özgül öğrenme güçlüğüne yönelik yapılan arama hacimlerini belirlemek üzere 21 'arama terimi' kullanıldı. Bu terimlerden 8 terimin aratılmadığı sadece 13 terimin aratıldığı belirlendi. P değeri 0.05'in altında anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Bu çalışmada 12 arama terimi zirve puanına (100) birer defa ulaşmış olup, 1 arama teriminin 'okuma güçlüğü' bu puana hiç ulaşmadığı belirlendi. Zirve değerine en çok 2021 yılında ulaşıldığı saptandı (4 defa). Bu terimler içerinde en çok arananlar sırasıyla; öğrenme güçlüğü (S:7067), yanlış okuma (5775), okuma güçlüğü (5196) ve özgül öğrenme güçlüğü (S:4844) şeklindeydi. COVID-19 pandemi öncesi döneme göre, COVID-19 pandemi döneminde 7 arama teriminin arama hacmi artmış, 5'inin ise azalmış olduğu saptandı. COVID-19 pandemi döneminde arama hacmi ortalaması en yüksek olan terimler; yanlış okuma (ortalama:35.7), öğrenme güçlüğü (ortalama:34.7), okuma güçlüğü (ortalama:30.5) olarak saptandı.

Sonuç: Bu çalışmada Türkiye'de Google Trends üzerinden özğül öğrenme güçlüğüne yönelik arama terimlerinin bazıların arttığı bazılarının ise azaldığı belirlendi. COVİD pandemi döneminde özelikle yanlış okuma ve öğrenme güçlüğü popüler olan arama terimleri idi. Terimlerin özellikle 2021 yılında pik yapması ve bu dönemlerin okulların online eğitim gördüğü döneme denk gelmesi önemli bir bulgudur. Bu konuda Milli Eğitim pakanlığı ve paydaşlarının çalışma yapması gerekmektedir.

Üniversite Öğrencilerinin Ruhsal Durumu ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Fatih Özcan[1], Emin Oryal Taşkın[2], Sevgi Nehir[3], İsmet Koç[4], Nihan Yalçıner[3]
[1] Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
[2] Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı
[3] Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
[4] Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü
Bu çalışma, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Koordinasyon Birimi tarafı(Proje no: 2019-046)*'ndan desteklenmiştir.

Amaç: Manisa Celal Bayar Üniversitesi öğrencilerinin yaşadıkları ruhsal sorunları, intihar eğiliminin, anksiyete ve depresyon düzeylerinin araştırılması ve etkileyen faktörlerin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, kesitsel tanımlayıcı tiptedir. Araştırmanın örneklemini Kasım 2018-Haziran 2019 tarihleri arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nde farklı fakülte, yüksekokul ve meslek yüksek okulunda okuyan 1043 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada kişisel bilgi formu, İOÖ ve HAD Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, Kruskal Wallis H testi, Student t test, one way ANOVA testi, Spearman Korelasyon Analizi ve Lineer regresyon analizi yapılmıştır.

İstatistiksel olarak $p<0,05$'den küçük değerler anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: 1000 öğrencinin verilerini esas alarak yaptığımız analize göre, araştırma grubumuzun %34,6'sı kadın, %65,4'ü erkekti. Üç fakülte, bir yüksek okul ve iki meslek yüksek okulu öğrencilerinde yaptığımız çalışmamızda; öğrencilerin %86'sının İOÖ puanları 110 puanın altında bulundu. Araştırmamızda, anksiyete arttıkça intihar olasılığının arttığı saptanmıştır. Depresyon arttıkça intihar olasılığı artmaktadır. Gelir durumunun kötüleşmesi de intihar olasılığını artırmaktadır. Erkek öğrencilerin intihar olasılığı toplam puanları, kız öğrencilere göre daha yüksektir.

Sonuç: İO'nı artıran etmenleri göz önüne aldığımızda, koruyucu ve önleyici uygulamalar olarak üniversite bünyesinde bulunan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin güçlendirilmesi, ayrıca öğrencilerin psikiyatrik yardım almak için yaptıkları başvurularda erişimlerinin kolaylaştırılması önem taşımaktadır.

COVİD-19 Pandemisinde Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitim Programı Çevrimiçi Derslerinin Uzmanlık Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi: Tanımlayıcı Çalışma

Gizem Limnili, Vildan Mevsim, Nilgün Özçakar, Tolga Günvar, Mehtap Kartal, Ediz Yıldırım, Neslişah Tan
Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: COVİD-19 pandemisi tüm dünyada sağlık sorunlarına ve ölümlere yol açmış ayrıca bulaşıcılık kapasitesi nedeniyle dünya hükümetlerini tecrit ve karantina kararı almaya zorlamıştır. Bununla birlikte, teknolojik gelişmeler, pandemi izolasyonu sürerken tıp eğitiminde de çevrimiçi eğitime olanak sağlamıştır. Türkiye'de Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi veren eğitim kurumları da eğitimlerine çevrim içi ortamlarda devam etmiştir. Çevrimiçi eğitim ortamlarına uyarlanan derslerin değerlendirilmesi geliştirilebilmeleri açısından önemlidir. Bu çalışmada, çevrimiçi eğitim ile tamamlanan 2020-2021 yılı uzmanlık eğitim dersleri ile ilgili uzmanlık öğrencilerinin görüşlerini saptamak amaçlanmıştır.

Yöntem: Mart 2020'de başlayan zorunlu izolasyon döneminde eğitimin sürdürülebilmesi amacıyla DEÜ Aile Hekimliği AD Çevrimiçi eğitim programı tasarlanarak uygulamaya koyuldu. Bu eğitimin içeriğinde 3 kurs, 22 asistan semineri, 17 öğretim üyesi dersi, 9 aralıklı eğitim dersi, 56 makale sunumu, 24 tez önerisi, 11tez savunması, 4 ders kitap ve film etkinliği bulunuyordu. Ders yılı sonunda (Haziran 2021) eğitimin etkililiğini değerlendirmek için katılımcılara elektronik bir anket gönderildi. Anket soruları her konu başlığı için katılımcının olumlu ve geliştirilmesi gereken yönleri araştıran 5'li likert ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır.

Bulgular: Çalışmaya 64 aile hekimliği uzmanlık öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların %57,8 (n=37)'i kadındır. Katılımcıları %75,0'ı kursların; %87,5'i öğretim üyesi derslerinin, %82,8'i aralıklı eğitimin, %87,6'sı asistan seminerlerinin, %76,6'sı film kitap etkinliğinin, %82,8'i makale sunumlarının, %89,0'ı tez önerilerinin, %89,1'i tez savunmalarının beklentilerini yüksek düzeyde karşıladığını belirtmiştir. Asistanlar, en çok faydalandıkları derslerin öğretim üyesi dersleri (%86,0) ve akran eğitimine dayalı asistan seminerleri (%81,3) olduğunu belirtmişlerdir.

Sonuç: Pandemi döneminde, eğitimin devam edebilmesi için, zorunlu olarak eğitim programı çevrimiçi yapılandırılmış eğitim etkinlikleri olarak yürütülmüştür. Çevrim içi derslerin yapılmasının zorunluluk haline gelmiş olmasına karşın çevrimiçi eğitim modelinin kendine özgü olumlu tarafları da bulunmaktadır. Bu modelden en iyi şekilde yararlanmak ve öğrenmeyi sağlamak için çevrimiçi eğitimin yönergeleri ve metodolojisi göz önünde bulundurulmalıdır.

Tartışma sorular:

- Çevrimiçi derslerin öğrenmedeki rolü nedir?
- Pandemi dönemi dışında da çevrimiçi dersler uygulanabilir mi?

Birinci Basamakta Ayaktan Takip Edilen Covid -19 Hastalarında Multimedya Eğitimlerle Depresyon ve Anksiyetenin Yönetilmesi

Serhat Küçüker
Günyüzü Devlet Hastanesi, Eskişehir

Giriş: COVID -19 enfeksiyonu, Aralık 2019 ‘dan beri tüm dünyada etkisini gösteren pandemi sürecidir. Toplumda pandemi süreci depresyon ve anksiyete sıklığını da artırmıştır. Hastaların hastaneye sık ve gereksiz başvuruları teknolojinin gelişmesi ile multimedya eğitimlerle azaltılabilir.Multimedya eğitimler grafik, animasyon, fotoğraf, video, ses, metin etkileşimli olarak kullanıcının niteliksel olarak yeni fırsatlar kazandığı entegre bir bilgi ortamı yaratarak bilgi teknolojilerini kullanmamızı sağlar. Biz bu çalışmada birinci basamakta bilgilendirici multimedya eğitim programlarının COVID-19 hastalarının ve yakınlarının, depresyon ve anksiyetesini azaltmadaki etkinliğini araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Toplam 258 COVID-19 tanısı alan, ayaktan takip ve tedavi edilen komplike olmayan hastayı randomize olarak çalışmamıza dahil ettik.Hastaların hepsinde tanı aldıktan sonra ve karantina süreci bittikten sonra ‘’Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği (HAD) ’’ doldurtularak, depresyon ve anksiyete skorları hesaplandı. Hastaların 130 tanesine bilgilendirici multimedya eğitim materyalleri verilerek , 128 tanesi ise rutin kontroller ile takip edildi.

Bulgular: Eğitim alan hastalarda, multimedya eğitim almayan hastalara göre anksiyete HAD skorundaki azalma anlamlı olarak daha fazlaydı (4.1 ± 0.33'e karşı 0.5 ± 0.32; $p < 0.01$). Ek olarak, multimedya eğitim alan hastalarda depresyon HAD skorundaki azalma anlamlı olarak daha fazlaydı (2.1 ±0.51'e karşı 0.57 ± 0.43; $p < 0.01$).

Sonuç: Bu çalışma, multimedya eğitim ile ayaktan takip edilen COVID-19 hastalarında, hastalık sürecinde gelişebilecek depresyon ve anksiyetenin azaltılabileceğini göstermiştir.

Tartışma Soruları:

1- COVID-19 pandemisinde depresyon ve anksiyeteyle mücadele yolları nasıl olmalıdır?
2- Multimedya eğitimler, karşımıza çıkabilecek diğer sağlık sorunlarında nasıl kullanılabilir?
3- Multimedya eğitimlere hangi materyaller ve öğeler eklenerek sağlık uygulamalarında kullanılabilir?

Covid-19 Tanısı ile Hastaneye Yatırılarak Tedavi Edilen Hastaların Taburculuk Sonrası Solunum Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi

Meltem Karakulak Kafkas[1], Sabah Tüzün[2], Nazlı Hacıağaoğlu[3], Hüseyin Çetin[3], Sevda Şener Cömert[3], Engin Ersin Şimşek[3]
[1] Maltepe 27 Nolu Aile Sağlığı Merkezi
[2] Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
[3] Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi

Amaç: Bu çalışmada COVID-19 pnömonisi tanısıyla hastaneye yatırılan hastaların taburculuk sonrası 3. ve 6. aylarda solunum fonksiyon testi (SFT) ile akciğer fonksiyonlarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Prospektif, kesitsel olan bu çalışma Kartal Dr. Lütfi Kırdar Şehir Hastanesi pandemi kliniğinde 1 Mayıs 2020-31 Ekim 2020 tarihleri arasında COVID-19 enfeksiyonuna bağlı pnömoni tanısıyla yatarak takip edilmiş, 18 yaş üzeri, COVID-19 PCR testi sonucu pozitif olan hastalar dahil edilmiştir. Katılımcılar taburculuk sonrası 3. ve 6. aylarda SFT ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya 34 hasta dahil edilmiş olup, hastaların 18 (%52,9)'i erkek olarak saptanmıştır. Hastaların taburculuk sonrası 3. ve 6. ayda yapılan solunum fonksiyon testi sonuçları karşılaştırıldığında, FVC, FEV1, FEV1/FVC oranı ve FEF_{25-75} değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (sırasıyla p=0,863, p=0,907, p=0,548 ve p=0,674). Çalışmaya katılan hastaların yaşları ile 6. ayda yapılan solunum fonksiyon testlerinde FEV1/FVC değerleri arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur (p=0,008, r=-0,448). Bununla beraber, hem 3.ay hem de 6.ayda FVC, FEV1, FEV1/FVC oranı ve FEF_{25-75} değerlerinde sigara tüketimi, dispne şikayetinin olması, hastanede uygulanan steroid tedavisi dışı tedavi protokolleri ve BT tutulumu varlığı açısından anlamlı fark saptanmamıştır (p>0,05). Öte yandan, sistemik steroid tedavisi alan hastaların 3. ve 6. aydaki FEV1/FVC oranı 83,5±2,2 ve 83,7±3,5 iken, almayan hastaların FEV1/FVC oranları 77,8±10,0 ve 78,3±8,5 olarak gözlenmiştir (sırasıyla 3. ay için p=0,011 ve 6. ay için p=0,016).

Sonuç: Çalışmada COVID-19 tanısı ile hastaneye yatan hastaların 3. ve 6.aydaki solunum fonksiyon testi ölçümleri arasında fark saptanmaz iken, FEV1/FVC değerleri hem 3. hemde 6. aydaki sistemik steroid tedavisi alanlarda almayanlara göre yüksek saptanmıştır.

Ateş Şikâyeti ile Başvuran 1-5 Yaş ve 6-10 Yaş Arası Çocukların Annelerinde Ateş Yönetiminin Karşılaştırılması

Burcu Korkut[1], Elif Müsellim[1], Pınar Kalem[1], Habibe İnci[1], Erkan Doğan[2], Didem Adahan[1]
[1] Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği AD
[2] Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Hastalıkları Bölümü AD

Giriş: Yüksek ateş sorunu yaşayan çocukların ebeveynlerinin kaygılarının önlenmesi, ateş varlığında doğru müdahale davranışını ortaya koyabilmek açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmada ateş şikâyeti ile sağlık kurumlarına başvuran 1-5 ve 6-10 yaş arası çocukların annelerinde ateş yönetiminin karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu çalışmaya 01.11.2021-01.05.2022 tarihlerinde Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk ve Aile Hekimliği Polikliniği ile Karabük İli Aile Sağlığı Merkezlerine, 1-10 yaş aralığındaki çocuklarında ateş şikâyetiyle başvuran 656 anne dahil edildi. Çalışmanın evrenini oluşturan 656 annenin tamamı örneklem seçimi yapılmayarak araştırmaya dahil edildi. Araştırmada annelere; yaş, meslek gibi sosyodemografik özellikleri ile annenin ateşli olan çocuğa yaklaşım konusunda bilgi ve davranışlarını ölçen 25 soru soruldu. Annelerin ateş yönetimi 8 sorudan oluşan Ebeveyn Ateş Yönetimi Ölçeği ile değerlendirildi. Katılımcılardan yazılı onam alınarak 33 soruluk anket yüz yüze uygulandı. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi yapıldı. Karabük Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (Karar No: 2021/716; Sayı: E-77192459-050.99-81103) onay alındı.

Bulgular:Çalışmamızda 1-5 yaş aralığında kız çocuk oranı %57,8, erkek çocuk oranı %42,2; 6-10 yaş aralığında kız çocuk oranı %49,4, erkek çocuk oranı %50,6 idi.

Gruplar arasında; ailede kişi ve çocuk sayısı, ateşli çocuğun ilk çocuk olması, çocuğun ateşlenmesi karşısında sergilenen ateş yönetimi ile ilgili anlamlı farklılıklar bulundu ($p<0.05$). 1-10 yaş arası çocuk sahibi olan annelerden lise mezunu olanlarda, çalışan annelerde, ateş yönetimi eğitimi aldığını söyleyenlerde ve çocuğu ateşlendiğinde en çok ölüm riski nedeniyle endişelendiğini bildirenlerde, diğer annelere göre puanlar daha yüksek bulundu ($p<0.05$).

Ebeveyn ateş yönetimi ölçeğine göre gruplar arasında annelerin çocuğun ateşini ölçme, bol sıvı aldığından emin olma, doktora götürme tutumlarında anlamlı fark bulundu ($p<0.05$).

Sonuç: Araştırmada 1-5 yaş grubu ile 6-10 yaş grubu çocukların annelerinde ateş yönetim ölçek puanları arasında farklılık saptanmamıştır. Bu bağlamda ebeveynlerin ateş ile ilgili mevcut bilgi ve tutumlarının belirlenmesi, gereksinimlerinin saptanması ve bu doğrultuda sağlık eğitimlerinin planlanması gerekmektedir.

Aile Hekimlerinin Yazdığı "Diş Çürüğü" Tanılı Reçetelerin Antibiyoterapi İçermesi Yönüyle Araştırılması: Bir Farmakoekonomik İnceleme

Ömer Ataç[1], N. İpek Kırmızı Sönmez[2], Volkan Aydın[3], Ahmet Akıcı[4]
[1] İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul
[2] İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul
[3] İstanbul Medipol Üniversitesi, Uluslararası Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul
[4] Marmara Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Diş çürüğü endikasyonunda irrasyonel antibiyotik kullanımı sorunuyla literatürde sık karşılaşılmakla birlikte bunun farmakoekonomik yönünü inceleyen çalışmalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada, İstanbul'da birinci basamak sağlık kuruluşlarında yazılan, "diş çürüğü" tanılı reçetelerin ayrıntılarının incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: İstanbul'da hizmet sunan ve sistematik örnekleme ile seçilen aile hekimlerinin (n=1431) 2016 yılında yazdığı reçeteler retrospektif olarak incelendi. Bu reçetelerden tek tanılı olanlar belirlendi ve bunların arasında "diş çürükleri" (Uluslararası Hastalık Sınıflandırması [ICD]-10 kodu: K02) tanısını içerenler çalışmaya dahil edildi. Bu reçetelerde genel olarak en sık rastlanan ilaçların ve reçetelenen antibiyotiklerin dağılımı saptandı. Reçetelerdeki ilaçların maliyet ayrıntıları incelendi.

Bulgular: Çalışma periyodunda yazılan tek tanılı reçetelerin (n=2.947.112) %0,6'sının "diş çürükleri" tanısını içerdiği ve bu reçetelerdeki toplam maliyetin 394.382,23 TL olduğu saptandı. Reçetelerdeki toplam maliyetin %55,1'ini antibiyotikler oluşturmakta idi. Antibiyotik bulunan reçetelerde reçete başına düşen ortalama antibiyotik ilaç maliyetinin 13,37±8,36 TL olduğu belirlendi. "Diş çürüğü" tanılı reçetelerde üç en sık karşılaşılan antibiyotiğin amoksisilin-klavulanik asit, amoksisilin ve spiramisindi ve bu antibiyotiklerin maliyetlerinin ilgili reçetelerdeki toplam ilaç maliyetlerine oranları sırasıyla %34,9, %4,3 ve %3,0 idi. Reçetelerdeki toplam antibiyotik maliyetinin (223.515,34 TL) %61,7'lik kısmının amoksisilin-klavulanik aside ait olduğu saptandı.

Sonuç: Genel olarak diş çürüğü tedavisinde doğrudan kullanımı irrasyonel kabul edilen antibiyoterapi ile birinci basamakta görev yapan hekimlerin reçetelerinde de önemli oranda karşılaşıldığı belirlendi. Bu durumun farmakoekonomi bakımından azımsanamayacak yüke neden olduğu söylenebilir.

Tartışma soruları:

1- Birinci basamak hekimleri diş hekimliği ile ilgili tanı ve tedavilerin yönetiminde ne kadar aktif rol oynuyor? Düzenledikleri reçetelerin maliyetlerinin ne ölçüde dikkate alıyorlar?
2- Birinci basamak hekimleri diş hekimliğinde farmakoterapi ile ilgili güncel kılavuzları takip ediyor mu? Bu kılavuzlardan aile hekimliği eğitimde bahsediliyor mu veya bahsedilmeli mi?

Obezite Yönetimi için Meslekleraras İşbirliğinin İncelenmesi: Sistematik Derleme RN(Exploring Interprofessional Collaboration For Obesity Management: A Systematic Review)

Aysel Başer[1], Zeynep Sofuoğlu[2]
[1] İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
[2] İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

Amaç: Pediatrik, yetişkin ve yaşlı toplumda doğası gereği çok faktörlü olan kilo fazlalığı ve obezite yönetimine meslekleraras yaklaşımı araştırarak, bu çalışmaların sistematik derlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: PRISMA (Sistematik incelemeler ve Meta-analizler için Tercih Edilen Raporlama Öğeleri) yönergelerine göre sistematik bir inceleme yapılmıştır. "Obezite" ve "Meslekleraras İşbirliği"," "Kilo yönetimi" ve "Meslekleraras İşbirliği", "Obezite" ve "Meslekleraras Yaklaşım","Kilo yönetimi" ve "Meslekleraras Yaklaşım", "Obesity" and "Interprofessional Cooperation", "Obesity" and "Interprofessional Collaboration", "Obesity" and "Interprofessional Approach","Weight management" and "Interprofessional Cooperation", "Weight management" and "Interprofessional Collaboration" anahtar kelimeleri kullanılarak Google Scholar, Web of Science, EDS (EBSCO Discovery Service): ULAKBİM - EKUAL), Scopus ve PubMed olmak üzere beş elektronik veri tabanından literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: 2012-2021 yıllarında yapılan 6809 makaleye ulaşılmıştır. Araştırmaya tüm bilim dallarının çalışmaları, odak noktası aşırı kilolu veya obezite durumu olan pediatrik, yetişkin ve yaşlı hastalar, obeziteye meslekleraras iş birliğiyle yaklaşan, İngilizce ve Türkçe yayınlanmış orijinal araştırma makaleleri dahil edilmiştir. Dışlanma kriterleri sonrası 32 çalışma araştırmaya dahil edilmiş nicel ve içerik veri analizi yapılmıştır.

Obezite için iş birliği yapılan en yoğun disiplinler tıp, diş hekimliği ve beslenme ve diyetisyenlerdir. En yoğun olarak 2017 yılında meslekleraras obezite yaklaşımı ile ilgili makale yayınlanmıştır(n:6). Türkiye'de meslekleraras yaklaşımla yapılan herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırmaların ağırlıklı olarak Canada'da yapıldığı bulunmuştur.

Tartışma: Sağlık profesyonelleri birbirlerinin rollerini ve uzmanlıklarını anladığında, meslekler arası iş birliği zorunlu hale gelir. İncelenen çalışmalarda ortaya çıkan bir engel, bazı doktorların hastaları bir diyetisyene veya diğer alanlara yönlendirmenin önemini anlamamış olmaları veya bunu bir öncelik olarak görmemeleridir.

Sonuç: Obezite çok karmaşık ve inatçı bir sağlık sorunu olduğu için tanı, takip ve tedavisinde cesur, sürekli, kapsamlı ve işbirlikçi bir yaklaşıma "Meslekleraras Uygulamalara" ihtiyaç vardır. Özellikle bütüncül yaklaşım sağlamanın en kritik olduğu birinci basamak sağlık hizmeti sunan aile hekimlerinin obeziteye yaklaşım ve uygulamalarını interprofesyonel yürütmeleri çok önem taşımaktadır.

Bir Üniversite Hastanesi Gebe Polikliniğine Başvuran Gebelerin Covid-19 Aşısına Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi

Fevziye Mualla Ateşmen[1], Elif Deniz Şafak[1], Fulya Çağlı[2]
[1] Erciyes Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
[2] Erciyes Üniversitesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Giriş: Covid-19 enfeksiyonu geçiren gebe kadınların; diğer hastalara kıyasla yoğun bakım ve mekanik ventilasyon ihtiyacının daha fazla olduğu, prematüre doğum ve yenidoğanın yoğun bakım ihtiyacının da daha fazla olduğu görülmüştür. DSÖ gebelere Covid-19 aşılarının yapılmasını önermektedir.

Amaç: Bu çalışmada, Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Tıp Fakültesi Gebe Polikliniğine başvuran gebelerin Covid-19 Aşısına karşı tutumlarını değerlendirilmeyi amaçladık.

Yöntem: Kesitsel-analitik tipteki bu çalışmanın evrenini Kayseri ERÜ Tıp Fakültesi Hastanesi gebe polikliniğine başvuran 18 yaş üstü gebeler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi alfa=0.05, güç=0.80 ve hata %5 koşulunda Power Analysis and Sample Size kullanılarak 412 kişi olarak hesaplanmıştır. Çalışmada gebelere gönüllülük esasına dayalı gönüllü olur formu imzalatıldıktan sonra yüz yüze görüşme yöntemi ile araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan sosyodemografik veri anketi, Covid-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği, Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği, Covid-19 Aşı Okuryazarlığı Ölçeği uygulanmıştır.

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programı kullanılacak, normal dağılıma uygunluk testi yapıldıktan sonra parametrik ve nonparametrik testler uygulanacaktır. Kategorik ölçümler sayı ve yüzde olarak, sayısal ölçümler ise ortalama,standart sapma ve önem düzeyi yorumlanarak özetlenecektir. Bağımlı değişkenin sürekli, bağımsız değişkenin kategorik olduğu durumlarda ANOVA ve Bağımsız örneklemler için t-testi yapılacaktır. ANOVA testlerinde anlamlı farklılıkların hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Post-Hoc testleri kullanılacak ve tüm testlerde istatistiksel önem düzeyi $p<0.05$ olarak alınacaktır.

Bulgular: Hedeflenen katılımcı sayısına ulaşılan çalışmamızın analizleri henüz tamamlanmamıştır. Araştırmadaki bağımlı değişkenler; Covid-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği, Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği ,Covid-19 Aşı Okuryazarlığı Ölçeğidir. Bağımsız değişkenler ise katılımcılara ait sosyodemografik bilgilerdir.

Sonuç: Yapılan çalışmalar gebelerin Covid-19 aşılarının özellikle bebek üzerinde nasıl bir etki oluşturacağını bilemedikleri için aşı olmaktan kaçındıklarını göstermektedir. Bunun yanı sıra Covid-19 hastalık algısındaki farklılıklar, Covid-19 nedenleri algısındaki farklılıklar Covid-19'un kontrolü algısındaki farklılıklar ve Covid-19'dan kaçınma tutumları da aşı olma oranını etkilemektedir. Biz de çalışmamızın sonuçları doğrultusunda gebelerde aşı reddini önlemeye yönelik stratejiler geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktayız.

Tartışma Soruları:

1- Dışlama kriterleri neler olabilir?
2- Çalışmada kullanılabilecek farklı ölçek önerileri neler olabilir?

COVID-19 Pandemisi Sürecinde 265 Huzurevi Sakininin Sağlık Durumlarının İzlenmesi

İsmail Cem Şeker[1], Pemra Cöbek Ünalan[2], İsmail Hakkı Doğru[1]
[1] Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Araştırma Görevlisi, Istanbul
[2] Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi, Istanbul

Giriş: İleri yaş ile fiziksel, kognitif ve immün sistem fonksiyonlarının zayıflamasına neden olan komorbiditeler nedeniyle huzurevi sakinleri salgınlarda normal popülasyona kıyasla daha olumsuz etkilenmektedir. Pandemi sırasında ilgili sağlık hizmetlerine yoğunlaşılması ve karantina önlemleri nedeniyle gerek sosyal izolasyon gerekse kronik hastalık takiplerinin ertelenmesi huzurevi sakinlerinin biyopsikososyal etkilenmesine neden olmuştur. Saydığımız bu koşullar nedeniyle daha kırılganlaşan huzurevi sakinlerinin COVID-19 enfeksiyon geçirdiklerindeki mortalite oranlarının kırılgan olmayan yaşlı hastaların mortalite oranlarına göre çok daha yüksek olduğu bilinmektedir(%44vs%13).

Amaç: Huzurevi sakinlerinin kırılganlık sınıfı ve mortalite sıklığını; pandemi sürecindeki genel sağlık durumlarını, var olan multimorbiditeleri, aşılanma ve COVID-19 enfeksiyonu geçirme durumlarını da dikkate alarak izlemektir.

Yöntem: Prospektif kohort olarak planlanan bu araştırmanın evrenini Marmara Üniversitesi Pendik EAH Tuzla ve Başıbüyük Eğitim ASM'lerine kayıtlı 5 huzurevinin sakinleri oluşturmuştur. Örneklem seçilmemiş, dahil etme kriterlerini taşıyan her katılımcı çalışmaya alınarak n:265 kişiye ulaşılmıştır. Üçer ay arayla 3 kez yapılan değerlendirmelerde veri toplamak amacıyla genel sağlık durumunu anlamaya yönelik soru ve muayene formu, Elektronik Frailty İndeksi, Charlson Komorbidite İndeksi, Barthel Günlük Yaşam Aktivitesi ve Geriatrik Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Sağlık Bakanlığı'nın 'Aşıla' mobil uygulaması ve Halk Sağlığı Yönetim Sistemi (HSYS)kullanılarak hastalarımızın Covid aşılama tarihleri, aşı çeşidi ve PCR sonuçları toplanmıştır. Veri toplama süreci 01Haziran 2021-28Şubat 2022 aralığında 9 ay sürmüştür.

Veriler SPSS 22.0 programı aracılığıyla analiz edilecektir. Tanımlayıcı analizler için yüzde ve ortalama, karşılaştırmalı analizler için kategorik verilerde ki-kare, sürekli değişkenler için T-testi, bağımlı değişken olan kırılganlık, morbidite ve mortalite ile diğer değişkenler arasındaki ilişkileri değerlendirmek için regresyon analizi kullanılacaktır. $p<0,05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Bu yöntem ile çalışmaya katılan tüm nüfusun 6 ay boyunca izlenmesi ve COVID-19'da dahil olmak üzere geçirilen akut enfeksiyonlar, klinik seyir, aşılama ve afektif durumların belirlenerek fonksiyonellik ve kırılganlık üzerine olası etkileri değerlendirilecektir. Örneğin COVID-19 hastalarında düşük Barthel indeksi puanı, yüksek mortalite ile ilişkilendirilmiştir. Her 5 puan azalması, mortalitede %13 'lük bir risk artışına yol açmaktadır.

TIP Fakültesi ve Diş Hekimliği Öğrencilerinin Yaşlılara Karşı Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Seher Karahan[1], Ezgi Ağadayı[1], Zeynep Çoban Büyükbayraktar[2]
[1] Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ABD
[2] Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti BD

Amaç: Araştırmamızda Cumhuriyet Üniversitesi(CÜ) Tıp ve Diş hekimliği fakültesinde okuyan öğrencilerin yaşlılara karşı tutumlarını ve bunu etkileyen faktörleri değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel tipte bir araştırmadır. Ocak-Şubat 2022 tarihleri arasında uygulandı. CÜ Tıp ve diş hekimliği fakültelerinde okuyan öğrencilerinden gönüllü olan 303 kişiye online uygulandı. Öğrencilere sosyodemografik özellikleri, UCLA Geriatrik Tutum Ölçeği(UCLA-GA), Fraboni yaşlı ayrımcılığı ölçeği(FSA) ve Merhamet ölçeği(MÖ) soruldu. UCLA-GA 16 soru 5'li likert tiptedir. Puan artması olumlu geriatrik tutumu gösterir. FSA 29 sorudan oluşan 4'lü likert tiptedir. Puan artması yaşlı ayrımcılığının arttığını gösterir. MÖ ise 24 soru ve 5'li likert tiptedir. Artan puanlar merhamet düzeyinin yüksek olduğunu gösterir. İstatistiksel analizler SPSS 25 programı ile bakıldı. Tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem T testi ve Pearson korelasyon analizi yapıldı.

Bulgular: Öğrencilerinin %47,9(n=145)'u Tıp Fakültesi, %52,1'i Diş Hekimliği Fakültesinde okuyordu. %70,6(n=214)'sı kadındı. %89,8(n=272)'i kentte, %10,2(n=31)'i kırsal bölgede yaşıyordu. Öğrencilerin UCLA-GA puan ortalaması 46,8±5,7 (min:26-maks:65), FSA ölçeği puan ortalaması 68,4±8,8(min:45-maks:96), MÖ puan ortalamaları 98,0±11,4(min:64-maks:120) idi. Öğrencilerin okudukları bölümlerle geriatrik tutumları arasında anlamlı farklılık saptanmadı(p=0,863). Kız öğrencilerin(47,4±5,0) UCLA-GA puanları erkeklere(45,2±7,0) göre anlamlı derecede daha yüksekti(p=0,003). Mezuniyet sonrası yaşlı hastalarla daha çok ilgilenebilecekleri uzmanlık dalı düşünen öğrencilerin(50,3±4,8) UCLA-GA puanı diğerlerine (45,1±5,3) göre anlamlı derecede daha yüksekti(p<0,001). Öğrencilerin yaşlılara olan tutumunu etkileyen faktörler; aile yapısı ve yetiştirilme tarzı(n=252), kültürel değerleri(n=201), dini değerleri(n=201) ve kişilik yapısı(n=278)'ydı. Bu faktörlerden aile yapısı/yetiştirilme tarzı ve dini değerler yaşlılara olan olumlu tutumu anlamlı derecede etkiliyordu(p<0,001 ve p<0,001). UCLA-GA puanı ile merhamet ölçeği puanı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptandı(p<0,001;r=0,473). FSA puanı ile merhamet ölçeği arasında negatif yönde anlamlı ilişki saptandı(p<0,001;r=-0,381). Okudukları fakülte ve cinsiyet ile ayrımcılık ölçeği puanı arasında anlamlı fark saptanmadı(sırasıyla;p=0,447,p=0,798).

Sonuç: Kadınlarda ve yaşlı hastalarla ilgili uzmanlık eğitimi planlayanlarda geriatrik olumlu tutum saptandı. Merhamet ile geriatrik tutum arasında olumlu yönde, yaşlı ayrımcılığı ile de olumsuz yönde ilişki bulundu.

Tartışma sorusu: Hekim adaylarının yaşlılara karşı tutumlarını iyilşetirmek için neler yapılabilir?

Doğum Öncesi Başa Çıkma Ölçeğinin Türkçe Geçerlik-Güvenirliği ve Başa Çıkma Tutumları ile Anne Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki

Ayşe Nur Toksöz Özder, Özge Nur Yılmaz, Gül Deniz Kılıç, Arzu Uzuner
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı, İstanbul

Giriş: Gebelik, kadın yaşamında fizyolojik, anatomik, ruhsal ve sosyal değişimlerin yaşandığı, değişimlere uyumu gerektiren, yeni sorumlulukların öğrenildiği önemli bir dönemdir. Bu dönemle baş etmede yetersiz kalındığında; bebeğin ve annenin sağlığını tehlikeye sokabilecek sonuçlar oluşabilecektir. Uygun başa çıkma yöntemi seçme ve uygulama yeteneği, annelerle çocuklarını doğum öncesi strese maruz kalmanın zararlı etkilerinden koruyabilir.

Gebelikte stresle başa çıkma tutumlarını ölçen, sonuçları değişkenlik gösteren çok sayıdaki çalışmada, çoğunlukla genel ölçeklerin kullanıldığı, gebeliğe özgü ölçeklerin kullanımının sınırlı olduğu görülmektedir.

Gebelikte karşılaşılan stresle başa çıkma tutumlarını saptamak için tasarlanmış "Doğum Öncesi Başa Çıkma Ölçeği" (Revised Prenatal Coping Inventory-NuPCI) az sayıda çalışmada kullanılmış, güvenilir sonuçlar alınmıştır. Anne ruh sağlığıyla ilişkilendirilen bu ölçeğin sonuçlarına dayanılarak, müdahaleler planlanması mümkündür.

Amaç: Doğum Öncesi Başa Çıkma Ölçeğinin Türkçe geçerlik-güvenirlik çalışmasının yapılması; başa çıkma tutumlarının anne ruh sağlığıyla ilişkisinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Çalışma iki aşamalı olarak planlanmıştır. Ölçeğin Türkçe geçerlik-güvenirliğinin yapılması: metodolojik çalışma; ölçek sonuçlarıyla gebelik ve doğum sonrası ruhsal durum arasındaki ilişkinin araştırılması: prospektif kohort çalışma olarak tasarlanmıştır.

Araştırmaya Marmara Üniversitesi Tuzla Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı gebeler alınacaktır. Tanı konmuş psikiyatrik hastalık öyküsü, dışlama kriteri olarak belirlenmiştir.

Ölçek, araştırmacılar tarafından Türkçeye, native İngilizce konuşan kişi tarafından yeniden İngilizceye çevrilecek; sorular gözden geçirilerek uygun görülen Türkçe form, gebelere iki hafta arayla uygulanacaktır. Ölçeğin iç tutarlılık ve faktör analizleriyle Türkçeye uygunluğu değerlendirilecek; geçerliği için "Stresle Başa Çıkma Tutumları Envanteri" eş zamanlı uygulanacaktır. Beraberinde gebelerin sosyodemografik, obstetrik özelliklerine yönelik anket formu, ruhsal durumlarını değerlendirmek amacıyla "Edinburgh Depresyon Ölçeği" uygulanacaktır. Doğum sonrası 4-6. haftalarda "Edinburgh Depresyon Ölçeği" tekrarlanacaktır.

Bulgular: Araştırma planlama aşamasındadır.

Sonuç: Bu araştırmanın, Doğum Öncesi Başa Çıkma Ölçeğinin Türkçe versiyonunun birinci basamakta antenatal bakımda kullanılabilir, geçerli-güvenilir bir ölçme aracı olup olmadığını, annenin ruhsal durumuyla ilişkili olup olmadığını göstermek açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tartışma soruları:

1- Ölçeğin Türkçe kısaltması konusunda önerileriniz nelerdir?
2- Ruhsal durum değerlendirmesi için Edinburgh Depresyon Ölçeğinin kullanılması yeterli midir?

Aile Sağlığı Merkezi'ne Başvuran Fazla Kilolu ve Obez Pediatrik Hastaların Fiziksel Aktivite/Beslenme Durumları Ile Persantil Değerlerinin Antropometrik Veriler ve Aile Beslenme ve Fiziksel Aktivite Tarama Ölçeği (ABFA-TR) Kullanılarak Değerlendirilmesi

Coşku Ergene Mutlu[1], Sercan Bulut[2], Didem Kafadar[3]
[1] İstanbul Küçükçekmece Zeynebiye 3 Aile Sağlığı Merkezi
[2] İstanbul Bağcılar Rumeli Aile Sağlığı Merkezi
[3] İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Obezite artık pandemi haline gelmiş olan bir toplum sağlığı problemidir ve başta diyabet ve hipertansiyon olmak üzere pek çok kronik hastalığa temel oluşturmaktadır. Sedanter yaşam tarzı ve fast-food ağırlıklı beslenme nedeniyle obezite artık pediyatrik popülasyonda da yaygınlaşmakta olup, hastalığın tedavisi hastanın yaşam tarzı ve beslenme alışkanlıklarını da dikkate alınmasını gerektirmektedir. Bu çalışmanın amacı aile sağlığı merkezine başvuran fazla kilolu ve obez pediyatrik hastaların fiziksel aktivite ve beslenme alışkanlığı özellikleri ile yaşa göre persantil değerleri arasındaki olası ilişkilerin antropometrik veriler ve ABFA-TR kullanılarak değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışma kesitsel ve analitik olarak 2022 yılının ikinci 3 aylık süresinde iki ayrı aile sağlığı merkezinde yapılacaktır. Örneklem için ölçek madde sayısının en az 10 katı olacak şekilde hesaplanıp olası red durumu da göz önünde bulundurularak en az 200 kişiye yapılması hedeflenmiştir. Ebeveynlerinden gerekli izinler alınmış olan fazla kilolu ve obez çocukların boy ve kilo değerleri, yaşa göre boy-kilo persantil değerleri ve ebeveynlerine uygulanan ABFA-TR ölçek skorları incelenecektir. Çalışmaya hastaların yaş, boy-kilo değerleri, cinsiyet, yaşa göre boy-kilo persantil değerleri, ABFA-TR ölçek skorları dahil edilecek parametreler olarak belirlenmiştir. Elde edilen ölçümler ve persantil değerleri ile ölçek skorlamaları arasındaki ilişkilerin tanımlayıcı istatistiksel analiz ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bulgular: Bağımlı değişken ABFA-TR ölçek puanı, yaşa göre boy ve kilo persantili olup bağımsız değişken yaş, cinsiyet, boy-kilo değerleridir. Çalışma fikir aşamasındadır.

Sonuç: Hastaların yaşa göre boy-kilo persantilleri ile ABFA-TR skorları arasındaki korelasyonların değerlendirilmesi obezitede sadece medikal/diyet odaklı yaklaşımdan ziyade yaşam tarzının da dikkate alınmasının önemine vurgu yapabilir.

Tartışma Soruları:

1- Aile sağlığı merkezlerine başvuran fazla kilolu ve obez pediyatrik hastalarda ABFA-TR dışında hangi ölçeklerle değerlendirme yapılabilir?
2- Fazla kilo ve obezitenin değerlendirilmesinde persantil dışında hangi ölçümlerden yararlanılabilinir?

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne Başvuran Hastaların Hizmet Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

Damla Damaş, Okay Başak, Melda Dibek Büyükdinç
Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Sağlık hizmetlerini tüm topluma eşit ve adil bir şekilde ulaştırmak sağlık politikalarının önde gelen amaçlarından biridir. Sağlık hizmetlerinin örgütlenmesinde ve koordine edilmesinde birinci basamak sağlık hizmetleri merkezi bir konumda yer almaktadır. Günümüz sağlık politikalarında koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin bütüncül olarak sunulması, halkın da sağlık sorunlarının çözümüne katkıda bulunması sağlanarak sağlık düzeyinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Sağlık hizmetinin kalitesini artırmak için sunulan hizmetle ilgili hastalardan geribildirim almak çok önemli ve gereklidir. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında ve eğitim aile sağlığı merkezlerinde konuyla ilgili yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Farklı koşullarda ve bağlamlarda kurulmuş eğitim aile sağlığı merkezlerinin kendilerini geliştirebilmeleri için, sundukları hizmeti değerlendirmeye ve hastalardan geribildirim almaya gereksinimi vardır. Buradan yola çıkarak bu çalışmamızda Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'mize başvuran hastaların memnuniyet düzeylerini belirlemeyi ve memnuniyeti etkileyen faktörleri araştırmayı amaçladık. Böylece deneyimlerimizden çıkardığımız sonuçlar eğitim aile sağlığı merkezlerinin ortak deneyiminin oluşmasına da katkı sağlayacaktır.

Yöntem: Gözlemsel kesitsel desendeki çalışmamızın evrenini merkezimize başvuran 18 yaş ve üzeri tüm hastalar oluşturacaktır. Altı ay içinde beklenen 2500 hasta görüşmesini evren büyüklüğü alarak, %80 prevalans ve 0,03 örnekleme hatası ile en az 537 kişiye ulaşılması öngörülmüştür. Nisan-Eylül 2022 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden hastalarla hekim görüşmesi sonrasında bekleme salonunda bir aile hekimi araştırma görevlisi tarafından yüz yüze görüşme ile anket uygulaması yapılacaktır. Katılımcılardan sözlü onam alınacaktır. Anket formunda katılımcının aile hekimi ile yaptığı görüşmeyle ilgili bazı sorular yer almakta ve sonrasında memnuniyet düzeyleri ölçülmektedir. Katılımcıların memnuniyet düzeyleri EUROPEP-TR Ölçeği ile değerlendirilecektir. Veriler SPSS programı ile analiz edilecektir.

Bulgular ve sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1- Anket soruları ve kullanılacak ölçek çalışmanın amacı için uygun mudur?
2- Çalışmanın kısıtlılıkları nelerdir?
3- Çalışmanın kalitesini artıracak önerileriniz nedir?

Denizli İl Merkezinde Okul Öncesi 5-6 Yaş Çocuklarda İşeme Bozukluğu Prevalansı ve Etkileyen Faktörler

Merve Okta, Nilüfer Emre, Aysun Özşahin, Tamer Edirne
Pamukkale Üniversitesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: İşeme disfonksiyonu çocukluk çağının en sık karşılaşılan problemlerinden biridir. Sıklığı yaşla birlikte azalır. İşeme bozuklukları okul öncesi çocukluk çağında mesane ve işeme yolaklarının olgunlaşmasındaki gecikme nedeniyle sıktır. Normal işeme ve kontinans idrar yollarının yapısal bütünlüğüne, nörolojik olgunluğa, somatik ve otonom sinir sistemi üniteleri arasındaki koordinasyona bağlıdır. Yeterli sfinkter kontrolü ve sfinkter-detrüsör uyumu ancak dört yaş civarında tam olgunluk kazanır. Gün içindeki kontinans genelde gece kontinansından önce kazanılır. Çoğu çocuk 4-5 yaşına kadar gündüz ve gece kuru kalır. Primer enürezisi olan çocuklar gece boyunca uzun süre (genelde >3 ay) kontinans sağlayamazlar. Erkekler artmış ailesel insidans ile kızlara göre daha fazla etkilenir. Sekonder enürezis gece kontrolünün kuru geçen uzun bir periyottan sonra kaybedilmesine denir ve genelde nedenini bulmak için değerlendirmeler yapmak gerekir.

Hastalığın görülme sıklığının ülkelere, sosyoekonomik özelliklere, kişilik özelliklerine göre değişkenlik göstermesi çalışmaları epidemiyoloji-etyoloji ilişkisine yöneltmiştir.

Bu çalışmanın amacı Denizli il merkezinde 5-6 yaş dönemindeki anaokulu ve kreşe giden çocuklardaki işeme alışkanlıklarını değerlendirerek işeme bozukluğunun sıklığını saptamak ve özelliklerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamızın evreni 1 Temmuz 2022- 30 Ağustos 2022 tarihleri arasında Denizli il merkezinde sosyakültürel dağılıma göre belirlenmiş olan kamu ve özel okullarda okuyan 5-6 yaş grubu öğrencilerden oluşmaktadır.

Çalışmamızda Akbal ve arkadaşları tarafından geliştirilip geçerlilik ve güvenilirliği kanıtlanmış olan işeme bozukluğu semptom skoru sorgulama (İBSS) formu ve katılımcıların demografik özellikleri ile ilgili verileri toplamak için araştırmacılar tarafından geliştirilmiş bir anket kullanılmaktadır. Çalışmada İBSS 8,5 ve üzerinde olan çocuklar "işeme bozukluğu ve inkontinans var" olarak değerlendirilecektir.

Bulgular: Çalışmamız planlama aşamasındadır.

Sonuç: İşeme bozukluğu çocukluk çağında sık görülen bir sorundur. İdrar kaçırmanın aile ve toplum tarafından belli bir yaşa kadar hoş görülmesi tanı ve tedavide gecikmeye neden olmaktadır. İdrar kaçırma hafife alınmamalıdır. Çünkü tedavi edilmezse fiziksel, psikolojik ve sosyal rahatsızlıklara yol açabilir.

Tartışma Soruları:

1- Araştırmaya eklenmesi gereken ek soru önerileriniz nelerdir?
2- Anket içeriği ve uygulama yöntemi açısından önerileriniz nelerdir?

Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Sese Bağlı Yaşam Kalitesi Farkındalığı

Aycan Baş[1], Ayşen Mert[2], Gamze Dur[2]
[1] Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik AD
[2] Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Ses, konuşmanın temel öğesi olup insan iletişiminde önemli rol oynar ve konuşan kişinin fiziksel, psikolojik ve sosyal özelliklerini yansıtır. Ses ile ilgili problem yaşayan kişilerin psikolojik, mesleki, sosyal ve duygusal uyumu bu durumdan etkilenmektedir. İş adamı, doktor, avukat gibi ciddi ses bozukluğunun iş performansına önemli etkisi olacak meslekler, seviye üç olarak adlandırılmaktadır. Aile hekiminin hastayla kuracağı etkili bir iletişim için sesin önemi de oldukça büyüktür. Ülkemizde Tezcaner tarafından Türkçe geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu gösterilmiş olan "Sesle İlgili Yaşam Kalitesi Ölçeği - (TSİYKÖ)", ses sorununun kişinin hayat kalitesini ne kadar bozduğunu değerlendirir. Bu çalışmada TSİYKÖ kullanılarak birinci basamakta hizmet eden ve edecek olan hekimlerde sesle ilgili yaşam kalitesi ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisini saptamak amaçlanmıştır.

Yöntem: Etik kurul onayı alındıktan sonra 15.05.2022 – 31.07.2022 tarihleri arasında birinci basamakta görevli hekimler ile üniversitelerde görevli aile hekimliği alanındaki akademisyenler ve asistanlar dahil olmak üzere 1000 (bin) gönüllü katılımcıya çevrimiçi veya matbu anket uygulanacaktır. Katılımcılara çevrimiçi platformda (WhatsApp vb) paylaşılan ilgili bağlantıya tıklandığında çıkacak formda veya matbu halinde yanıtlanması için; ''Demografik Bilgiler ve Klinik Özellikler" ile "Sesle İlgili Yaşam Kalitesi Ölçeği" uygulanacaktır.

Bulgular: Katılımcı hekimlerde yaş ve ses rahatsızlığı öyküsü olanlar ile TSİYKÖ puanları arasında pozitif yönde bir ilişki beklenmektedir.

Sonuç: Birinci basamakta sağlık hizmeti veren hekimlere, sesle ilgili yaşam kalitesi konusunda farkındalık oluşturulmasına katkı olacaktır. Birinci basamakta hizmet alacaklarda, sesle ilgili handikabı ve yüksek TSİYKÖ puanı olanlar varsa kulak burun boğaz kliniğine önemle yönlendirilmesi konusunda da katkı olacağını düşünmekteyiz.

Tartışma Soruları:

1. Ses rahatsızlığı vb için gerekli kişilere TSİYKÖ ölçeğinin uygulanması birinci basamakta nasıl mümkün olur?

Dahili ve Cerrahi Branşlarda Görev Yapan Hekimlerin Empatik Davranış Modeli Açısından Karşılaştırılması

Burcu Korkut, Dilan Cindoruk, Habibe İnci, Pınar Kalem, Didem Adahan
Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Doktor hasta ilişkisinde hastalıkla ilgili verilerin elde edilmesi ve tedavi yöntemlerinin uygulanması sürecinde hastanın psikolojisini anlamak ve ona göre davranmak tedavi sürecini olumlu etkilemektedir. Bu araştırmada Karabük Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi (KÜAH)' sinde çalışan dahili ve cerrahi branş hekimlerinin empati düzeyini ölçmek ve aynı zamanda karşılaştırmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu çalışmanın evrenini, KÜAH dahili ve cerrahi branşlarda görev yapan, Sağlık Bakanlığı ve YÖK kadrosuna bağlı olarak çalışan tüm hekimlerin oluşturması ve örneklem seçimi yapılmayarak tüm katılımcıların çalışmaya dahil edilmesi planlandı. Çalışmada gönüllülük esasına göre katılımcılardan onamları alınarak yüz yüze anket uygulaması yapılacaktır. Toplam 31 sorudan oluşacak ankette birinci bölümde; yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve bireyin hekimlik mesleğindeki özgeçmişini sorgulayan 11 soru, ikinci bölümde Jefferson Doktor Empati Ölçeği Hekim Versiyonunda yer alan 20 soru yer alacaktır. Ölçeğin değerlendirilmesi 7'li Likert tipinde olup ilk 10 soru pozitif ikinci 10 soru negatif önerme şeklinde puanlandırılacaktır. Ölçek üç alt faktörden oluşmaktadır. Bunlar; hastanın bakış açısını yakalama, sağlık hizmeti verirken duyarlı olma ve hastayı anlama şeklindedir. Güvenirlik çalışmasında Cronbach alfa değerleri alt faktörler için sırasıyla $\alpha = 0.83$, $\alpha = 0.70$, $\alpha = 0.60$ olarak hesaplanmıştır. Sonuçlar ölçeğin güvenilir olduğunu ifade etmektedir. İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı istatistikler için frekans ve yüzde, ortanca, en yüksek ve en düşük değerler, nicel verilerin analizinde ise normal dağılıma uygunluğuna bakmak için Kolmogorov Smirnov testleri, bağımlı değişkenler normal dağılıma uymaz ise Mann Whitney U, Kruskall Wallis testleri kullanılacaktır. Çalışma için etik kuruldan olur alınacaktır.

Bulgular: Çalışmada hekimlerin cerrahi veya dahili branşı seçmesi bağımsız değişken, empati düzeyleri bağımlı değişken olarak alınmıştır.

Sonuç: Hastalarına karşı empatik yaklaşım sergileyen doktorlar hastaların sağlık inancı modelinin gelişimine olumlu katkıda bulunabilmektedir. Bu çalışmanın sonucunda dahili branş hekimlerinin cerrahi branş hekimlerine göre hasta ile empati kurabilme konusunda daha başarılı olduğunun saptanması beklenmektedir.

Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Hastalarda Gıda Takviyesi Kullanımı ve Temel Beslenme Bilgi Düzeyini Etkileyen Faktörler

Doğancan Güneş, Ayfer Gemalmaz
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Giriş: Günümüzde hayat şartlarının değişmesiyle beslenme alışkanlıkları da değişim göstermektedir. İnsanlar, bilgiye pek çok kaynaktan ulaşmaktadır ve sağlıklı beslenme davranışlarına dikkat günümüzde daha fazladır. Gıda takviyeleri kullanım sıklığı da bu nedenle giderek artış göstermektedir. İnsanlar; normal beslenmesini takviye etmek, enerjik hissetmek, hastalıklardan korunmak gibi birçok sebeple takviye edici gıdalara başvurmaktadır. Türk Gıda Kodeksi Takviye Edici Gıdalar Tebliği'ne göre besin desteği ya da takviye edici gıdalar, "normal beslenmeyi desteklemek amacı ile vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, yağ asidi, amino asit, lif gibi besin ögelerini; besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeleri veya biyoaktif maddeleri" kapsamaktadır. Sağlığın temeli yeterli ve dengeli beslenmedir. Beslenmeye bağlı kalp damar hastalıkları, hipertansiyon, bazı kanser türleri, diyabet, osteoporoz gibi kronik hastalıkların önlenmesine yönelik yaşam biçiminin iyileştirilmesi, sağlıklı besin tüketiminin sağlanması ile sürdürülebilir. Sağlıklı besin tüketimi de ancak iyi bir beslenme bilgisi ile sağlanabilir. Yeterli ve dengeli beslenme alışkanlıklarıyla ilgili yapılacak değişiklikler ve uygun gıda takviyelerinin doğru kullanımı bireylerin sağlığını korurken, yaşlılıkta ortaya çıkabilecek hastalıkların önlenmesinde de etkilidir. Bu çalışmamızda Adnan Menderes Üniversitesi 25 No'lu Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne başvuran hastalarda gıda takviyesi kullanım durumu ve beslenme bilgi düzeyini saptamayı ve bunlarla ilişkili faktörleri ortaya koymayı amaçladık.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı desendeki çalışmamızın evrenini 1 Nisan-30 Eylül 2022 tarihleri arasında e-ASM'ye başvuran 18 yaş ve üzeri gebe olmayan tüm hastalar oluşturmaktadır. Çalışmaya katılmayı kabul eden hastalarla yüz yüze görüşülerek, sosyodemografik ve klinik özellikler ile gıda takviyesi kullanımı ile ilgili sorulardan oluşan veri toplama formu doldurulacak ve Yetişkinler için Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçeği(YETBİD) kullanılarak beslenme bilgi düzeyi değerlendirilecektir. Katılımcılardan sözlü onam alınacaktır. Veriler SPSS programı ile analiz edilecektir.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Anket soruları ve kullanılacak ölçek çalışmanın amacı için uygun mudur?
2. Çalışmanın kısıtlılıkları nelerdir?
3. Çalışmanın kalitesini artıracak önerileriniz nedir?

Kanser Hastasına Bakım Veren Aile Bireylerinin Kendi Kronik Hastalıklarına Uyumu

Ece Yokuş, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: En sık kullanılan tanımı ile kronik hastalık; yaşamın uzun bir süresini kapsayan, fizyolojik fonksiyonlarda geriye dönüşsüz, ilerleyici olarak hasarlara neden olan ve tıbbi tedavi ve bakımın sürekliliğini gerekli kılan, bulaşıcı olmayan hastalıklardır. Bireyin hastalığa uyumu, süreç içinde gelişebilecek komplikasyonları önleme ve buna bağlı ölümleri azaltma açısından oldukça önemlidir. Kronik hastalığa uyumunu etkileyen faktörler arasında bireyin psikososyal durumu, kişisel ve hastalığa ilişkin özellikleri gibi birçok değişken bulunmaktadır. Bireylerin birinci derece ya da bakmakla yükümlü olduğu yakınlarına kanser tanısı konulması ve bakım verme süreci, sosyal destek gereksinimini artırmakta ve onlara önemli bir psikososyal yük getirmektedir. Bu yük bireylerin iyilik halini büyük ölçüde etkilemekte ve tedavi uyumunda zorlanmaya sebep olabilmektedir.

Çalışmamızda Kronik hastalığı olan ve birinci dereceden kanser hastasına bakım veren bireylerin kendi kronik hastalıklarına uyumlarını belirleyen değişkenlerin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Onkoloji bölümünden takipli hastaların kendilerine bakım veren aile yakınları çalışmamızın evrenini oluşturacaktır. Bu çalışmada birinci dereceden kanser tanılı yakınlarına bakım veren ve kronik hastalığı olan bireylerde Kronik Hastalıklara Uyum Ölçeği ile Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki (H0:r=0.30, H1:r=0.50) olup olmadığının değerlendirilmesinde, 0.80 güç ve 0.05 hata payı göz önünde bulundurularak yapılan örneklem büyüklüğü hesabında çalışmaya minimum 139 hasta alınması gerektiği belirlenmiştir. Örneklem büyüklüğü hesabı, G*Power 3.1.9.7 programı ile yapılmıştır. Araştırmada sosyodemografik bilgileri içeren bir form, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Kronik Hastalığa Uyum Ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Kronik hastalığı olan bireylerin tedavi uyumlarının, yakınlarına kanser teşhisi konulmasıyla daha da güçleşeceği öngörülmektedir.

Tartışma soruları:

1. Kronik hastalığa tepki evreleri araştırmamıza dâhil etmemiz gereken bir etken midir?
2. Bireylerin, birinci dereceden yakını kanser tanısı almadan önceki kronik hastalığa uyumunun değerlendirilmesinin yapılmasını önerir misiniz/nasıl?

Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran Hastaların Uyku Kalitesi ile Hava Kirliliği Arasındaki İlişkinin Araştırılması

Mehmet Tayyip Pak, Azize Dilek Güldal
Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Amaç: Bu çalışmada hava kirliliği artışının bireylerdeki uyku kalitesini azaltan etkenlerden biri olup olmadığının araştırılması hedeflenmiştir.

Yöntem: Kesitsel analitik tipte olan çalışmamız İzmir'de hava kirliliği seviyesi en yüksek ölçülen Bayraklı ve en az ölçülen Karşıyaka ilçelerinde belirlenen aile sağlığı merkezlerine başvuranlarla gerçekleştirilmiştir. Evreni bilinen örneklem hesabıyla en az 646 kişiye ulaşılması hedeflendi. Katılımcılara Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKI), sosyodemografik bilgilerini içeren anket ve uyku kalitesini etkileyebilecek bazı özellikleri sorgulayan anket formu uygulandı. Verileri SPSS25 ile analiz edilmiş olup, $p<0,05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmamızda 330'u Bayraklı'da, 324'ü Karşıyaka'da olmak üzere toplam 654 katılımcıya ulaşılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 44,07±13,86 olup, %53,2'si (n:348) kadın, %46,8'i (n:306) erkekti. Katılımcıların %85'i (n:556) iyi uyku kalitesine, %15'i (n:98) kötü uyku kalitesine sahipti. Çalışmayı yaptığımız Aralık 2020 tarihinde Bayraklı ilçesinde hava kalitesi indeksi ortalaması 55,28, Bayraklı ilçesinde hava kalitesi indeksi ortalaması 45,52 olarak ölçülmüştür. Hava kirliliğinin daha yüksek ölçüldüğü Bayraklı'daki katılımcıların kötü uyku kalitesi sıklığı %18,8 (n:62) iken Karşıyaka'daki katılımcıların kötü uyku kalitesi sıklığı %11,1 (n:36) bulunmuş olup aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı (p:0,006). Katılımcılardan iyi uyku kalitesine sahip olanların bulunduğu bölgede aylık HKI ortalaması 50,22±4,88 iken, kötü uyku kalitesine sahip olanların bulunduğu bölgede aylık HKI ortalaması 51,69±4,72 bulundu. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıydı (p:0,00). Uyku kalitesini etkileyen değişkenleri lojistik regresyon modeli ile değerlendirdiğimizde kötü uyku kalitesine sahip olma riskini en fazla artıranın evde kömür/odun sobası kullanmak olduğu bulunmuştur**.** Evde kömür/odun sobası kullanıyor olmak kötü uyku kalitesi sıklığını 5,25 kat artırmaktadır (p:0,00)

Sonuçlar: Hava kirliliğinin uyku kalitesine etkisinin araştırıldığı çalışmamızda HKI artışı ve hava kirleticilerden PM10 düzeyinde artış kişilerin artan kötü uyku kalite sıklığı ile ilişkili bulunmuştur. Kötü uyku kalitesinin ve artmış hava kirliliğinin sağlığa etkisi göz önüne alındığında bu sorunların nedenleri doğru tespit edilmeli ve çözüm önerisi çalışmaları yapılmalıdır. Aile sağlığı merkezlerinde, hastaların uyku kalitesi de sorgulanmalı ve uyku hijyeni önerilerinde bulunulmalıdır.

Aile Hekimliği Polikliniğine Sağlık Raporu İçin Başvuran Kişilerin Akciğer Grafilerinde İnsidental Saptanan Nodüler Opasiteler

Burcu Korkut[1], Nevin Keskin[2], Didem Adahan[1]
[1] Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği ABD
[2] Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Radyoloji ABD

Giriş: Pulmoner nodüler opasiteye neden olabilecek lezyonların birçoğunun granülom, akciğer kanseri, metastaz veya hamartom kaynaklı olduğu belirlenmiştir. Pulmoner nodüler opasite görülme sıklığının posteroanterior akciğer grafilerinde %0,09-0,2 olduğu bildirilmiştir. Bu çalışmanın amacı; Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Polikliniğine; sağlık raporu almak üzere başvuran ve PA Akciğer grafilerinde insidental olarak nodüler opasite saptanan kişilerin prevalansını ve etiyolojide yer alan risk faktörlerini araştırmaktır.

Yöntem: Retrospektif kesitsel tipteki bu araştırmanın evrenini 01.01.2019-01.01.2022 tarihleri arasında Aile Hekimliği Polikliniğine başvuran ve PA akciğer grafisi çektiren 4170 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada 2019-2020-2021 yıllarında sıra ile çekilen 790, 1313 ve 2067 kişinin toplam 4170 akciğer grafisi objektif veri sunulmasını sağlamak amacıyla tek bir radyolog tarafından tekrar değerlendirildi. Noduler opasite saptanan 27 kişiye sosyodemografik ve klinik özelliklerini sorgulayan 13 sorudan oluşan anket uygulandı. Elde edilen verilerden sürekli değişkenler; ortalama ve standart sapma, niteliksel değişkenler; sayı ve yüzde olarak verildi.

Karabük Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (Karar No: 2022/794; Sayı: E-77192459-050.99-98472)) onay alındı.

Bulgular: 4170 kişinin yıllara göre dağılımı; 2019 yılında 790, 2020'de 1313, 2021'de 2067 kişi şeklindeydi. Bu kişilerden %74,36'sı erkek, %25,64'ü kadındı ve genel yaş ortalaması 31,51±10,67 yıldı. Nodüler opasite saptanan 27 kişinin %85,2'si erkek, %14,8'i kadındı, yaş ortalaması 42,56±13,14 yıldı. PA akciğer grafilerinde saptanan nodüler opasitelerin ortalama çapı ise 7,3 mmdi. Nodüler opasite saptanan kişilerin meslekleri değerlendirildiğinde ilk sırada %18,5 oranıyla sanayi veya haddehane işçilerinin olduğu, %63,0'ının sigara içtiği, sigara içme sürelerinin ortalama 27,7 paket/yıl ile uyumlu olduğu saptandı. %63,0'ı işi veya çalışma ortamı nedeniyle akciğer ile ilgili bir hastalığının olduğunu belirtti, bu kişilerde en sık rastlanan şikâyet %55,5 oranıyla nefes darlığı, en fazla görülen hastalık KOAH'dı.

Sonuç: Pulmoner nodüler opasiteler malign bir hastalığın bulgusu olabilirler. Bu nedenle akciğer grafisinde saptanmalarının ardından; yaşam yerindeki hava kirliliği, mesleki ağır metal ve kimyasal maruziyeti, sigara içme hikayesi gibi risk faktörleri sorgulanmalı, ileri tetkik olarak toraks tomografisi çekilmelidir.

Covid-19 Geçirenlerde Depresyon, Anksiyete, Panik Bozukluk ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtileri: Vaka-Kontrol Çalışması

Merve Akikol Koçhan[1], Pakize Gamze Erten[1], Elif Ateş Budak[2], Tahsin Çelepkolu[1], Vasfiye Demir Pervane[1]
[1] Dicle Üniversitesi Aile Hekimliği AD, Diyarbakır
[2] Dicle Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Diyarbakır

Giriş ve Amaç: COVID-19 pandemisinde özellikle virüsle direk karşılaşan kişilerde olmak üzere, toplumun hemen bütün kesimlerinde anksiyete, depresyon, TSSB ve panik bozukluğu gibi durumların arttığı rapor edilmektedir**.**

Bu çalışmayla COVID-19'u geçirmiş bireylerin depresyon, anksiyete, panik atak ve travma sonrası stres belirtilerinin ve sosyodemografik özelliklerinin COVID-19 geçirmemiş kişilerle karşılaştırılması; COVİD-19 geçirenlerin uzun dönem takiplerinde gerekebilecek ruhsal tedavi ve desteklerin sunulması noktasına katkı sunulması amaçlanmıştır.

Materyal ve Metod: Araştırma vaka kontrol şeklinde dizayn edilmiştir. COVID-19 geçiren 124 kişi vaka, 137 kişi kontrol grubu olarak toplamda 261 katılımcı çalışmaya katılmıştır. Değerlendirmede sosyodemografik veri formu, Hastane anksiyete depresyon ölçeği, Panik bozukluğu ölçeği, DSM-5'e göre Travma sonrası stres bozukluğu ölçeği (TSSB) kullanılmıştır. Analizler için SPSS 26 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %44,8'i vaka, %55,2'si kontrol grubuydu. Katılımcıların %55,2'si kadınken, %41,8'i 18-30 yaş aralığında, %43,32'ü en az üniversitede eğitim görmekteydi. Vaka grubunda üniversite mezunu olma ve alkol kullanma sıklığı daha fazlayken, ilkokul mezunu olma sıklığıysa daha azdı ($p<0,05$). Vaka grubunda panik bozukluğu şiddeti daha fazlayken ($p = 0,004$), anksiyete, depresyon ve TSSB düzeyleri gruplar arasında benzerdi ($p>0,05$). Vaka grubu kadınlarda, kronik hastalık görülme sıklığı ($p=0,047$), panik bozukluk şiddeti ($p=0.028$) istatistiksel olarak anlamlıyken; anksiyete, depresyon, TSSB ölçeklerinde anlamlı bir fark yoktu ($p=0,242$, $p=0,277$, $p=0,744$). Vaka grubu erkeklerde TSSB düzeyi anlamlı düzeyde fazlaydı ($p<0,05$). Vaka grubunda kendi içinde 18-30 yaş erkeklerde TSSB ($p=0,029$); 31-40 yaş grubunda ($p<0,05$) ve 41-50 yaş grubunda ($p=0,019$) anksiyete anlamlı seviyede yüksek saptanmıştır. TSSB ve panik şiddeti düzeyi 51-65 yaş vaka grubunda daha fazlayken ($p<0,05$); 18-30 yaş kontrol grubunda anksiyete düzeyi istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktü ($p = 0,035$).

Sonuç: COVID-19 geçiren olgularda cinsiyetler ve farklı yaş grupları arasında farklı düzeylerde depresyon, anksiyete, TSSB ve panik bozukluğu belirtileri görülmektedir. COVID-19 pandemisi döneminde COVID-19 geçiren bireyler başta olmak üzere bireylerin ruhsal iyilik halinin değerlendirilmesi gerektiği, gereken olgularda psikiyatrik destek ve tedavinin verilmesi önemlidir.

Kadınlarda Meme Kanseri Tarama Davranışı ve Hasta Aktiflik Düzeyi

Özge Alduran[1], Gizem Limnili[2], Nilgün Özçakar[2]
[1] Oltu İlçe Devlet Hastanesi
[2] Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği AD

Giriş ve amaç: Dünyada birçok ülkede kanser sebebiyle oluşan ölümler arasında ikinci sırada yer alan meme kanseri sık görülen bir hastalık türüdür. Mevcut tarama yöntemleri ile erken tanı sağlanarak bu ölümlerin önüne geçilebilmektedir fakat ülkemizde meme kanseri tarama oranları oldukça düşüktür. Günümüze kadar insan davranışlarını ve davranış değişikliğini tanımlayan ve öngören birçok teori (sağlık kontrol odağı, öz etkililik-yeterlik teorisi, sağlık inanç modeli) geliştirilmiştir. Bu ölçek ve yöntemler incelendiğinde, aktivasyonun tüm elemanlarını içermedikleri görülmektedir. Buna karşın hasta aktifliği kavramında, hastaların sağlıklarını ve bakımlarını yönetebilmeleri için bağımsız olarak eyleme geçebilme becerileri ve istekleri vurgulanmaktadır. Hasta aktiflik düzeyi ölçüm aracı, bireyin sağlığını ve sağlık bakımını yönetebilmesi için, bilgi, beceri, inanç ve güvenini değerlendirir. İnsan davranışlarını açıklayan teoriler, hasta aktifliği ile yakından ilişkilidir. Tarama oranlarını arttırmak için öncelikle hastanın hangi aktiflik aşamasında olduğunu bilmek önemlidir.

Çalışmamızın amacı kadınlarda hasta aktiflik düzeyi ile meme kanseri tarama davranışı ilişkisini araştırmaktır.

Yöntem: Kesitsel analitik çalışma modelinde planlanmış olan bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlı Gaziemir 11 No'lu Eğitim Aile Sağlığı Merkezine başvuran 20-69 yaş arası 386 kadına sosyodemografik veri formu ve hasta aktiflik düzeyi ölçeği yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır.

Bulgular: 20-69 yaş arası kadınlarda kendi kendine meme muayenesi yapma davranışı ile hasta aktiflik düzeyi arasında ($p<,05$), klinik meme muayenesi yaptırma davranışı ile hasta aktiflik düzeyi arasında ($p<,01$) ve mamografi çektirme davranışı ile hasta aktiflik düzeyi arasında ($p<,01$) istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Hastanın sağlığını ve sağlık hizmetlerini yönetme konusunda bilgi, beceri ve güvene sahip olması meme kanseri tarama davranışını etkilemektedir.

İlaç Kullanım Durumunun COVID-19 Klinik Seyri Üzerine Etkisi

Ülkü Sur Ünal[1], Hasan Raci Yananlı[2], Ömer Kays Ünal[3], Yasemin Doğan Kaya[4], Merve Keskin[5], Fikriye Güngören[6], Duygu Karaçizmeli Altıparmak[7], Atila Karaalp[2]
[1] Üsküdar Zeynep Kamil Aile Sağlığı Merkezi
[2] Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji AD
[3] Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Ortopedi ve Travmatoloji AD
[4] Sultanbeyli Jandarma Üsteğmen Rahim Çelik Aile Sağlığı Merkezi
[5] Beyoğlu 6 Numaralı Aile Sağlığı Merkezi
[6] Eyüp İslambey Aile Sağlığı Merkezi
[7] Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Giriş: Renin-anjiyotensin sistem inhibitörleri, non-steroidal anti-inflamatuar ilaçlar ve tiazolidinedionlar gibi ACE2 ekspresyonunu değiştiren ilaçların koronavirüs hastalığı-2019'un (*coronavirus disease-2019*, COVID-19) klinik seyri üzerine etkilerini araştıran çalışmalar yayınlanmaktadır; henüz bir fikir birliğine varılamamış olsa da herhangi bir etkilerinin olmadığı belirtilmektedir. Metforminin düşük ve insülinin yüksek mortalite ile ilişkilendirildiği yayınlar mevcuttur. COVID-19'un yayılma hızının ACE2 veya TMPRSS2 reseptörlerinin ekspresyon durumu veya henüz bilinmeyen diğer bazı genetik faktörlerle ilişkili olabileceği düşünüldüğünde dünyanın farklı yerlerindeki veriler önemlidir. Bu çalışmanın amacı İstanbul, Türkiye örnekleminde COVID-19'a yakalanmadan önceki son altı ay içinde kronik olarak kullanılan ilaçların COVID-19 klinik seyri üzerine etkilerini incelemektir.

Yöntem: İstanbul'da dört farklı aile sağlığı merkezine bağlı olan hastalardan Mart-Kasım 2020 tarihleri arasında COVID-19 tanısı almış 525 hastanın dahil edildiği retrospektif kohortta, hastaların dosyaları geriye dönük olarak tarandı. Demografik bilgilerin yanı sıra hastaların COVID-19 tanısı almalarından önceki son altı ay içinde kullandıkları ilaçlar not edildi. Demografik verilerin ve kullanılan ilaçların çalışmanın üç ana sonlanım noktası olan hastaneye yatış, yoğun bakım ünitesine (YBÜ) yatış ve mortalite üzerine etkileri lojistik regresyon modelleri oluşturularak incelendi.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 525 COVID-19 hastasının 109'u (%20,8) hastaneye yatırılmıştı, 18'i (%3,4) YBÜ'de tedavi görmüştü ve 11'inde (%2,1) mortalite gelişmişti. Artan yaş hastaneye yatış, YBÜ'ye yatış ve mortalite olasılığı ile ilişkilendirilirken; ek olarak COVID-19'un toraks bilgisayarlı tomografi (BT) bulgularının varlığı ve polifarmasi hastaneye; yalnız olmak ve yine COVID-19'un toraks BT bulgularının varlığı YBÜ'ye yatış olasılığının artmasıyla ilişkilendirildi. Yaş ve komorbiditeye göre ayarlama yapıldığında, diyabetes mellitus (DM) ilaçlarının hastaneye yatış olasılığını (OR=3,9; 95% CI 1,2-13,0); kalsiyum kanal blokerlerinin (KKB) YBÜ'ye yatış (OR=15,8; 95% CI 2,1-120,2) ve mortalite (OR=295,1; 95% CI 4,6-18946,6) olasılığını arttırdığı görüldü.

Sonuç: DM ilaçlarının ve KKB'nin COVID-19 klinik seyri üzerinde olumsuz etkilerinin olabileceği ortaya kondu.

Tartışma Soruları:

1. Yaş ve komorbiditeye göre ayarlanmış olsa da DM ilaçlarının ve KKB'nin bu etkileri bias içeriyor olabilir mi?

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Obezite Hakkında Tutum ve Davranışları

Ersan Gürsoy[1], Mercan Yağız[2]
[1] Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
[2] Tunceli Mazgirt Entegre İlçe Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: DSÖ'ye göre obezite insan vücudunda sağlığı bozacak düzeyde anormal veya aşırı düzeyde yağ birikmesidir(1). Özellikle son 20 30 yılda prevalansı oldukça artan obezite çağımızın en önemli halk sağlığı problemlerinden biridir(2). Çalışmamızda hekim adaylarının obezite hakkındaki tutum ve davranışlarını incelenmek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın evreni Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi son sınıf öğrencileridir. Katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu online olarak gönderilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 42 son sınıf öğrencisinin 28'i (%66,6) katılmıştır. Katılımcıların BKİ ortalaması 24,0'tür(min=19, max=31,2). Katılımcıların %32,1'i (n=9) sağlıksız beslendiğini ifade etmiştir. Katılımcıların sadece %14,3'ü (n=4) düzenli egzersiz yaptığını belirtmiştir. Hastalara tıbbi beslenme tedavisi başlama konusunda katılımcılardan tamamen başlayabilirim diyen çıkmamakla beraber katılımcıların %64,2'si (n=27) çoğunlukla başlayabilirim veya başlayabilirim cevabını vermiştir. Katılımcıların %53,6'sı (n=15) birinci basamaktaki hekimler obezite tedavisinde etkin rol almalı mı sorusuna "kesinlikle katılıyorum" cevabını vermiştir.

Tartışma: Obezite başta kardiyovasküler ve endokrin sistem olmak üzere insan vücudunda pek çoko sistemi etkileyen multisistemik bir hastalıktır. DSÖ tarafından hayatı tehdit eden en riskli 10 hastalıktan birisi olarak gösterilmektedir(1).

DSÖ verilerine göre dünyada 18 yaş üstü bireylerin %39'u fazla kilolu, %13'ü ise obezdir(3). Ülkemizde ise 15 yaş üstü bireylerde obezite prevalansı %21,1'dir (4).

Obezite önemli bir halk sağlığı problemidir ve özellikle birinci basamak hekimlerince tanı, takip ve tedavisi etkin bir şekilde yapılmalıdır.

Çalışmamızda hekim adaylarının obezite hakkında tutumlarının yetersiz olduğu ve kendilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışları göstermede eksik kaldıkları saptanmıştır. Hekim adaylarında bu tutumları geliştirmek için ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Sigara Bıraktırma Polikliniğine Başvuran Hastalarda Telefon Görüşmelerinin Sigara Bırakma Başarısına Etkisi

İrem Gelgeç, Pınar Trak, Sabah Tüzün
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Amaç: Bu çalışmada sigara bıraktırma polikliniğine başvuran hastalara standart tedavi protokolüne ek olarak telefon görüşmelerinin sigara bırakma başarısına etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmaya 01.05.2022-31.07.2022 tarihleri arasında Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi Sigara Bıraktırma Polikliniğine ilk defa başvuran 18 yaş üzeri bireylerin dahil edilmesi planlanmaktadır. Tüm bireylere başvuru anında yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, ekonomik durum, birlikte yaşadığı kişiler, ek hastalıkları ve kullandığı ilaçlar gibi sosyodemografik özelliklerini içeren bir anket formu ile Fagerström nikotin bağımlılık testi yapılması planlanmaktadır. Ayrıca tüm katılımcıların sigara içme süresi, sigara içme miktarı, daha önceden bırakma girişimleri, ev ve işyerinde sigara içilme durumu, evde sigara içen birey varlığı gibi sigara içme ile ilgili bilgileri ve görüşme sonunda başlanan tedavi protokolü değerlendirilecektir. Çalışmaya katılan tüm bireyler çalışmanın başlangıcında kura yöntemiyle randomize edilerek standart tedavi ve müdahale grubu olarak iki gruba ayrılacaktır. Her iki gruptaki katılımcılara çalışmanın başlangıcında sigarayı bırakmaya yönelik motivasyonel görüşme ile uygun görülen farmakolojik tedavi uygulanacak ve tüm katılımcılarla aylık olarak poliklinik ortamında yüz yüze görüşülecektir. Öte yandan, müdahale gruptaki katılımcılar ek olarak, 15 günde bir, tedaviye uyumu ve sigara bırakma durumlarının değerlendirildiği standardize bir telefon görüşmesi ile değerlendirilecektir. Standardize telefon görüşmesinde katılımcılara önerilen tedaviye uyumları, uygulanan tedavinin yan etkisinin olup olmadığı, sigara içme durumları ve içme istekleri olup olmaması gibi toplam dört soru sorulacaktır. Tüm katılımcılar çalışmaya dahil edilmelerinden itibaren 3 ay takip edilecekler ve takip sürecinin sonunda hiç sigara içmemiş bireyler sigarayı bırakmış kabul edileceklerdir. Çalışmanın örneklem büyüklüğü %80 güç, %5 hata, %10 veri kaybı ve gruplar arasında %35 fark beklentisine göre her grup için 35 katılımcı olarak hesaplanmıştır.

Bulgular: Planlanmaktadır.

Sonuç: Planlanmaktadır.

Tartışma Soruları:

1. Standardize telefon görüşmesi esnasında görüşmede değerlendirilmesi uygun ek kriter var mıdır?
2. Telefon görüşmeleri hangi sıklıkla yapılmalıdır?
3. Müdahalenin başarı kriteri olarak takip süreci sonunda hiç sigara içmemek yerine başka bir kriter kabul edilebilir mi?

Bir E-ASM'Ye Kayıtlı Nüfusun Kolon ve Serviks Kanseri Taramalarına Uyumunu Arttırmak İçin Klinik Kontrollü Bir Müdahale Çalışması

Kaan Yurtcanlı, Pemra Cöbek Ünalan, İsminur Taşcı
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Amaç: Türkiye kanser tarama programında olan ve tetkikleri birinci basamak sağlık hizmetlerinde uygulanabilen iki kanser türü Kolon ve Serviks kanseridir. Kanser konusunda toplumda farkındalık sağlanması ve taramalar, mücadeledeki en etkili yöntemlerin başında gelmektedir. E-sağlık yöntemleri kullanarak aile hekimlerinin erişilebilirliğini ve hastanın kendi sorumluluğunu arttırarak taramalara uyum arttırılabilir.

Yöntem: Hekimlerin kanser tarama eğitimi ile desteklenmesi ve ulaşılabilirliğin elektronik yöntemler kullanılarak kolaylaştırılmasının hastaların kanser tarama davranışlarına etkisini araştıran bir kontrollü müdahale çalışmasıdır. Müdahale grubu Tuzla Eğitim Aile Sağlığı Merkezinde bulunan 4 birim ve bunlara kayıtlı hastalardır. Araştırmada önceden hazırlanan ve içerisinde bilgilendirici broşürlerin ve hatırlatıcıların olduğu bir aplikasyon vasıtasıyla hastaların bilgilendirileceği tarama yaklaşım algoritmasının uygulanabilmesi için bu dört merkezde çalışan hekimlere eğitim verilecektir. Tuzla'da bulunan başka bir 4 birimli Aile Sağlığı Merkezi ve burada çalışan hekimler de kontrol grubu olarak araştırmaya dahil edilecektir. Onlardan hali hazırda sürdükleri tarama yöntemlerini devam ettirmeleri istenecektir. 6 ay sonunda hastaların tarama testlerini yaptırma sıklıkları ve memnuniyet ölçümleri ile ilgili veriler karşılaştırılarak gruplar arasında öncesi ve sonrası istatistikleri yapılacaktır.

Bulgular: Müdahalenin belirlenen algoritma doğrultusunda tamamlanıp tamamlanmadığı, başvuran hastaların eğitim seviyesi gelir düzeyi, cinsiyeti gibi sosyodemografik özellikler araştırmanın bağımsız değişkenleridir. Bağımlı değişkeni, müdahale sonrasında taramaya başvuran ve tarama testlerini tamamlayan hasta sayısıdır.

Sonuç: Birinci basamağın laboratuar ve sevk koşulları kısıtlı olmasına rağmen Dünya Sağlık Örgütü tarafından taranması önerilen kanserlerden ikisi olan Serviks ve Kolon kanser taramalarının gerçekleşmesi için yeterlidir. Bu sebeple bu kanserleri araştırmamıza dahil ederek hem bu kanser taramalarının sıklığını arttırmayı hem de hastaların kanser algısı ve sağlık okuryazarlığını olumlu anlamda etkilemeyi bekliyoruz. Bunu yaparken günümüzde etkinliği giderek artan E-sağlık araçlarını da kullanarak literatüre orijinal bir sonuç ekleyebileceğimizi düşünüyoruz.

Tartışma Soruları:: Bireylerde düzenli kanser taramasına uyum oranı yetersizdir. Uzaktan müdahaleler coğrafi ve sistem düzeyindeki engelleri aşabilir. Tele-sağlık temelli kişiselleştirilmiş bir risk değerlendirmesi ve iletişim müdahalesinin etkinliği, hali hazırda 1.basamak kanser taramasını, hastalara ulaşımı, kansere ve taramaya olan algıları iyileştirebilir.

Dekübit Ülserli Hastalarda CRP/Albümin Değerinin Yara Evresine Göre Değişiminin İncelenmesi

Mehmet Tolga Yılmaz, Yasemin Korkut Kurtoğlu
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kütahya

Giriş: Ulusal Bası Yarası Danışma Paneli ve Avrupa Bası Yarası Danışma Paneli, bası yaralarını baskı veya sıkıştırmayla birlikte veya sadece baskının bir sonucu olarak genelde kemik çıkıntısının üzerinde bulunan deri ve/veya doku hasarı şeklinde tanımlamaktadır. Basınç ülseri risk faktörü çalışmalarının yakın zamanda yapılan bir sistematik incelemesi, birincil risk faktörünü, cilt durumu ve cilt perfüzyonunu etkileyen faktörler, beslenme bozukluğu durumu ve cilt nemi ile birlikte artan bireysel hasta riski ile birlikte azalmış mobilite olarak tanımlamıştır. C-reaktif protein, kritik ortamda kapsamlı olarak değerlendirilen bir akut faz proteinidir. Buna ek olarak, serum albümini prognoz için önemli bir kısa ve uzun vadeli belirteç olabilir. CRP düzeyinin albümin düzeyine bölünmesiyle belirlenen CRP/Albümin oranı, başlangıçta akut tıbbi servisteki kritik hastaları belirlemek için yeni bir öngörücü olarak kullanıldı. Son yıllarda, artan sayıda çalışma, yüksek bir CRP/Alb oranının kanser hastalarında daha kötü bir prognozu öngördüğünü öne sürmüştür

Yöntem: Dekübit ülserli hastalarda CRP/Alb oranının incelenmesi amacıyla bu çalışma planlanmıştır. Araştırma evrenini palyatif serviste son 1 yılda hastanede yatarak yara bakımı tedavisi görmüş dekübit ülserli bireyler oluşturmaktadır. Tarafımızca literatür bilgileri taranarak hasta bilgileri, kan değerleri, basınç ülseri evrelendirme skalası ve hastalarda dekübit ülser gelişme riskini değerlendiren Braden skalasını içeren sosyodemografik form hazırlandı. Dekübit ülser evrelemesinde NPUAP/EPUAP Basınç Ülseri Sınıflandırma Sistemi kullanılması planlanmaktadır.

Bulgular: Araştırmamızda bağımlı değişkenler serum CRP/Alb oranı, Braden skalası puan ortalamaları, hastaların ortalama CRP ve albümin değerleri iken bağımsız değişkenler hastaların sosyodemografik özellikleri, hastalığa ilişkin özellikleridir.

Sonuçlar: Çalışmamızda dekübit ülserli hastalarda serum CRP/Alb oranının yara evresiyle ilişkisi incelenerek bu oranın dekübit ülserli hastalarda evre göstergesi olup olamayacağını, yaranın hangi evreye ilerleyebileceğini öngörüp öngöremeyeceğini ve bu oranın bu hastalarda tedavide ne ölçüde kullanılabileceğini ortaya koyacağını öngörmekteyiz.

Tartışma Soruları:

1. Dekübit ülserli hastalarda CRP/Alb düzeyini doğrudan etkileyebilecek hastalıklar nelerdir

Sigara Bıraktırma Polikliniğinden Tedavi Almış Hastalarda Nüks Sıklığı ve Nedenleri

Saliha Serap Çifçili[1], Büşra Çimen[2], Handenur Tan Doğrusever[1]
[1] Maramara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı
[2] Van Gürpınar İlçe Devlet Hastanesi

Amaç: Sigara kullanımı tüm dünyada önlenebilir hastalık ve ölümlerin en önde gelen nedenidir. Ülkemizde tütün kullanımı ile mücadele kapsamında Sağlık Bakanlığı önderliğinde çeşitli müdahale programları yürütülmektedir. Hastanemiz Aile Hekimliği Kliniği bünyesinde 2012 yılında açılmış olan sigara bırakma polikliniği o tarihten beri kesintisiz hizmet vermektedir. Benzer polikliniklerde başarı oranlarını bildiren çalışmalar bulunmaktadır. Ancak bırakmış fakat nüks olmuş hastaların sıklığı ve nüks nedenleri ile ilgili çalışmalar daha kısıtlıdır. Oysa nüks nedenleri tedavi başarısını yükseltmek adına önemlidir. Bu nedenle çalışmamızda polikliniğimizde hizmet sunulan hastalarda nüks sıklığı ve nedenlerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte olan araştırmaya 01.2020-02.2022 tarihleri arasında sigara bıraktırma polikliniğinde değerlendirilen ve en az iki kez polikliniğe gelmiş olan tüm kayıtlı hastalar değerlendirmeye alınacaktır. Telefon ile ulaşılabilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden tüm hastalara tarafımızca hazırlanan bir soru formu uygulanacaktır. Poliklinik başvurusundan sonra en az 6 ay süre ile sigara içmeyenler sigarayı bırakmış kabul edilecektir. Sigarayı bırakmış olarak değerlendirilen katılımcılara tekrar sigara içmeye başlayıp başlamadıkları, başladılarsa ne kadar süredir olduğu ve bunun nedenleri sorulacaktır. Dosya verileri incelenerek olguların demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek), sigara içme davranış ve tutumları (sigara kullanım öyküleri, daha önce sigarayı bırakma öyküleri, evde başka sigara içen kişinin olup olmadığı), Fagerstörm nikotin bağımlılık derecesi, eşlik eden medikal ya da psikiyatrik hastalıkları ve kullandıkları ilaçlar kaydedilecektir. Telefon görüşmelerinin ardından doldurulan anketler analiz edilecektir.

Bulgular: Çalışma henüz tasarı aşamasındadır.

Sonuç: Çalışma henüz tasarı aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Sigara bıraktırma polikliniklerinde nüks sebepleri için geliştirilmiş herhangi bir ölçek mevcut mudur?
2. Hastalarla telefon görüşmesi sonucu anket doldurulması bu çalışma için yeterli bir yöntem midir? Herhangi bir kısıtlılığa neden olabilir mi?
3. Nüksü tetikleyebilecek durumlar ile ilgili özellikle sorulması gerektiğini düşündüğünüz bir soru var mı?

Gebelere Yönelik İnfantil Kolik Eğitiminin Doğum Sonrası Etkilerinin İncelenmesi

Özge Nur Yılmaz, Arzu Uzuner, Ayşe Nur Toksöz Özder
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: İnfantil kolik; genellikle ilk 3 ayda görülen, günde 3 saatten fazla, haftada 3 günden sık ve 3 haftadan uzun süre devam eden klinik bir durum olarak tanımlanır. Bebeklerin %10-30'unda görülebilir. Etiyolojisi kesin olarak tanımlanamamış olup bebeğin huzursuzluğunu açıklayacak organik nedenler dışlandıktan sonra tanısı konulabilir. Yapılan araştırmalarda koliğin; annede postpartum depresyon gelişimi, sarsılmış bebek sendromu, emzirmeden erken kesilme gibi doğum sonrası sağlık problemleriyle ilişkili olduğu gösterilmiştir. İnfantil koliğin kesin bir tedavisi olmamakla birlikte beslenme müdahalesi, abdominal masaj benzeri rahatlatma yöntemleri, probiyotik desteği gibi bebeklerin sakinleşmesini sağladığı gösterilen yaklaşımlar mevcuttur. Bu çalışmanın amacı 36-38. haftadaki gebelere verilecek infantil kolik uygulamalı eğitiminin doğum sonrası infantil kolik gelişme sıklığına, şiddetine, annelerin duygudurumuna ve kolikle başa çıkma becerilerine etkisinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Kontrollü müdahale çalışması olarak tasarlanan bu araştırmada müdahale grubunu Marmara Üniversitesi Tuzla Aydınlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı tüm gebeler, kontrol grubunu ise bir başka ASM'ye kayıtlı tüm gebeler oluşturacaktır. Her iki gruba 36-38. haftada yapılan 4. gebelik izlemi muayenesi esnasında, gebenin sosyodemografik özelliklerini, tıbbi öyküsünü, infantil kolik ile ilgili eğitim alıp almadığını sorgulayan bir anket; sosyal destek algısını ölçmek amacıyla "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği"; ruh sağlığı durumunu değerlendirmek amacıyla "Algılanan Stres Ölçeği" ve "Edinburgh Depresyon Ölçeği" uygulanacaktır. Müdahale grubuna bilgi içeren broşür eşliğinde infantil kolik ve başa çıkma yöntemleriyle ilgili uygulamalı eğitim verilecek, kontrol grubu olağan izlemle takip edilecektir. Doğum sonrası 3. ayda her iki gruba infantil kolik gelişimi ve şiddetini, annenin kolik ile başa çıkma becerilerini sorgulayan bir anket; "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği"; "Algılanan Stres Ölçeği" ve "Edinburgh Depresyon Ölçeği" uygulanarak eğitimin etkisi değerlendirilecektir. Değerlendirme sonrası kontrol grubuna da infantil kolik uygulamalı eğitimi verilecektir.

Bulgular: Çalışma planlanma aşamasındadır.

Sonuç: Bu müdahalenin etkisi anlamlı bulunur ise eğitim içeriğinin ASM gebelik izlemlerine eklenerek birinci basamakta rutin kullanılması önerilebilir.

Tartışma Soruları:

1. Planlanan ölçekler uygun mudur?
2. Birincil çıktılara katkınız var mıdır?

Aile Hekimleri Tarafından Verilen Egzersiz Reçetesinin Etkinliği

Armağan İzgü, Çiğdem Apaydın Kaya
Marmara Üniversitesi

Giriş: Egzersiz, obezite, osteoartrit, kronik ağrı, bazı kanserler, depresyon, hipertansiyon, diyabet ve kardiyovasküler hastalıklar için kanıta dayalı bir tedavidir. Egzersiz reçetesi verilmesinin sadece öneri verilmesine göre kişileri egzersiz yapmaya daha fazla motive ettiği bilinmektedir. Bu nedenle egzersiz reçetesi verilmesi aile hekimlerinin kazanması gereken temel bir beceri olmalıdır. Bu araştırmanın amacı kronik hastalığı olan bireyler için aile hekimleri tarafından verilen egzersiz reçetesinin etkinliğinin araştırılmasıdır.

Yöntem: İstanbul Maltepe'de görev yapan ve çalışmaya gönüllü olan aile hekimleri ve bu hekimlerin takip ettiği HT ve/veya DM olan hastalar ile araştırma yürütülecektir. Tüm hekimlere kronik hastalıklarda egzersizin önemi ve egzersiz önerileri ile ilgili bir eğitim verilecektir. Ardından hekimler rastgele müdahale ve kontrol grubu olmak üzere 2 gruba ayrılacaktır. Müdahale grubundaki hekimlere ek olarak egzersiz reçetesi yazımı konusunda 8 saatlik bir pratik eğitim verilecektir. Ardından hekimlerin öğrendikleri bilgileri uygulamaları beklenecektir. Müdahalenin etkinliğini değerlendirmek için her bir hekim için 10 hasta olacak şekilde kontrol grubunun hastalarına uygun egzersiz önerisi yapması, müdahale grubunun da egzersiz reçetesi yazması beklenecektir. Müdahale öncesi ve sonrasında 3. ve 6. aylarda tüm hastaların ağırlık, kan basıncı ölçümleri yapılacak ve DM olan hastaların glukoz ve Hb A1C takipleri ile Fizik aktivite düzeyleri ve SF36-kısa formu ile yaşam kalitesi değerlendirilecek ve hekimlerden süreçle ilgili geri bildirim alınacaktır.

Tartışma Soruları:

1. Müdahale için eğitim süreleri yeterli midir?
2. Araştırmaya kaç hekim ve hasta dahil edilmelidir?
3. Takip parametreleri için başka neler önerilebilir?

Obstruktif Uyku Apne Sendromu Hastalarında Uyku Kalitesi ve Besleme Alışkanlıkları Değerlendirilmesi

Özgür Yaraşır, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Obstruktif uyku apne sendromu (OUAS), uyku sırasında solunumun durmasını takiben gelişen kan oksijen saturasyonunda düşme, sonrasında oluşan uyanıklık reaksiyonu ve solunumun düzelmesi ile karakterize ataklarla seyreden bir sendromdur. Bu bireyler de apne atakları uyku bütünlüğünü bozarak uyku kalitesini olumsuz etkilemektedir. Yetersiz uykunun, dolaşımda leptin düzeyinin azalmasına ve ghrelin düzeyinin artmasına yol açarak iştahı artırıcı yönde hormonsal değişiklik oluşturduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda kısa uyku süresinin, oreksijenik etki gösteren kortizolun salınımını da artırdığı bildirilmiştir. Kötü uyku kalitesine sahip bireylerin beslenme alışkanlıkları bozulmaktadır.

Bu değişimler, bireyin enerji ve karbonhidrat içeriği yüksek besinleri daha fazla tercih etmesine neden olmakta ve obezite riskini arttırmaktadır. Obezlerde lateral farengeal duvarda yağ yastıkçığı birikimi fazlalaşmakta, obstruksiyon eğilimini artırmaktadır ve bir kısır döngü oluşmaktadır.

Bu çalışmada OUAS'lı hastaların uyku kalitesi ve beslenme alışkanlıklarını değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Nöroloji bölümünde takipli OUAS'lı hastalar araştırmamızın evrenini oluşturacaktır. Bu çalışmada OUAS tanılı bireylerde Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) ve 3 Faktörlü Beslenme Anketinin kontrolsüz yemek yeme alt grubu puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki (H0:r=0.30, H1:r=0.50) olup olmadığının değerlendirilmesinde, 0.80 güç ve 0.05 hata payı göz önünde bulundurularak yapılan örneklem büyüklüğü hesabında çalışmaya minimum 139 hasta alınması gerektiği belirlenmiştir. Örneklem büyüklüğü hesabı, G*Power 3.1.9.7 programı ile yapılmıştır. Araştırmada sosyodemografik bilgileri içeren bir form, PUKİ ve 3 Faktörlü Beslenme Anketinin kontrolsüz yemek yeme alt grubu uygulanacaktır.

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Kötü uyku kalitesine sahip OUAS'lı bireylerin beslenme alışkanlıklarının bozuk olduğu, obezite riskinin arttığı öngörülmektedir. Bu sebeple hekimlerin anamnez alırken hastaların uyku kalitelerini değerlendirmeleri, kötü uyku kalitesine sahip bireylere uyku hijyeni eğitimi vermeleri ve beslenme alışkanlıklarını düzenlemeri ile bu risklerin önlenebileceği düşünülmektedir.

Tartışma soruları:

1. Uyku hijyeni eğitimi ve beslenme alışkanlıkların düzenlenmesi ile bu riskler önlenebilir mi?
2. OUAS'lı hastalarda uyku kalitesinin değerlendirilmesinin yerine genel sağlık profilinin değerlendirilmesi tercih edilebilir mi?

Aile Hekimi Gözünden Teletıp Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Şeyma İldemir, Hüseyin Elbi, Neslişah Tan, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Teletıp, Dünya Sağlık Örgütü tarafından "mesafenin kritik bir faktör olduğu durumlarda, hastalık ve yaralanmaların tanı ve tedavisi yanında hastalıklardan ve yaralanmalardan korunma; araştırma, değerlendirme ve sağlık çalışanlarının sürekli eğitimi ile bireylerin ve toplumlarının sağlığını geliştirmek ile ilgili bilgi alışverişi için, sağlık profesyonelleri tarafından, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak sağlık hizmeti sunumu" olarak tanımlamaktadır.

Amerikan Tabipler Birliği'nin 2016 hekim uygulama kriterlerini kıyaslama anketi sonuçlarına göre hekimlerin %15,4'ünün hastaları ile iletişimde teletıp uygulamalarını kullandığı belirtilmektedir.

Teletıp, sağlık çalışanlarına yeni gelişmeleri takip etme, hasta bilgilerine hızlı ulaşma, becerilerini geliştirme ve sürekli eğitim fırsatı sunar. Bunun yanı sıra; doktorlar, sağlık çalışanları ve hastalar arasındaki iletişim kurmada yaşanan zorluklar, sağlık bilgilerinin kalitesi ile ilgili konular, kurumsal, etik ve bürokratik zorluklar olarak çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Teletıp uygulamalarının hem olumlu hem de geliştirilmesi gereken yönlerinin olduğu açıktır.

Bu çalışmada hekimlerin teletıp uygulamalarına karşı düşünceleri, uygulamayı kullanma durumları, uygulama konusundaki zorlukları belirleme amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı çalışma olarak tasarlanan araştırma; İzmir ili merkez ilçelerine bağlı rastgele seçilen ASM birimlerinin hekimlerine anket uygulayarak yürütülecektir. Anket soruları öncelikle açık uçlu sorularla ön araştırma yapılarak belirlenecektir. Ön araştırmanın yanıtlarına göre araştırmacılar tarafından anket formu oluşturulacaktır. Olumlu yönler ve zorluklar ile ilgili değişkenler 5'li likert sorular halinde sorulacaktır. Anket aynı katılımcılara tekrar uygulanacaktır. Anket online olarak uygulanacaktır. Veri analizinde tanımlayıcı analizler kullanılacaktır.

Bulgular: Demografik özellikler ve olumlu yönler ve zorluklar değişkenler olarak kullanılacaktır.

Sonuç: Araştırmamız' bir fikrim var 'aşamasında olup ortaya çıkan sonuçlarla teletıp uygulamalarının geliştirilmesi için kullanılacaktır.

Tartışma Soruları:
1 – Anket sorularını belirleme için önerileriniz nelerdir?

Hekimlerin Sağlıklı Beslenme Davranışları ve Gıda Takviyesi Kullanımının Değerlendirilmesi

Tuba Efe, Memet Taşkın Egici, Emine Zeynep Tuzcular Vural, Işık Gönenç
SBÜ Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Sağlığın gelişimi sürecinde başta bulaşıcı hastalıklar olmak üzere birçok hastalığa karşı önemli tedaviler geliştirilmiştir. Kronik hastalıklarla olan mücadele ise halen devam etmektedir. Koruyucu hekimlikte primer koruma ile kronik hastalıklara yakalanmadan sağlıklı bir yaşam sürdürülmesi hedeflenmektedir. Kronik hastalıkları önleme, sağlığı geliştirme ve iyileştirmede beslenmenin rolü büyüktür. Dünya Sağlık Örgütü 2015-2020 Avrupa Besin ve Beslenme Eylem Planı beslenmeye bağlı bulaşıcı olmayan önlenebilir hastalıkların ve hastalık yükünün azaltılmasını hedeflemektedir.

Gıda takviyeleri ise vitamin ve mineral başta olmak üzere sağlıklı beslenmeyi desteklemek için kullanılan besin öğeleridir. Türkiye'de yapılan bir araştırmada yetişkinlerin yaklaşık %13'ünün takviye kullandığı bildirilmiştir.

Amaç: Hekimlerin beslenme ve gıda takviyesi kullanımı hakkında tutum ve davranışları ortaya konularak hastalıkların önlenmesi konusunda rollerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı, prospektif ve kesitsel tipte olan çalışmada SBÜ Haydarpaşa Numune Eğitim Ve Araştırma Hastanesi'nde aktif olarak görev alan hekimlerin sosyodemografik verilerinin bulunduğu bilgi formu, Sağlıklı Beslenme Tutumu Ölçeği (SBİTÖ) ve gıda takviyesi hakkında literatür tarayarak oluşturulan anket soruları yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanacaktır.Veriler toplandıktan sonra istatistiksel olarak değerlendirilecektir.

Bulgular: Çalışmamız veri toplama aşamasındadır. Bağımlı değişkenler hekimlerin sağlıklı beslenme tutumları ve gıda takviyesi hakkında bilgi düzeyleri, bilgi kaynakları, tutum ve davranışlarıdır. Bağımsız değişkenler ise yaş, cinsiyet, medeni durum, boy, kilo, alışkanlıklar, kronik hastalık ve ilaç kullanım durumlarıdır.

Sonuç: Hekimler bilgi, beceri ve davranışlarıyla toplumu etkileme özelliğine sahip en önemli meslek grubudur. Bu yüzden hekimlerin beslenme alışkanlıkları ve gıda takviyesi kullanımları hakkında fikir edinebileceğimiz çalışmalara ihtiyaç vardır. Araştırmanın iki konuyu beraber ele alarak koruyucu hekimliğe katkı sunması amaçlanmaktadır.

Tartışma Soruları:

1. Sağlıklı Beslenme Tutum Ölçeği dışında hangi ölçekler kullanılabilir?
2. Araştırmaya eklenmesi gereken öneriler nelerdir?

Samsun İlinde KETEM'E Meme Kanseri Taraması İçin Başvuran Kadınlarda, Meme Kanseri Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi ve Risk Analizi Metodunun Geliştirilmesi

Bektaş Murat Yalçın, Merve İlkaya
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D.

Giriş: Meme kanseri; dünya genelinde kadınlarda sıklığı en yüksek olan, mortalite oranı açısından beşinci sırada seyreden önemli bir toplum sağlığı problemidir. Halk sağlığı genel müdürlüğünün 2017 yılı kanser istatistik verilerine göre; Türkiye'de kadınlarda görülen kanserler içerisinde ilk sırada meme kanseri gelmektedir. Meme kanseri ile mücadelede aile hekimlerine düşen en önemli görevlerden biri; bireyleri tarama, risk faktörlerini değerlendirme ve riskli bulunan grubu gerekli tetkik ve tedavi için ileri basamağa yönlendirmektir. Ne var ki günümüzde ülkemizde aile sağlığı merkezlerinde meme kanseri taraması ve risk analizi için standardize edilmiş bir dijital form ve risk hesaplama yöntemi bulunmamaktadır. Meme kanseri taraması için dünya genelinde kullanılan ve risk analizi yapan bazı metotlar vardır. Bunlardan en sık kullanılanı gail metodudur. Bu metotla ilgili ülkemizde yapılmış geçerlilik çalışmalarının bazılarında; meme kanseri tanısı konulmuş hastaların yarıdan fazlasını risksiz olarak gösterdiği tespit edilmiştir.

Çalışmamızda Samsun ili içerisinde KETEM'e meme kanseri taraması için rutin başvuran kadın popülasyonda meme kanseri için risk faktörleri belirlenecek ve bu riskler çekilen mamografi sonuçları ile karşılaştırılacaktır. Bu sayede bu araştırmanın, meme kanseri açısından aile hekimlerince uygulanması kolay bir risk analizi hesaplama formu düzenlenmesi için zemin oluşturacağı düşünülmektedir.

Metod: Araştırmamız tanımlayıcı ve analitik tipte bir araştırmadır. Bu çalışma kapsamında; Samsun ili KETEM e meme kanseri taraması için başvuran kadın hastalara sosyodemografik veri formu ve meme kanseri risk faktörleri değerlendirmesi anketi uygulanacaktır. Ankete başlamadan önce katılımcılara araştırmanın amacıyla ilgili bilgi verip, kendilerinden sözlü onam alınacaktır. Çalışmamızdaki veri toplama anketi iki kısımdan oluşacaktır.

Tartışma Soruları:

1. Sosyodemografik veri formu
2. 26 sorudan oluşan meme kanseri risk faktörleri değerlendirme formu (Birinci derece akrabada meme kanseri hikayesi, gebelik sayısı, ortalama süt verme süresi, OKS kullanma hikayesi v.b.)

G power analizi ile $p<0,005$ olarak kabul edildiğinde toplam 74 vakanın örneklem için yeterli olduğu görülmüştür. Vakaların eksik veri verme ihtimaline karşılık vaka grubunun 84 kişi olması kararlaştırılmıştır.

İnflamatuar Bağırsak Hastalarında Besin Çeşitliliği ve Hastalık Aktivitesi Arasındaki Ilişki

Erkan Ata, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Ülseratif kolit (ÜK) kolonun mukoza tabakasına sınırlı bölümlerinin tekrarlayan inflamasyonu ile karakterizedir. En sık rektumda görülür, kolonun diğer bölümlerine süreklilik arzederek yayılır. Crohn hastalığı (CH) sindirim sisteminin fokal, asimetrik, transmural tutulumla seyreden ağızdan anüse kadar her yerde olabilen inflamatuvar hastalığıdır. Diyet, inflamatuar barsak hastalığı olan hastalarda hastalık durumunda rol oynayabilir.

Bu araştırmada besin çeşitliliğinin inflamatuar barsak hastalarında hastalık aktivitesi ile ilişkili olup olmadığını değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Gastroenteroloji bölümüne başvuran inflamatuar bağırsak hastalığı tanılı hastalar çalışmamızın evrenini oluşturacaktır. Bu çalışmada inflamatuar bağırsak hastalığı olan bireylerde Besin çeşitliliği skoru tablosu ile crohn aktivite indeksi/kolit aktivite indeksi puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki (H0:r=0.30, H1:r=0.50) olup olmadığının değerlendirilmesinde, 0.80 güç ve 0.05 hata payı göz önünde bulundurularak yapılan örneklem büyüklüğü hesabında çalışmaya toplam 139 hasta alınması gerektiği belirlenmiştir. Örneklem büyüklüğü hesabı, G*Power 3.1.9.7 programı ile yapılmıştır. Araştırmada sosyodemografik bilgileri içeren bir form, besin çeşitliliği skoru tablosu ile crohn aktivite indeksi/kolit aktivite indeksi uygulanacaktır.

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: İnflamatuar bağırsak hastalığı olan hastalarda besin çeşitliliğinin artması hastalık aktivitesini azaltabilir**.**

Tartışma soruları:

1. Örneklem için başka bir öneriniz olur mu?
2. Besin çeşitliliği için hangi anket kullanılabilir?

Birinci Basamakta Yalancı Trombositopeni Görülme Sıklığı ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi

Mutlu Kasar
Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma Merkezi

Giriş: Tam kan sayımı sonuçlarının doğru değerlendirilmesi hekimler ve hastalar açısından önem arz etmektedir. Kan sayımında trombositopenisi (<100.000/mm^3) olan hastalarda "yalancı trombositopeni (psödotrombositopeni)" olasılığını dışlamadan sonuç onaylanmamalıdır. Özellikle deri ve mukozaları ilgilendiren kanama öyküsü ve semptomları olmayan hastalarda "yalancı trombositopeni" olasılığı akla gelmesi gereken bir durumdur. En sık nedeni ise hastanın kanında bulunan EDTA'ya (etilen diamin tetraasetik asit) bağımlı doğal antikorların trombositleri kümeleştirmesidir.

Literatürde yalancı trombositopeninin insidansının %0.09-0.21 olduğu ve %15-30'luk bir insidans ile düşük trombosit sayısının ikinci en yaygın nedeni olduğu bildirilmektedir.

Yalancı trombositopeniyi tespit etmenin en kolay ve güvenilir yolu ise çevre kanı yaymalarının trombosit kümeleri açısından incelenmesidir.

Bu çalışmanın amacı aile sağlığı merkezlerinde saptanan trombositopeni olgularında yalancı trombositopeni sıklığının ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi ve ayrıca birinci basamak sağlık hizmetlerinde "yalancı trombositopeni" ve periferik yayma değerlendirmesi için farkındalığın artırılmasıdır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı olarak planlanan bu çalışmanın evrenini Adana iline bağlı aile sağlığı merkezleri, örneklemini ise seçilecek aile sağlığı merkezleri oluşturacaktır.

Veri toplama aracı olarak yalancı trombositopeni tespit edilen hastaları ön gördürebilecek parametreleri içeren sosyo-demografik veri toplama formunun ayrıca çevre kanı yaymasının, hemogram ve biyokimyasal parametrelerin kullanılması planlanmıştır.

Verilerin istatistiksel analizi SPSS programında yapılacaktır.

Bulgular: Çalışmadaki bağımlı değişken yalancı trombositopeni, bağımsız değişkenler ise sosyo-demografik özellikler ve laboratuvar parametreleridir.

Sonuç: Literatürde yalancı trombositopeni ile ilgili çeşitli çalışmalar olmakla birlikte birinci basamakta yapılan çalışma sayısı azdır. Çalışmanın bu yönüyle bilimsel literatüre katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Çevre kanı yaymasının mikroskobik incelemesinde küme yapmış trombositlerin görülmesi ile yalancı trombositopeni tespit edilebilir ve gereksiz maliyetlerin ve sevklerin önüne geçilebilir. Aile hekimliğinin birinci basamak yönetimi çekirdek yeterliğine uygun şekilde kaynakların etkin kullanımı sağlanmış olacaktır, sağlık hizmetlerinin koordinasyonu ve hastanın savunuculuğuna katkı sağlayacaktır.

Tartışma Soruları:

1. Örneklem seçimi nasıl olmalıdır?
2. Başka hangi parametreler değerlendirilebilir?
3. Çalışmanın süresi , hasta sayısı ve yaş grupları ne olmalıdır?

Aydın İli Efeler İlçesindeki İki Yaş Altı Çocuğu Olan Annelerin Emzirme Öz-Yeterliliği ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi

Gülşen Gül Sülük, Ayfer Gemalmaz
Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Anne sütü, doğum sonrası bebeğin sağlıklı büyüme ve gelişmesi için ihtiyaç duyduğu tüm besin maddelerini uygun miktar ve kalitede karşılayan tek fizyolojik bebek besinidir. Anne sütüne ulaşmanın en etkili ve doğal yolu emzirmedir. Dünyada ve ülkemizde çeşitli nedenlerden dolayı emzirme uygulamaları ve emzirme süresi istenilen seviyenin altındadır. Yapılan çalışmalar annelerin emzirme öz-yeterlilik algısının emzirme süresi ve başarısını etkilediğini göstermiştir. Emzirme öz-yeterlilik algısı, annenin emzirmeye ilişkin hissettiği yeterliliktir. Biz bu çalışmayla annelerin emzirme öz-yeterlilik düzeyini ve etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçladık. Türkiye'de bu konudaki araştırmaların az olması nedeniyle literature katkıda bulunacağımızı düşünmekteyiz. İkincil amaç olarak, öz-yeterliliği düşük olan annelere verilen danışmanlık ile annelerin öz-yeterliliklerini yükseltmek ve bir sonraki emzirmelerindeki sürelerini arttırmak belirlenmiştir.

Yöntem: Çalışmanın, Aydın ili Efeler ilçesine kayıtlı 9 kırsal, 25 kentsel ASM(Aile Sağlığı Merkezi) arasından 1'i kırsal 3'ü kentsel olmak üzere seçilecek 4 ASM'de yapılması planlandı. Kentsel ASM'ler sosyodemografik olarak düşük, orta, yüksek olmak üzere üç gruba ayrıldı ve her gruptan bir merkez kura yöntemi ile belirlendi. Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği ABD Eğitim ASM ve Cezaevi ASM kura dışında tutuldu. Verilerin gözlem altında yüz yüze anket formu uygulaması ile toplanması planlandı. TNSA 2018 verilerine göre 2 yaş altı emzirme oranı %53 olduğu için, ASM nufusundaki iki yaş altı çocuğu bulunan annelerin %53'üne ulaşılması planlandı. Tüm katılımcılara sosyodemografik özellikler, doğum ve emzirme özellikleri ve Postpartum Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeğinden oluşan 4 bölümlük veri toplanma formu uygulanacaktır. Veriler SPSS programı ile analiz edilecektir.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Anket soruları ve kullanılacak ölçek ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
2. Çalışmanın kısıtlılıkları nelerdir?

Terminal Dönem Kanser Hastalarında Ağrı Tedavisine Destekleyici Olarak Kulak Akupunktur Uygulaması

Bilge Özcan, Utku Eser
Uşak Üniversitesi

Giriş: Kronik ağrı tedavisinde farmakolojik yaklaşımlar (opioid ve non-opioid ilaçlar) halen kullanılmaktadır.Kanser ağrılarının tedavisinde farklı tedavi yöntemleri uygulanmaktadır. Yaygın olarak kabul edilen ilke Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) önerdiği KanserAğrısı Tedavi Programı kapsamında ''Analjezik Basamak Tedavisi'' protokolünün izlenmesidir. Ayrıca Analjezikbasamak tedavisiyle tedavi edilemeyen hastalar, minimal invaziv analjezik girişim yöntemleriyle tedavi edilmektedir.

Akupunktur, ağrı tedavisinde uzun süredir kullanılmaktadır ve önemli kanıtlar akupunkturun ağrı yönetiminde etkili olduğunu desteklemektedir. Kesin analjezik mekanizma belirsiz olsa da, akupunkturun analjezik etkisine opioidpeptitlerin ve serotoninin salınımının aracılık edebileceği tahmin edilmektedir.Son on yılda akupunktur, kanser ağrısını gidermek, analjezik ilaç dozlarını ve yan etkilerini azaltmak için aktif olarak kullanılmaktadır. Akupunktur, kanserli birçok hastanın yaşadığı ağrıyı kontrol etmek için umut verici ancak yeterince çalışılmamış bir yaklaşım sunar.Akupunktur, kansere bağlı ağrıya daha güvenli bir yaklaşım olabilir ve ağrıyı azaltarak, yorgunluğu iyileştirerek ve palyatif bakım alan hastaların yaşam kalitesini iyileştirerek geleneksel müdahalelerle sinerji sağlayabilir

Amaç: Araştırmamızın sonucunda ağrı tedavisi gören terminal dönem kanser hastalarının kulak akupunktur uygulaması öncesi ve sonrası MCGILL- MELZACK Ağrı Soru Formu kullanılarak ağrı şiddeti, süresi ve özelliği değerlendirilip , ve bu alandaki literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel bir araştırma olup, Uşak Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Palyatif Bakım biriminde 1.4.2022-1.7.2022 tarihleri arasında ağrı tedavisi gören tüm gönüllü terminal dönem kanser hastalarında en az 8 kulak akupunktur uygulaması yapılacaktır. Veri toplama amaçlı, Hastalara, sosyodemografik verileri ve hastalık ile ilişkili bilgileri sorgulayan anket formu, ve uygulama öncesi ve sonrası MCGILL- MELZACK Ağrı Soru Formu yüzyüze görüşme yöntemi ile uygulanacaktır.Verilerin analizi için SPSS programı kullanılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Önceleri kendimiz finansmanını düşünürken, Araştırma masrafların artmasından dolayı projelendirip, uygun bir kuruma başvurusu planlanmaktadır.

Tartışma Soruları:

1. Ağrı ölçeği olarak başka bir ölçek kullanılabilir mi?
2. Projelendirilmesi durumunda hangi kurumlara ve projelere başvuru yapılabilir?
3. Etik kurul problemi nasıl çözülebilir?

Covid-19 Pandemisi'Nin 5-18 Yaş Aralığındaki Çocukların Beslenme Alışkanlıkları ve Yaşam Tarzı Değişiklikleri Üzerine Etkisi

Beyzanur Özmutlu, Yasemin Korkut Kurtoğlu
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Giriş: Büyüme ve gelişme dönemi genetik ve birçok çevresel faktörden etkilenen dinamik bir süreçtir ve bu dönem üzerinde en etkili çevresel faktörlerden biri beslenmedir. Çocuk ve adölesanların doğru beslenme alışkanlıklarına sahip olması, yeterli ve dengeli beslenmesi, sağlıklı bir toplumun temelini oluşturan unsurlardan biridir. Koronavirüs salgını sürecinde sadece eğitim, çalışma yöntemleri, sosyal ilişkiler ve tüketim tercihleri değil, beslenme alışkanlıklarının da değiştiğini söyleyebiliriz . Sonuç olarak bugün Koronavirüs salgını ile birlikte sadece internet kullanımı, iş yapma biçimleri ve tüketim tercihleri değil, beslenmemiz de değişti. Pandemi süresince günlük hareketliliğin kısıtlanması nedeniyle vücudun harcadığı kalorinin azalması , bireylerin öğün sayılarında ve içeriğindeki değişiklikler ile beslenmede dengesizlikler ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Çalışmamızda pandeminin 5-18 yaş arası çocukların beslenmesine ve yaşam tarzı üzerine etkisinin değerlendirmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma evrenini Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği polikliniğine 01.03.2022-01.05.2022 tarihleri arasında başvuran 5-18 yaş arası çocukları olan ebeveynler oluşturmaktadır.Araştırma ile ilgili veriler 21 soruluk 2 bölümden oluşan anket formu (sosyodemografik form ve çocuklarda beslenme, fiziksel aktivite değişiklikleri formu) kullanılarak toplanacaktır .Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS 28.0 programı kullanılarak yapılacaktır.

Bulgular: Değişkenler: Çocukların öğün sayıları, gün içindeki fiziksel aktiviteleri, uyku saatleri araştırmanın bağımlı değişkenidir. Bağımsız Değişkenler: Yaş, cinsiyet, çocuğun boyu ,çocuğun kilosu ,v.b. araştırmanın bağımsız değişkenidir.

Sonuç: Çalışmamız henüz 'bir fikrim var ' aşamasındadır. Fakat araştırmanın sonuçları Koranavirüs pandemisinin 5-18 yaş arası çocukların beslenme ve yaşam tarzı üzerindeki etkisini gösterecektir.

Tartışma Soruları:

1. Evde kalma süresi artan çocuklar ev yemeklerini daha çok tüketme imkanı bularak sağlıklı beslenmeye yönelmiş midir ?
2. Çocuklar teknoloji gelişimi ile birlikte her evde akıllı telefon ve bilgisayarın olmasına bağlı daha çok sedanter yaşama adapte olup obeziteye yatkınlık olmuş mudur yoksa çocuklar bu dönemde boş vakitten faydalanıp spor ve egzersize yönelmiş midir?

12-16 Yaş Arası Çocuklarına COVID-19 Aşısı Yaptırma Konusunda Ebeveynlerinin Tutum ve Davranışları: Kesitsel, Çok Merkezli Çalışma

Ediz Yıldırım, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Aşı tereddüdü ve aşı reddi önemli bir halk sağlığı sorunudur ve gerekçeleri bilimsel kanıta dayalı değildir. Yapılan çalışmalarda ebeveynlerin COVID-19 aşısının çocuklarına uygulanmasına izin verme isteklerinin düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Bu çalışmada 12-16 yaş çocukların ebeveynlerinin, çocuklarına COVID-19 aşısı yaptırma konusundaki tutum ve davranışlarını değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın modeli kesitsel analitik olup, araştırma ortamı üniversite ve eğitim hastanelerine bağlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezleridir (E-ASM). Araştırmanın evreni bu E-ASM'lere kayıtlı 12-16 yaş arası çocuk ve ergenlerin ebeveynleridir. Örneklem %50 prevalans, %95 güven aralığı ve 0,05 hata payı ile hesaplanacak olup; amaçlı örneklem yöntemiyle her E-ASM'de planlanan sayıya ulaşıncaya kadar başvuru sırasına göre başvuranlar çalışmaya alınacaktır. Veri toplama yöntemi yüz yüze görüşmedir.

Veri toplama araçları olarak; araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo-demografik anket yanı sıra; aşıya karşı tutumlar ve aşı reddi ile ilgili; TOAD Aşı Tereddüdü Ölçeği, TOAD Aşı Karşıtlığı Ölçeği, Bahadır Geniş'in COVID Aşısına Karşı Tutumlar Ölçeği, Çocukluk Çağı Aşılarına Yönelik Ebeveyn Tutumları Ölçeği (EAYT) kullanılarak genel aşı tutumu ve COVID aşısına karşı tutumları ve davranışları irdelenecektir.

Veri analizinde IBM SPSS Version 24.0 istatistik programı kullanılarak tanımlayıcı analizler olarak kategorik değişkenler sayı, yüzde ve sürekli değişkenler ise ortalama standart sapma ve ortanca (en küçük, en büyük değer) ile sunulacaktır. Hipotezlerin test edilmesi amacıyla kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında khi kare analizi, t testi kullanılacak ve yine değişkenlerin arasındaki ilişki için lojistik regresyon analizi yapılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Bağımlı değişkenler aşıya karşı tutum, aşı yaptırma kararı ve aşı yaptırma davranışıdır. Bağımsız değişkenler ebeveyn ve çocukların sosyo-demografik veri formu yanıtları ve ölçeklerden alınan puanlardır. Çalışma henüz tasarım ve planlama aşamasındadır. 19. Aile Hekimliği Araştırma Günleri'nde çalışmanın tanıtımı yapılarak EASM olan üniversite ve eğitim hastaneleri davet edilecektir.

Tartışma Soruları:

1. Çok merkezli yapılması planlanan bu çalışmaya, merkezlerin katılımı için nasıl bir yöntem izlenmelidir?
2. Çok merkezli çalışma yapılmasındaki kısıtlılıklar neler olabilir? Bu kısıtlılıklar nasıl çözülebilir?

Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine Kayıtlı 12 Yaş Üzeri Nüfusta COVID-19 Aşılanma Durumu: Kesitsel, Çok Merkezli Çalışma

Barış Can Türkeş, Ediz Yıldırım, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: 2019 yılı kasım ayında koronavirüs hastalığına (COVID-19) neden olan yeni bir koronavirüs, şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2 (SARS-CoV-2) ortaya çıkarak pandemiye neden olmuştur. 12 Mart 2022 itibariyle Dünya'da 452 milyonun üzerinde COVID-19 vakası ve 6 milyonun üzerinde COVID-19'a bağlı ölüm görülmüş ve 10 milyar dozun üzerinde aşı yapılmıştır. Bulaşıcı hastalıkların önlenmesinde aşılar önemli bir yere sahiptir. COVID-19 aşıları, bu yeni virüsün yıkıcı sosyal ve ekonomik etkilerini kontrol altına almak için etkili olacağı gibi bu salgının şiddetini hafifletmekte önemlidir. Türkiye genelinde 143.125.638 (Mart 2022) doz aşı yapılmıştır, bu aşılardan 57.505.202 tanesi ilk doz aşıdan oluşmaktadır.18 yaş ve üzeri Türkiye nüfusunun %92,65'i bir doz koronavirüs aşısı olmuştur. Salgının kontrol alınmasında toplumun tam bağışık olması önemlidir. Bağışıklık durumunun saptanması önemlidir. Bu çalışmayla birlikte eksik, tam aşılı, koruma altında olan, olmayan nüfus belirlenecektir. Bu çalışmada amaç 12 yaş üzeri nüfusun aşılama durumu saptamaktır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı olarak çalışma planlanmıştır. Araştırmaya Üniversite ve Eğitim Araştırma Hastanelerine (EAH) bağlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine (EASM) kayıtlı 12 yaş ve üzeri nüfus alınacaktır. Örneklem sayısı en az 1000 kişi olarak belirlenmiştir. Katılımcılar, çalışmaya katılmak isteyen Üniversite ve Eğitim Araştırma Hastanelerin Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı nüfusları dikkate alınarak nüfusa orantılı olarak örnekleme alınacaktır. Veri toplama yüzyüze veya telefon ile anket yöntemiyle toplanacaktır. Veri toplama formunda sosyodemografik ve aşı olma durumu ile ilgili sorular yer alacaktır.

İstatistiksel test ve analizler IBM SPSS (version 24) programında yapılacaktır. İstatistik analizlerde tanımlayıcı analizler kullanılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma henüz tasarım ve planlanma aşamasındadır. 19. Aile Hekimliği Araştırma Günleri'nde çalışmanın tanıtımı yapılarak EASM olan üniversite ve EAH davet edilecektir.

Tartışma Soruları:

1. Çok merkezli yapılması planlanan bu çalışmaya, merkezlerin katılımı için nasıl bir yöntem izlenmelidir?
2. Çok merkezli çalışma yapılmasındaki kısıtlılıklar neler olabilir? Bu kısıtlılıklar nasıl çözülebilir?

Covid-19 Pandemisinin Meme Kanseri Taramasına Etkileri

Mercan Yağız[1], Ersan Gürsoy[2]
[1] Tunceli Mazgirt Entegre Ilçe Hastanesi
[2] Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Giriş: Meme kanseri kadınlarda en sık rastlanan kanserdir. Meme kanserini erken evrede yakalayabilmek için kanser mortalitesini azalttığı düşünülen ve etkinliği kanıtlanmış tarama yöntemleri kullanılmaktadır. Meme kanserinin taranmasındaki temel amaç; kanser gelişim sürecini henüz klinik bulgular ortaya çıkmadan evrede iken tespit etmek ve kadınlarda meme kanserine bağlı mortalite hızını düşürmektir. Meme kanserinde ideal tarama yöntemi iki yılda bir mamografi ile taramadır. Taramanın etkili olması için hedef nüfusun yüzde yetmşten fazlasının taramaya katılmış olması gerekmektedir. Ancak Covid-19 pandemisi nedeniyle birinci basamak sağlık kuruluşlarına başvurular azalmış olup kanser tarama programlarında aksama olmuştur. Bu çalışma ile Covid-19 pandemisinin meme kanseri taramasına etkileri saptanmak istenmiştir.

Yöntem: Bu çalışma kesitsel bir çalışma olarak planlanmış olup Mazgirt ilçesindeki üç ASM'ye başvuran 40-69 yaş arası kadınlara uygulanacak bir anket formu ile değerlendirilecektir. Ankette pandemi öncesi dönemde ve pandemi döneminde mamografi yaptırıp yaptırmadığı ayrı ayrı sorulacak, daha önce yaptırıp pandemi döneminde yaptırmadıysa nedeni sorulacak (şıklardan birine etken olarak pandemi yerleştirilecektir) ve pandeminin devam etmesi durumunda yaptırıp yaptırmayacağı sorulacaktır. İstatistiksel test ve analizler IBM SPSS (version 26) programında yapılacaktır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler yapılacaktır. Ayrıca iki bağımsız kategorik verinin karşılaştırılmasında ki kare testi uygulanacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma henüz tasarım ve planlama aşamasındadır. Etik kurul onayı alındıktan sonra anket soruları hazırlanarak çalışmalara başlanacaktır. Pandeminin meme kanseri taramalarını azaltıp azaltmadığı tespit edilecektir.

Tartışma Soruları:

1. Şayet pandemi nedeniyle meme kanseri taramaları azaldıysa meme kanseri vakaları daha ileri evrelerde karşımıza çıkar mı?
2. Meme kanseri tanısının gecikmesi mortaliteyi ne kadar arttıracak?

15 Yaş Altı Çocuklarda Zaman Yönetimi Başarısında Sporun Yeri

Rahmi Çelik, Özden Gökdemir
İzmir Ekonomi Üniversitesi-Tıp Fakültesi, İzmir Türkiye

Giriş: Günümüzde ekran süresinin çocuklar açısından da gittikçe arttığı gözlenmektedir. Bu durum genel sağlık ölçütleri yanı sıra zaman yönetimini de etkilemektedir. Motor beceri yeterliliğinin sağlıkla pozitif ilişkili olduğu düşünüldüğünde, çocukluk çağı temel motor ve akademik becerilerin ve öğrenilmesi- güçlendirilmesi için kritik bir dönemdir, Zaman yönetimi ve spor arasındaki bağlantı önemini korumaktadır. Taekwondo gibi do prensiplerine uygun ve disiplin gerektiren bir sporu yapan öğrencilerin zaman yönetimlerini daha iyi sağladığı görülmüştür.

Her yaş grubuna göre değişen işlevsel ve biyolojik özelliklerden hareketle antrenmanlara verilen yanıtlar değişir ve yaş ilerledikçe sporcuya yapılan antrenman yüklemelerinin sonucunda verimin arttığı gözlemlenmiştir. Koordinasyon performansı yaşla birlikte artar ve bir spor aktivitesi yapmaktan olumlu etkilenir. İyi planlanmış bir antrenmanla belirli bir spora yatkınlık, daha yaşlı sporcuların ulaştığıyla karşılaştırılabilir ve aynı yaştaki sporculardan daha iyi bir motor yeterliliğe yol açabilir.

Amaç: Taekwondo eğitimi alan çocuklarda zaman yönetimi becerilerine ilişkin yaş, cinsiyet ve teknik düzeyinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Çalışma grubunun evreni 6-15 yaş grubunda düzenli Taekwondo eğitimi alan 900 katılımcıdan oluşmaktadır. Pandemi nedeniyle etkin ve düzenli biçimde yaklaşık 150 katılımcı bulunmaktadır. Ailelerinden izin alınabilen tüm çocukların çalışmaya katılması planlanmaktadır. Kullanılması önerilen ölçüm araçları; 1) Üç koordinasyon becerisi testi uygulanması planlanmaktadır. Görsel tepki süresini değerlendiren cetvel düşürme testi (RDT), çevikliği değerlendiren altıgen testi (HT) ve tekme yeteneğini değerlendiren hedef tekme testi (TKT) ni içermektedir. 2) Zaman yönetimi ölçeği: Kesbir ve Sakız'ın 2021 yılında yayınladıkları "İlkokul Düzeyinde Zaman Yönetimi Ölçeği".

Bulgular: Çalışma henüz planlama aşamasındadır.

Sonuçlar: Bulguların çözümlenmesi sonucunda sağlığın korunması ve geliştirilmesi açısından öneriler sunulması beklenmektedir.

Tartışma Soruları:

1. Ölçüm araçları açısından önerileriniz nelerdir?
2. Yöntem açısından düzenli olarak etkinliğe katılamayan çocuklar için hangi ölçümler uygulanmalıdır?

Covid-19 Pandemisi'nin Postpartum Depresyon Üzerine Etkisi

Sümeyye Gönültaş, Yasemin Korkut Kurtoğlu
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Giriş: Covid-19 salgını, insanlar üzerinde sadece fiziksel sağlık tehdidi oluşturmakla kalmayıp psikolojik hastalıklara da neden olmaktadır. Depresyon, dünya çapında görülen nerdeyse en yaygın psikiyatrik bozukluktur ve perinatal dönemde anne morbiditesinin önemli nedenlerinden biridir. Doğumdan sonraki dört hafta içinde başlayan orta veya şiddetli depresif ataklarla karakterize olan postpartum depresyon, anksiyete, uyku bozukluğu,depresif ruh hali, iştah bozukluğu, enerji kaybı ile karakterize bir tablodur. Covid-19 pandemisinde gebe kalan ve gebelik sürecinde bu hastalığı geçiren kadınlar ile aynı dönemde Covid-19 hastalığını geçirmeyen gebe kadınların postpartum depresyon oranlarındaki farkı öğrenmeyi amaçladık.

Yöntem: Araştırma, kesitsel tanımlayıcı olarak planlanmaktadır. Araştırmanın evrenini; hastanemizdeki Aile Hekimliği Polikliniği ve Covid Evde Tedavi Birimine 01.02.2022-31.07.2022 tarihleri arasında başvuran Covid-19 hastalık sürecinde gebe kalmış ve sağlıklı doğum yapmış kadınlar oluşturmaktadır. Araştırma ile ilgili veriler sosyodemografik anket formu ve Edinburg Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanacaktır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS 28.0 programı kullanılarak yapılacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişkenler; gebelik durumu, Covid-19 hastalığını geçirmiş olmak

Bağımsız değişkenler; yaş, eğitim, gelir düzeyidir.

Sonuç: Çalışmamız henüz "bir fikrim var" aşamasındadır. Fakat araştırmanın sonuçları gebelik döneminde Covid-19 hastalığını geçirmiş olmanın postpartum depresyon üzerindeki etkisini gösterecektir.

Tartışma:

1. Pandemi dönemindeki tedavi belirsizlikleri, virüs mutasyonları postpartum depresyon üzerine etkili midir?
2. Bu hasta grubuna daha sonrasında da psikolojik destek verilmesi gerekir mi?

POSTER BİLDİRİLER

(Bildiriler Sunum Sırasına Göre Dizilmiştir)

Birinci Basamakta Prediyabet Hastalarının Bilgi ve Tutumlarının Araştırılması

Rabia Alas, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Plazma glukoz düzeylerinin normalden yüksek olduğu fakat diyabet tanı sınırlarına ulaşmadığı durumlar prediyabet olarak adlandırılmaktadır.Prediyabet, tip 2 diyabet için yüksek risk içeren bir ara hiperglisemi durumudur.Tip 2 diyabet gelişim sürecinde tüm hastaların prediyabetik bir dönem yaşadığı ve bu aşamada alınan önlemler sonucunda diyabet gelişiminin önlenebildiği bildirilmektedir.Uluslararası Diyabet Federasyonu(IDF) tarafından yapılan tahminlere göre; 2045 yılına kadar Türkiye'de 20-79 yaş arasındaki diyabetli birey sayısının 11,2 milyona ulaşarak dünyada diyabetli sayısının en yoğun olduğu 10. ülke olacağı öngörülmektedir.Hasta sayılarındaki dramatik artışlar konunun önemini göz önüne sermektedir.Bu çalışmada birinci basamakta prediyabet hastalarının bilgi ve tutumlarının araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı tipte bir çalışma planlanacaktır.Adana ilinde belirlenmiş olan dokuz birimli bir aile sağlığı merkezi nüfusuna kayıtlı 18 yaş üzeri 320 hasta ardışık örnekleme ile araştırmaya dahil edilecektir.Prediyabet tanısı almış hastaların hastalık hakkındaki bilgi ve tutumları yapılandırılmış anket formu ile yüz yüze görüşülerek değerlendirilecektir.$p < 0,05$ değeri istatiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişken hastaların prediyabet hakkındaki bilgi ve tutumları , bağımsız değişkenler ;sosyodemografik özellikler(eğitim düzeyi,gelir seviyesi..vb),ailede diyabet tanısı almış birey varlığı,ek hastalık durumları şeklindedir.

Sonuç: Hastaların prediyabet hakkındaki bilgi düzeyi ve tutumlarının öğrenilmesi ile birinci basamakta prediyabet hasta yönetimine katkı sağlamayı amaçlıyoruz.Sonuçlar ile literatüre katkıda bulunmayı umuyoruz.

Tartışma soruları:

1. Önereceğiniz bağımsız değişkenler nelerdir?
2. Araştırmaya hangi ölçekler dahil edilebilir?
3. Dışlama kriterleri önerileriniz nelerdir?

COVID-19 Pandemisinde Aile Hekimliği Asistanlarının Besin Destek Ürünleri Konusunda Bilgi, Tutum ve Davranışları: Samsun İli Örneği

Mahcube Çubukçu[1], Latife Merve Yıldız[1], Nur Şimşek Yurt[2]
[1] Samsun Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı, Samsun
[2] Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Samsun

Giriş: Türk Gıda Kodeksi Takviye Edici Gıdalar Tebliği'ne göre besin desteği ya da takviye edici gıdalar, "normal beslenmeyi desteklemek amacı ile vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, yağ asidi, amino asit, lif gibi besin ögelerini; besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeleri veya biyoaktif maddeleri" kapsamaktadır. Bu çalışmada amacımız COVID-19 pandemisinde aile hekimliği asistanlarının besin destek ürünleri hakkında bilgi düzeylerini ve kullanımına ilişkin görüşlerini değerlendirmektir.

Yöntem: Araştırma evrenini Samsun Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı asistanları ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı asistanları oluşturacaktır. Çalışmaya katılmayı kabul eden, onamları alınan tüm asistanlar çalışmaya dahil edilecektir. Araştırmaya 1 Nisan 2022'de başlanacak, 31 Mayıs 2022'de sonlandırılacaktır. Araştırma ile ilgili veriler 21 soruluk 2 bölümden oluşan anket formu (sosyo-demografik form ve literatür taranarak hazırlanan besin destek ürünleri bilgi, tutum ve davranış formu) kullanılarak toplanacaktır. Besin destek ürünlerinin bilinebilirliğini ölçmek için 5'li likert tipi ölçek kullanılacaktır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS 26.0 programı kullanılarak yapılacaktır.

Bulgular: Aile hekimliği asistanlarının sosyo-demografik özellikleri, asistanlık yılı, sözleşmeli aile hekimliği uzmanlık öğrencisi olma durumu, mezuniyet sonrası eğitim alma durumu bağımsız değişkenlerdir.

Aile hekimliği asistanlarının besin destek ürünleri bilgi, tutum ve davranış düzeyleri bağımlı değişkenlerdir.

Sonuç: Çalışmamız henüz 'bir fikrim var' aşamasındadır. Araştırmamız tamamlandığında sonuçları COVID-19 pandemisinde aile hekimliği asistanlarının besin destek ürünleri hakkında bilgi, tutum ve davranış düzeylerine ilişkin görüşlerini gösterecektir.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?
2. Pandeminin aile hekimliği asistanlarının, kişilere besin destek ürünü önerme üzerine etkisi nasıl değerlendirilebilir?

Akdeniz Diyeti Uyumu ile Kemik Mineral Yoğunluğu İlişkisi: Kesitsel Analitik Çalışma

Seher Nihan Çiflikli, M. Neslişah Tan, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Tüm dünyada insan yaşamının uzaması ile yaşlanan nüfusun artmasıyla, osteoporoz giderek önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Ülkemizde osteoporoz prevalansı %24,8 (2010) olarak bildirilmektedir. Osteoporoz risk faktörleri arasında genetik faktörler dışında beslenme, egzersiz gibi çevresel faktörler de yer almaktadır.

Beslenme, kemik kütlesinin gelişimi ve korunmasında ve osteoporozun önlenmesi ve tedavisinde önemli bir değiştirilebilir faktördür.

Son yıllarda, beslenme ve kronik hastalıklar arasındaki ilişkiye dair birçok kanıt, araştırmacıları optimal sağlık durumunun korunmasına en uygun beslenme modelini aramaya yöneltmiştir.

Beslenme tipinin hastalıklar üzerinde etkisi kadar sürdürülebilirliği de önemlidir. Sürdürülebilir diyetler insan ve doğal kaynakları optimize ederken; biyoçeşitliliğe ve ekosisteme saygılı ve koruyucu, kültürel olarak kabul gören, erişilebilir, ekonomik olarak uygun ve karşılanabilir, beslenme açısından yeterli, güvenilir ve sağlıklı diyetlerdir.

Akdeniz diyeti sürdürülebilir bir diyet olarak tanımlanmakta ve besin çeşitliliğine sahip bir diyettir. Yapılan çalışmalarda Akdeniz diyetinin özellikle kardiyovasküler hastalıkları, tip 2 diyabet, obezite ve kanser riskini azaltabileceği belirtilmektedir. Akdeniz diyetinin kemik mineral yoğunluğu ile ilişkini saptamak önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; hastalarda Akdeniz diyetine uyum ile kemik mineral yoğunluğu arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik bir çalışma olarak planlanmıştır. Çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinde yürütülecektir. Çalışmaya 65 yaş üzeri ve son 6 ayda DEXA çekimi yapılmış bireyler alınacaktır. Örneklem büyüklüğü olarak 378 kişi hesaplanmıştır. Hastaların bilgilerine Radyoloji laboratuvarı kayıtlarından ulaşılacaktır. Kayıtlardan bilgilerine ulaşılan hastalar Aile Hekimliği Polikliniğine davet edilecektir. Katılımcılara yüzyüze görüşme yöntemiyle sosyodemografik veri formu, Osteoporoz Risk Ölçeği, Akdeniz Diyeti Bağlılık Ölçeği uygulanacaktır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı analizler, ki-kare testi, t testi ve regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımsız değişkenler; sosyodemografik özellikler, Akdeniz diyetine uyum. Bağımlı değişken ise kemik mineral dansitesi ve osteoporoz riski

Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Dışlama faktörleri neler olabilir?

13- 60 Ay Arası Çocuklarda Problemli Medya Kullanımı ve Bilişsel Gelişimin Değerlendirilmesi

Veli Dönder, Özge Sarı, Semiha Mandacı, Tolga Günvar
Dokuz Eylül Üniversite Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir.

Giriş: Gelişen teknolojiyle birlikte hayatımıza nüfuz eden medya araçları, kullanım alanlarının da genişlemesiyle birlikte insanların vazgeçilmezleri arasına girmiş; içinde yaşadığımız çağda giderek akıllanan formlarıyla yaygınlığını ve popülerliğini küçük yaştaki çocuklar arasında da arttırmıştır.

Eğlenmelerinde ve zaman geçirmelerinde geleneksel diyebileceğimiz televizyon dışında, çocuklar internete erişebildikleri akıllı telefon, tablet ve dizüstü bilgisayarlara da oldukça ilgi duymaktadır. Dijital medya kendini ifade etmenin ve güçlenmenin etkili bir aracı, sonsuz bilgi kaynağı ve sosyal kaynak olabilirken diğer taraftan çevrimiçi saldırganlar, siber zorbalık, şiddet veya cinsel içerikli medya gibi özellikle küçük çocukların savunmasız olduğu birçok tehlikeye de sahiptir.

Televizyon, tablet ve akıllı telefon olumlu ve olumsuz sonuçlara neden olabilmekte, çocuk ve ergenlerin beden ve ruh sağlığını etkilemektedir. En önemli sorunların başında şiddet ve agresif davranışlar, okul başarısında düşme, öğrenme güçlüğü, cinsel davranış sorunları, gece korkuları, anksiyete, depresyon, uyku düzensizlikleri, yeme bozuklukları ve obezite gelmektedir. Bunun yanında okul öncesi dönemde mobil cihazlarla etkileşime girmenin kavram gelişimini ve bilişsel gelişimi olumlu etkilediğini ifade eden çalışmalar da vardır.

Bu araştırmanın amacı medya kullanımı ve bilişsel gelişim arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik araştırma tipindedir. Çalışmanın evreni, Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Eğitim ASM'lerine kayıtlı 13-60 ay arası çocuklardır. Örneklem büyüklüğü; evreni bilinen örneklem hesaplama formülü kullanılarak en az 278 kişi olarak hesaplanmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Eğitim ASM'lerine kayıtlı 13-60 ay arası çocukların ebeveynleri gönüllülük çerçevesinde çalışmaya dahil edilecektir. Katılımcılara yüz yüze görüşme yöntemi ile sosyodemografik veri formu, Problemli Medya Kullanım Ölçeği ve Ankara Gelişim Tarama Envanteri uygulanacaktır. Verilerin analizinde SPSS 24.0 programı kullanılacaktır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı analizler, ki-kare, t testi ve regresyon analizi kullanılacaktır

Bulgular: Bağımsız değişkenler; sosyodemografik özellikler, problemli medya kullanımı

Bağımlı değişkenler; Ankara Gelişim Tarama Envanteri puanı

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Covid 19 Nedeniyle Yoğun Bakımda Tedavi Görüp Taburcu Olan Hastalarda Ruhsal Hastalık Riskinin ve Psikosomatik Etkilerinin Değerlendirmesi

Taha Enes Kıllı, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Covid 19; Çin'in Vuhan Eyaleti'nde ilk olarak 2019 yılının Aralık ayının sonunda bir grup hastada ateş, dispne, persistan öksürük ve kas ağrılarını içeren klinik bulgularla tanımlanmıştır. Geçen zaman içinde enfekte kişilerin %80'inin basit tıbbi müdahale gerektiren hafif veya orta derece hastalık yaşadığı, %20'sinin ise yoğun tıbbi bakım gerektirecek şekilde etkilenebildiği görülmüştür. Ayrıca hastalık nedeniyle yoğun bakım tedavisi gören hastalarda taburculuk sonrası bilişsel ve psikolojik bozukluklar gelişebildiği bilinmektedir. Bu çalışmada Covid 19 hastalığı nedeniyle yoğun bakım tedavisi görüp taburcu olan hastalarda ruhsal hastalık riskinin ve psikosomatik etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipte planladığımız bu araştırma, Adana ili merkez Seyhan Dağlıoğlu ASM,Yüreğir Barbaros ASM ve Aladağ merkez ASM'de bulunan toplam 15 aile hekimliği biriminde kayıtlı Covid 19 nedeniyle yoğun bakım tedavisi görüp, taburcu olan hastalar üzerinde 1 Mayıs – 30 Haziran 2022 tarihleri arasında yapılacaktır. Sosyodemografik veriler ve hastalık süreci ile ilgili verilerin kaydedilmesinin ardından hastalara Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği ve Covid-19 Pandemisinin Ruhsal ve Psikosomatik Etkilerini Değerlendirme Ölçeğinin uygulanacaktır.

Bulgular: Çalışmamız proje aşamasındadır. Bağımsız değişken Covid 19 hastalığı nedeniyle yoğun bakımda yatarak tedavi görme, bağımlı değişkenler ise ruhsal hastalık riski ve psikosomatik etkilerdir.Hipotezi olarak: "Covid 19 nedeniyle yoğun bakımda tedavi görmenin hasta üzerinde ruhsal ve psikosomatik etkisi var mıdır?" sorusu sorulacaktır.

Sonuç: Yoğun bakımda tedavi görmek hastayı hem bedensel hem de ruhsal anlamda olumsuz etkilemektedir. Hasta açısından birçok olumsuz faktörün bulunduğu yoğun bakım ünitelerinde hastaya fiziksel yüklerin yanı sıra psikososyal yükler de eklenmektedir. Bu çalışmamız neticesinde Covid 19 nedeniyle yoğun bakımda tedavi görmüş hastalarda ruhsal hastalık riskini ve psikosomatik etkilerini ölçerek hastalık sonrası rehabilitasyon sürecine katkı sağlamayı umuyoruz.

Tartışma Soruları:

1. Ruhsal hastalık riski ve psikosomatik etkileşim oluşturan; çalışmanın verilerini etkileyecek dışlama kriterleri neler olmalıdır?
2. Yoğun bakım tedavisi sonrası covid 19'dan kurtulan hastalarda hastane çıkış sonrası hem bedensel hem de ruhsal rehabilitasyonuna gereksinimini belirlemeye yönelik ek önerileriniz olur mu?

Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı Gebelerde Sosyodemografik Özelliklerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarına Etkisi

Güldeniz Kılıç[1], Yasemin Doğan Kaya[2], Serhat Şahin[3], İpar Doğa Yılancı[3], Edanur Can[3], Ece Bakıryol[3], Beril Babatürk[3], Arzu Uzuner[1]
[1] Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı
[2] İstanbul Sultanbeyli Jandarma Üsteğmen Rahim Çelik Aile Sağlığı Merkezi
[3] Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. Sınıf

Giriş: Gebelik; fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan birçok değişikliğin yaşandığı, üreme çağındaki kadınların hayatının önemli evrelerinden biridir. Bu dönemde benimsenen yaşam tarzının çocuk, anne ve hatta bütün ailenin sağlık ve yaşam kalitesine uzun erimli etkisi olduğunu düşünülmektedir. Organların, sistemlerin oluştuğu, büyümenin ve gelişimin hızlı olduğu fetal dönem, genetik ve çevresel pek çok faktörden etkilenir. Annenin yaşam biçimi, eğitimi, sosyal ve ekonomik durumu, beden ve ruh sağlığı çocuğun ileriki dönemde sağlığını ve hastalıklara yatkınlığını önemli ölçüde etkileyen faktörlerdendir. Çalışmalar, gebelik sırasında yaşanan psikolojik sorunların, stresin ve yüksek kaygının anne ve fetüs sağlığını olumsuz bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Gebelerin kendilerine ve embriyoya zarar verebilecek sorunlardan korunmak için sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemesi gerekmektedir.

Sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının (SYBD), kadınların tüm yaşam dönemlerinde sağlığın korunup geliştirilmesinde yeri ve önemi çok büyüktür. Anne ve yenidoğan mortalite ve morbidite oranlarını azaltma, sağlıklı bir doğum yapma ve annenin gerek fiziksel gerekse ruhsal sağlığı açısından SYBD'nin geliştirilmesi önemlidir.

Toplumun verisini doğrudan yansıtmak üzere birinci basamak sağlık merkezlerine kayıtlı nüfuslarda yapılacak araştırmalara gereksinim vardır.

Amaç: Aile sağlığı merkezine kayıtlı gebelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının ve bu davranışları etkileyen sosyodemografik özelliklerin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırmamız analitik ve kesitsel bir araştırmadır. Örneklemimiz Tuzla Aydınlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezine ve İstanbul Sultanbeyli Jandarma Üsteğmen Rahim Çelik Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı gebelerden (gönüllü ve dahil olma kriterlerini karşılayan) oluşmaktadır. Gebelere gönüllü olur formu, Sosyodemografik özellikleri gösteren Öz yönetim ölçeği, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II (SYBDÖ-II) uygulanacaktır. Veri analizi SPSS programı kullanılarak yapılıcaktır.

Bulgular: Veriler toplanma aşamasında olup toplantı gününe kadar elde edilen veriler sunuma eklenicektir.

Sonuç: Araştırma etik krulu onaylanmış bir çalışmadır. Veriler ışığında gebelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının ve bu davranışları etkileyen sosyodemografik özelliklerin belirlenmesi hedeflenmektedir

Tartışma Soruları:

1. Çalışmanın kısıtlıkları neler olabilir?

Karantina ve Uzaktan Eğitim Döneminde Lise ve Üniversite Öğrencilerinde Ekran Kullanım Süresi ve Kas İskelet Ağrıları

Berre Altaş[1], Muhammet Buğrahan Suiçmez[1], Zehra Doğan[1], Ayşe Ceren Albayrak[1], Halil İbrahim Özden[2], Pemra Cöbek Ünalan[2]
[1] Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi
[2] Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: COVID-19 pandemisi sebebiyle dünya çapında yüz yüze eğitime ara verilmesiyle beraber uzaktan eğitim kavramı gündeme gelmiştir. Uzaktan eğitim ve karantina koşulları sebebiyle toplumda cep telefonu, bilgisayar, TV gibi ekranların kullanım süreleri artmıştır.

Araştırma Sorusu: Artan ekran kullanım sürelerinin kas iskelet ağrıları ve sakatlık riski üzerinde herhangi bir etkisi var mıdır?

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın evrenini 2021 yılının Mart ve Nisan aylarında İstanbul'da yaşayan lise ve üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Ağrı düzeyi ile sakatlık riski ölçülmek üzere Örebro Kas İskelet Ağrı Ölçeği'nin valide edilmiş Türkçe versiyonu kullanılmıştır. Tanımlayıcı analizler için yüzde ve ortalama, karşılaştırmalı analizler içinde kategorik veriler için ki-kare, sürekli değişkenler için t-testi kullanılmış, istatistiksel anlamlılık sınırı $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Lise ve üniversite öğrencilerinden oluşan 206 katılımcının 146'sı kadın (%70,87) 60'ı erkektir (%29,13). Katılımcıların %7,77'si (n=16) kronik kas iskelet hastalığı olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %32,0'ı (n=66) düzenli spor yapmadığını ifade etmiştir. Ekran kullanım süresinin 8,18±2,96 saattir. En çok ağrı şikâyeti belirtilen bölgeler %63,10 (n=133) ile sırt, %55,80 (n=115) ile bel ve %51 (n=105) ile omuz olarak belirlenmiştir. Sırt bölgesi %67,12 ile kadınlarda en çok ağrının hissedildiği anatomik bölge iken erkeklerde en çok ağrı hissedilen bölge %55 ile bel olmuştur. Haftalık ağrı şikâyeti ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p=0,04). Katılımcıların çoğunluğunun kalıcı sakatlık açısından (n=181, %87,86) düşük risk grubunda olduğu görülmüştür. Orta risk grubundaki kişi sayısı ile ağrıdan yakınma süresi arasında doğru orantılı ilişki bulunmuştur (LR=0,02). Depresyon hissi ile sakatlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (p=0,01). Ekran kullanım süresi ile sakatlık riski arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. (p=0,96).

Sonuç: Ekran kullanım süresi ile kas iskelet ağrıları ve sakatlık riski arasındaki ilişkiyi incelemek için daha ayrıntılı ve örneklemi daha büyük olan araştırmalara ihtiyaç vardır.

Birinci Basamakta 40 Yaş Üzeri Osteoporoz Tanısıyla Takip Edilen Hastalarda Ağrı Durumunun Belirlenmesi ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisinin Araştırılması

Hüseyin Ali Tunç, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Osteoporoz : Kemik mineral yoğunluğunda kayıp, kemik kalitesinde bozulma ve kırılganlığında artma ile karakterize metabolik bir kemik hastalığıdır. Bu hastalık yaşam kalitesi ve sosyo-ekonomik yönden giderek önem kazanmaya başladığı için sebep olduğu kırıklar sonucu mortalite yüksekliği ile dikkati çeken, fiziksel fonksiyonlarda ciddi kayıplara yol açan, kronik ağrıya yol açması ile de yaşam kalitesini olumsuz etkileyen kronik bir hastalık olarak değerlendirilmektedir. Çalışmamızda osteoporuzu olan hastalarda vücudun hangi bölgelerindeki ağrı yoğunluğunun yaşam kalitesini daha çok etkilediğini , ağrı düzeyinin yaşam kalitesi üzerine etkilerini değerlendirmeyi ve osteoporozun değiştirilebilir risk faktörleri ile ilgili hastaları bilgilendirmeyi amaçlıyoruz

Yöntem: Kesitsel tipte yapılacak olan bu araştırma 1 Haziran 2022-31 Temmuz 2022 tarihleri arasında Adana ilinde 4 ve üzeri birimi bulunan 3 adet aile sağlığı merkezine kayıtlı osteoporoz tanısı olan hastalar dahil edilecektir. Yapılandırılmış veri bildirim formu ile sosyodemografik veriler toplandıktan sonra hastaların ağrı durumunu belirlemek için Visüel Analog Skalası(VAS) kullanılacaktır. Yaşam kalitesini değerlendirmek için ise QUALEFFO – 41 Osteoporozda Yaşam Kalitesi Sorgulaması ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular: Çalışmamızda bağımlı değişken yaşam kalitesi düzeyi, bağımsız değişkeni ise yaş, çalışma durumu, eğitim düzeyi , menopoz süresi gibi sosyodemografik özellikler ve ağrı düzeyi olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Osteoporozun prevelansı , sosyal , fiziksel ve ruhsal duruma etkisi dikkate alındığında önemli bir halk sağlığı sorunu olarak dikkat çekmektedir. Osteoporoz gerek ağrı, gerek fiziksel fonksiyonlarda ve mobilitede azalmaya bağlı olarak yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Özellikle vertebral kırığı olan hastalarda yaşam kalitesi belirgin olarak bozulmaktadır.Bu çalışmamızda osteoporozu olan hastalardaki ağrı düzeyini belirledikten sonra bu durumun hastaların yaşam kalitesi üzerinde olan etkisini belirlemeyi ve literatüre katkı sağlamayı amaçladık.

Tartışma Soruları:

1. Dışlama kriteri olarak önerileriniz nelerdir?
2. Çalışmamızda kullanabilecek başka ölçek önerileriniz var mıdır?

Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencilerinde Meditasyon Uygulamalarının Stres Düzeyine Etkisi: Randomize Kontrollü Deneysel Çalışma

Merve Saniye İmançer, Gizem Limnili, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Günümüzde stres (zorlanma), modern hayatın önemli bir parçası haline gelmiştir. Stresi ortaya çıkaran en önemli bileşenlerinden biri iş hayatı olduğu ve sağlık çalışanlarında da işe bağlı olarak ortaya çıkabileceği vurgulanmaktadır. Stresle baş etmek için pek çok yöntem önerilmektedir. Meditasyon, kişinin iç huzuru ve öz varlığına ulaşmasına olanak veren, zihnini denetleme teknikleri ve deneyimlerine olanak tanır. Mevcut deneysel kanıtlar farkındalık temelli girişimlerin psikolojik iyiliği artırdığını, psikolojik rahatsızlıkları azalttığını savunmaktadır. Stres düzeyi yüksek bir tıp grubu olan aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinde kısa ve kolay uygulanabilen bazı meditasyon tekniklerini kullanmanın stres düzeyine etkilerini incelemek amacıyla bu çalışma planlandı.

Amaç: Aile Hekimliği uzmanlık öğrencilerinde meditasyon uygulamalarının stres düzeyine etkisini araştırmaktır.

Yöntem: Çalışma paralel grup, açık etiketli, randomize kontrollü çalışma olarak tasarlanmıştır. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı uzmanlık öğrencileri çalışmaya dahil edilecektir. Birincil sonuç olarak stres düzeyinde azalma değerlendirilecektir. Stres puanı ortalamasında 4 puan azalma, %95 güven düzeyi ve %80 güç ile ve randomize kontrollü deneylerde ortalama kayıp oranı %15 olarak alınarak örneklem sayısı toplam 58 kişi olarak belirlenmiştir.

Müdahale grubuna haftada 2 gün olmak üzere 8 hafta boyunca online platform üzerinden bazı meditasyon teknikleri grup olarak eğitimli araştırmacı tarafından yaptırılacaktır. Yapılan meditasyonu o hafta verilen ses kayıtları ile kendileri yapmaları istenecektir. Kontrol grubuna ise araştırma süresince herhangi bir müdahale yapılmayacak olup, araştırma tamamlandıktan sonra aynı müdahale uygulanacaktır.

Veri toplamada olgu veri formu, Algılanan Stres Ölçeği ve Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği kullanılacaktır. Her iki grupta da katılımcılar başlangıçta (0. gün), müdahale sonunda (8. Haftanın sonu), 20. Haftada değerlendirilecektir. İstatistiksel analiz olarak; tanımlayıcı analiz, bağımlı ve bağımsız gruplarda t testi ve ANOVA kullanılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Çalışmamız öneri aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmada farklı ölçüm araçları kullanılabilir mi?
2. Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?

Servikal Kanser Taramasında Kendi Kendine HPV Örnekleme Yönteminin, Pap Smear Testine Göre Kabul Edilebilirliği ve Kullanılabilirliği

Hüseyin Uysal, Tolga Günvar
Dokuz Eylül Üniversitesi

Giriş: Serviks kanseri, kadınlarda meme kanserinden sonra en sık görülen ikinci kanser türüdür. Çoğu (%99,7) HPV (Human Papilloma Virus) ile ilişkilidir (HPV-16 ve HPV-18 en sık). Başarılı tarama programları ile gelişmiş ülkelerde en sık görülen kanserler sıralamasında dokuzuncu sıraya kadar gerilemiştir. Günümüzde serviks kanseri taramasında HPV-DNA ve pap smear'in birlikte bakılması en ideal test olarak kabul edilmektedir. Hedef tarama, kadınlarda 30 yaşında başlayan ve 65 yaşında biten toplum tabanlı taramadır (30 ve 65 yaşlar dahildir). HPV-DNA veya pap smear testi her beş yılda bir tekrarlanır. Dünya genelinde servikal kanser tarama programlarına katılım istenilen düzeyde değildir. Kendi kendine HPV örnekleme yöntemi taramaya katılımın artmasına katkıda bulunabilir. Bu çalışmada, kendi kendine örnek toplamanın, standart tarama yöntemi olan pap smear'e göre kabul edilebilirliği ve kullanılabilirliğini değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma kesitsel olarak planlanmıştır. Çalışmaya Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesine bağlı E-ASM'lere başvuran, daha önce pap smear testi yaptırmış olan 30-65 yaş arası kadınlar dahil edilecektir. Araştırmanın örneklem büyüklüğü 327 olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak evalyn brush self-sampling HPV test kiti ile ölçekler ve araştırmacılar tarafından hazırlanan sorular ile oluşturulan 'hasta veri formu' kullanılacaktır. Çalışmaya katılmayı kabul eden kadınlara HPV test kiti verilecek ve testi nasıl yapmaları gerektiği anlatılacaktır. Bunun yanında katılımcılara, sosyo-demografik özelliklerini, pap smear ve kendi kendine HPV örnekleme testini karşılaştıran ölçekler ve sorulardan oluşan toplamda 35 soruluk hasta veri formu verilecektir. Bu form, hastalar tarafından daha sonra test kitleriyle birlikte tarafımıza teslim edilecektir. Verilen yanıtlara göre, kendi kendine HPV örnekleme testinin, pap smear testine göre kabul edilebilirliği ve kullanılabilirliği değerlendirilecektir.

Bulgular: Servikal kanser taramasında kullanılan kendi kendine HPV örnekleme yönteminin, taramada altın standart yöntem olan pap smear testine göre kabul edilebilirliği ve kullanılabilirliği karşılaştırılacaktır.

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır .

Tartışma Soruları:

1. Servikal kanser taramasında sadece HPV pozitifliği bakmak ne kadar doğrudur?
2. Katılımcıların örneği doğru şekilde aldığından nasıl emin olabiliriz?

Gebelikte Doğum Korkusuna Neden Olan Faktörlerin Araştırılması

Zeynep Aslan Hişmioğulları, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Doğum korkusu; doğumdan önce, doğum sırasında ve doğum sonrasında yaşanan korku olarak tanımlanmaktadır. Doğum korkusu doğum şekline karar vermede önemli ölçüttür; anne, fetüs ve yenidoğanı birçok yönden etkilerken, ebeveynler arası ilişkilerde de olumsuzluklara sebep olmaktadır. Bu çalışmada amaç birinci basamakta doğum korkusuna neden olan biyolojik, ruhsal ve sosyal faktörlerin araştırılmasıdır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu araştırma 01.08.2022-01.12.2022 tarihleri arasında Adana ilinde 5 birimli bir Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı araştırmaya katılmayı kabul eden nullipar gebelerde uygulanacaktır. Veri toplama yöntemi yüzyüzedir. Örneklem büyüklüğü 108 kişi olarak hesaplanmıştır. (Evren büyüklüğü 150 kişi kabul edilip; %80 güç, %5 hata payı, %95 güven aralığında epiinfo ile hesaplanmıştır.) Sosyodemografik verilerin yanında doğum korkusuna yol açabilecek potansiyel risk faktörleri sorgulanacak, Doğum Korkusu Risk Ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular: Bu çalışmanın bağımlı değişkeni, doğum korkusudur. Bağımsız değişkenler sosyodemografik veriler, gebelikle ve doğumla ilgili eğitim alma durumu, yakınlarından aldığı sosyal destek, obstetrik öykü, yakınlarının obstetrik öyküleri olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Doğum korkusuna neden olan biyolojik, ruhsal ve sosyal faktörlerin belirlenip düzeltilmesi sağlanmalıdır. Doğum korkusunun azalması, gerek kadın ve eşi gerek ise yenidoğan sorunların azaltılmasında ve doğum şeklinin belirlenmesinde önemli bir yere sahiptir.

Tartışma Soruları:

1. Multiparlar çalışmaya dahil edilmeli mi?
2. Çalışmama dahil edeceğim gebenin trimesteri çalışmamın sonuçlarını etkiler mi?
3. Örneklem büyüklüğü yeterli mi?

Asistan Hekimlerde Fiziksel Aktivite ve Beslenme Tutumunun Değerlendirilmesi

Seyde Seda Kasapoğlu, Mehmet Yeral, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylul Unıversity Faculty Of Medicine Department Of Family Medicine

Giriş: Bireylerde fiziksel ve ruhsal sağlığının geliştirilmesinde temel araçlardan biri olan fiziksel aktivite, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından günlük yaşam içerisinde kas ve eklemlerimizi kullanarak enerji tüketimi ile gerçekleşen herhangi bir bedensel hareket olarak tanımlanmaktadır. Egzersiz, fiziksel dinçliğin bir veya daha fazla bileşeninin iyileştirilmesi veya sürdürülmesinin amaçlandığı planlanmış, yapılandırılmış, tekrarlayan ve amaçlı olan bir fiziksel aktivite alt kategorisidir. Fiziksel aktivite, egzersizle birlikte bedensel hareketleri içeren ve oyun oynama, çalışma, aktif ulaşım, ev işleri ve eğlence aktivitelerinin bir parçası olarak yapılan diğer etkinlikleri de içermektedir. Sadece spor aktiviteleri ve planlı eğlencelerle sınırlı olmamakla birlikte fiziksel aktivite olanakları, insanların yaşadıkları ve çalıştıkları yerlerde, mahallelerde, eğitim ve sağlık kuruluşlarında, kısacası her yerdedir.

Yeterli ve dengeli beslenme sağlığı korumak, geliştirmek ve yaşam kalitesini yükseltmek için vücudun gereksinimi olan besin öğelerini yeterli miktarlarda ve uygun zamanlarda almak için bilinçli yapılması gereken bir davranıştır. Düzenli fiziksel aktivite ile birlikte yeterli, iyi dengelenmiş bir diyet sağlığın temel taşı olarak kabul edilmektedir.

Bu çalışmada asistan hekimlerin uzun ve yoğun mesai süreleri, sirkadiyen ritimle uyumsuz gece nöbetleri gibi çalışma koşullarının fiziksel aktivite ve beslenme tutumunu nasıl etkilediğini öğrenmek amaçlanmaktadır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde çalışmakta olan asistan hekimler ile Haziran -Eylül 2022 tarihleri arasında yapılacaktır.

Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (IPAQ) ve Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği (SBİTO) kullanılması planlanmaktadır.

Bulgular: Araştırmamız henüz tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmaya dahil etme – dışlama kriterleri neler olabilir?

Birinci Basamağa Başvuran Sigara İçen Evli Kadınlarda, Cinsel İşlev Bozukluğu ve Aile İşlevselliğinin Araştırılması

Ayşe Üstün, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Sigara başta nikotin olmak üzere birden fazla kanserojen madde içeren psişik ve fiziksel bağımlılık yapan bir tütün maddesidir. Sigaranın insan vücudu üzerinde başta kardiyovasküler ve pulmoner olmak üzere birçok sistemde olumsuz etkileri vardır. Bu çalışmamızda sigara içen evli kadınlarda cinsel işlev bozukluğu ve aile işlevselliğini araştırmayı amaçlıyoruz.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırma, ADANA ilinde belirlenecek olan en az 5 birimli 2 Aile Sağlığı Merkezi nüfusuna kayıtlı sigara içen evli kadınlar üzerinde yapılacaktır. Sigara içen kadınlarda cinsel işlev bozukluğunu tespit etmek için Arizona Cinsel Yaşantılar Ölçeği (ACYÖ) ve aile işlevselliğini araştırmak için Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ) kullanılacaktır.

Bulgular: Araştırma tasarı aşamasındadır. Bu çalışmanın bağımlı değişkenleri, cinsel işlev bozukluğu ve aile işlevselliğidir. Bağımsız değişkenler sigara içme ve sosyodemografik özellikler olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Çalışmamız sonucunda, sigaranın cinsel işlev bozukluğu ve aile işlevselliğine etkilerinin belirlenmesi ve araştırma sonunda sigara içen kadınların, bu konudaki farkındalıklarını arttırmasını bekliyoruz.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmada kullanılabilecek farklı bir ölçek öneriniz var mıdır?
2. Karşılaştırma gurubu olarak sigara içmeyen evli kadınları çalışmamıza dahil etmeli miyiz?
3. Çalışmamıza dahil edilmeyecek özellikli bir gurup var mıdır?

Premenstruel Sendrom Semptomlarının Kadınların Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi

Zeynep Kankılıç Koca
Adana Şehir Hastanesi

Giriş: Premenstrual Sendrom (PMS) kadınlarda menstrual siklusun luteal fazında ortaya çıkıp, menstruasyonun başlamasıyla düzelen, üreme çağında yaygın görülen somatik, bilişsel, duygusal ve davranışsal semptomları tanımlamaktadır.
PMS'nin duygusal belirtileri depresyon, öfke patlamaları, sinirlilik, ağlama nöbetleri, endişe, konsantrasyon zayıflığı, uykusuzluk, cinsel istek değişiklikleri şeklinde görülürken, fiziksel belirtileri, iştah değişiklikleri, göğüslerde hassasiyet, şişkinlik ve kilo alma, baş ağrısı, ellerde veya ayaklarda şişme, ağrı ve sancı, yorgunluk, cilt sorunları, gastrointestinal semptomlar şeklinde menstruasyon başlamadan önceki günler ve menstruasyon başladıktan sonraki günler içinde görülmektedir.
Premenstrual semptomlar, kadınların aile, iş ve arkadaş ilişkilerini, sosyal aktivitelerini olumsuz yönde etkilemekte, eğitim ve iş gücünde kayıplara, iş veriminde azalmaya neden olabilmektedir. Ayrıca, premenstrual dönemde ruhsal bozuklukların (majör depresif bozukluk, panik bozukluk, bulimia nervoza gibi), bedensel hastalıkların (migren, astım, gibi) kötüleştiği ve psikiyatrik yatışların arttığı da bilinmektedir.
Bu çalışmada premenstrual sendrom görülme sıklığı, premenstrual sendrom semptomlarının kadınların yaşam kalitesi üzerine etkisi araştırılacaktır.

Yöntem: Çalışmamız kesitsel tanımlayıcı nitelikte olup, çalışmamızı Adana iline bağlı 5 birimli 2 aile sağlığı merkezine kayıtlı 18-40 yaş arası kadınlar arasından rastgele seçilecek gönüllü 200 kadın ile yapılması planlanmaktadır. Veri toplamada araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanmış bilgi formu, Premenstrual Sendrom Ölçeği (PMSÖ), SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılacaktır.

Bulgular/Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma: Çalışmada farklı ölçek kullanılabilir mi?

Primer Enürezis Nokturnası Olan Çocuklarda Duygu-Davranış Sorunlarının İncelenmesi

Gülcan Buran, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Nokturnal enürezis çocukluk çağının en yaygın ürolojik şikayetlerinden biridir. DSM V (Amerikan Psikiyatri Birliği Ruhsal Hastalıklar Tanı Kitabı) nokturnal enürezis'i merkezi sinir sistemi gelişiminin tamamlandığı 5 yaşından itibaren ardışık en az 3 ay süreyle haftada 2 ve üzeri olmak şartıyla geceleri tekrarlayan biçimde istemli yada istemsiz bir şekilde altını/yatağı ıslatma olarak tanımlamaktadır.Nokturnal enürezisde, merkezi sinir sisteminin mesane kontrol mekanizmalarının olgunlaşmasından etkilenebilecek güçlü bir genetik bileşene sahip multifaktöryel bir durum söz konusudur. Her ne kadar spesifik genler tanımlanmadan kalsa da, çalışmalar hastalığın kalıtımının %90 oranda otozomal dominant olduğunu göstermektedir. Araştırmalar, etkilenen bir ebeveyni olan çocuklarda %44 ve etkilenen iki ebeveyni olan çocuklarda %77 enürezis ihtimali olduğunu göstermektedir.Bir zamanlar nedensel bir rol oynadığı düşünülen psikolojik veya psikiyatrik faktörlerin artık enürezisin bir sonucu olduğu düşünülmektedir.Enürezisli hastaların %20 ile %30'unda, genel popülasyonun iki katından daha yüksek bir oranda en az bir psikolojik, davranışsal veya psikiyatrik bozukluk vardır. Bunlardan en yaygın olanı dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğudur Bu kategorideki diğer komorbid durumlar otizm spektrum bozukluğu, karşıt meydan okuma bozukluğu ve duygudurum bozukluklarıdır.Bu araştırmanın amacı çocuklarda primer enürezis nokturna ile davranış sorunları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Bu çalışmanın evreni, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri'ne kayıtlı 5-12 yaş arasındaki çocuklar olarak belirlenmiştir.Anlamlılık düzeyi: %80, Hata payı: %5 alınmıştır.Örneklem büyüklüğü; evreni bilinmeyen örneklem hesaplama formülü kullanılarak en az 384 kişi olarak belirlenmiştir.Belirlenen süreçte, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri'ne başvuran 5-12 yaş arası çocukların ebeveynleri çalışmaya dahil edilecektir.Katılımcılara Sosyodemografik Veri Formu, Enüresiz Sorgu Anketi ve Güçler ve Güçlükler Ölçeği uygulanacaktır. Verilen cevaplardan elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilecektir.

Bulgular: Bağımsız değişkenler;sosyodemografik özellikler, enürezis nokturna varlığı,sıklığı,aile yaklaşımı Bağımlı değişkenler;duygu ve davranış sorunları

Sonuç: Araştırma veri toplama aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Güvenilir sonuçlar için enürezis nokturnası olan çocukların oranı en az ne kadar olmalıdır?
2. Enürezis sıklığı yaş arttıkça azaldığı için yaş aralığı düşürülebilir mi?

Hipoglisemi Belirtilerine Yönelik Covid-19 Pandemi Öncesi ve Covid-19 Pandemi Döneminde İnternet Aramaları

Beytullah Nariçi, Ömer Faruk Erkan, Hamit Sırrı Keten
Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Amaç: Hipoglisemi, gerek tedavi komplikasyonuna gerekse de hastalığa bağlı olarak ortaya çıkabilen bir durumdur. Bu çalışmada, hipoglisemi belirtilerine yönelik 2018-2021 yılları arasındaki Google Trends aramaları üzerinden arama hacimlerinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Metot: Bu çalışmada, Google arama motoru kullanılarak, Türkiye'de 01.01.2018-.27.06.2021 tarihleri arasında hipoglisemi belirtilerine yönelik arama hacimleri değerlendirildi. Bu değerlendirmede, internet arama eğilimlerini ortaya koyan Google Trends veritabanı kullanıldı. Bu çalışmada, hipoglisemi belirtileri 34 "arama terimi" kullanılarak araştırıldı. Bu terimler, literatür bilgisinden hipogliseminin en sık görülen belirtileri kullanılarak belirlendi.

Bulgular: 2018-2021 yılları arasında en sık aranan hipoglisemi belirtileri sırasıyla; karın ağrısı (ort:72.4), baş dönmesi (ort:67.1), titreme (ort:64.7), baş ağrısı (ort:61.3) ve yorgunluk (ort:60.7) olarak belirlendi. Çalışmada kullanılan arama terimlerinin hepsi, zirve (100 puan) arama hacmine bu zaman diliminde ulaşmıştı. COVID-19 pandemi döneminde, terimlerin arama hacmi 22 terimde artmış, 12 terimde ise azalmış olarak belirlendi. COVID-19 öncesi dönemde arama hacmi ortalaması en yüksek olan belirtiler; karın ağrısı (69.33), baş dönmesi (65.88), titreme (63.26), yorgunluk (61.60) ve huzursuzluk (55.69) olarak saptandı. COVID-19 döneminde ise arama hacmi ortalaması en yüksek olan belirtiler; karın ağrısı (77.51), baş ağrısı (72.35), baş dönmesi (69.24), titreme (67.10) ve çarpıntı (62.96) olarak tespit edildi.

Sonuç: Bu çalışmada, Google Trends üzerinden Türkiye'den yapılan internet arama hacimleri değerlendirildi. Öne çıkan terimlerden en çok karın ağrısı, baş dönmesi ve titremenin aratıldığı belirlendi. Arama hacimlerinin özellikle COVID-19 pandemi döneminde arttığı tespit edildi. Sağlık Bakanlığının medya ve internet üzerinden veri toplaması, koruyucu ve tedavi edici politikalar oluşturulmasında önemli bir bilgi kaynağıdır.

Denizli İl Merkezinde 0-6 Ay Arası Bebeği Olan Annelerin Bebek Besleme Tutumunun İncelenmesi

Sibel Meral, Nilüfer Emre, Aysun Özşahin, Tamer Edirne
Pamukkale Üniversitesi

Giriş: Anne sütü hemen hemen tüm bebekler için en uygun besin kaynağıdır. Yaşamın yaklaşık olarak ilk altı ayı boyunca yalnızca anne sütü ile beslenme, ardından en azından yaşamın ilk yılı ve sonrasında uygun ek gıdaların verilmesiyle birlikte emzirmeye devam edilmesi önerilir.

Ülkemizde Aile Sağlığı Merkezlerinde (ASM) gebeliğin 24. haftasından itibaren emzirme eğitimleri başlamakta her ziyaret ve kontrollerde anne sütü ve emzirme danışmanlığı verilmeye devam edilmektedir.

Literatürde emzirme ile ilgili çalışmalar olsa da hala emzirmede sorun yaşayan bu yüzden bebeğine mama vermeye başlayan birçok anne vardır.

Amaç: Annelerin bebeğini besleme tutumunu araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Çalışmamızı Denizli il merkezinde bulunan 3 Aile Sağlığı Merkezi'nde yapmayı planladık. Çalışmamızın evreni 1 Haziran 2022- 30 Ağustos 2022 tarihleri arasında Denizli il merkezinde yer alan ASM'lere başvuran 0-6 ay bebeği olan gönüllü annelerden oluşmaktadır. Ailelerin sosyo-ekonomik durumlarının (eğitim durumu/gelir/meslek) bebek beslenmesini etkileyen en önemli faktörlerden biri olduğu bilinmektedir. Bu durumda örneklem seçimimizi il merkezini iyi/ orta/ kötü olarak tabakalayıp burada yer alan birer ASM'den rastgele seçmeyi planladık.

Annelerin bebeklerini besleme tutumu ve Iowa Bebek Beslenme Tutum Ölçeği puanları bağımlı değişkenlerimizdir.

Yaş, eğitim durumu, meslek , gelir düzeyi , annenin kaç kez doğum yaptığı ,bebeğin kronik hastalığının olup olmaması, doğumda herhangi bir komplikasyon olup olmaması bağımsız değişkenlerin arasındadır .

Çalışmamızda katılımcılara Iowa Bebek Beslenme Tutum Ölçeği (17 soru) ve sosyo-demografik özellikleri ile ilgili verileri toplamak için araştırmacılar tarafından oluşturulmuş anket formu yüz yüze uygulanacaktır.

Bulgular: Çalışmamız planlama aşamasındadır.

Sonuç: Anne sütü bebekler için en önemli besin kaynağıdır. Emzirmede sorun yaşayıp mamaya yönelen anneleri tespit edebilmek ve onları emzirmeye teşvik edebilmek yetersiz emzirmeden oluşabilecek, mortalite ve morbidite riskini azaltabilir.

Tartışma Soruları:

1. Örneklem seçimimiz konusunda önerileriniz var mıdır?
2. Araştırmaya eklenmesini önerdiğiniz sorular nelerdir?
3. Araştırma için önerebileceğiniz farklı bir ölçek var mıdır?

Birinci Basamakta Hasta Merkezli İletişim Ölçüm Aracı (The Measure Of Patient-Centered Communication-MPCC) Ile Değerlendirilen Hastalarda MPCC'Nin Hasta Memnuniyeti, Tedavi Uyumu ve Başarısı Üzerine Etkisinin Araştırılması

Fatih Akıllıoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Hasta merkezli yaklaşım,hasta ve klinisyen arasında çift yönlü bir etkileşim kurarak; hasta değerleri ve tercihlerini keşfetmek,hasta ve yakınlarına klinik karar verme aşamasında yardımcı olmak, uygun bakıma ulaşım için kolaylaştırıcı rol oynamak ve sağlığın korunması ve geliştirilmesi adına hastada zor da olsa ihtiyacı olan davranış değişikliklerinin oluşturulabilmesi için zemin oluşumunu sağlar.

Hasta merkezli bakım ve iletişimin farklı yönlerini değerlendirmek üzere bazı ölçekler geliştirilmiştir. Gözlemsel değerlendirmeye dayanan MPCC bu ölçeklerden biridir. MPCC'nin diğer ölçeklere göre birçok üstünlüğü bulunmaktadır.Birincisi,bu yöntemde hasta-hekim görüşmesinin kaydedilmesi zorunlu değildir ve ikincisi, bu yöntem özellikle HMKY ile bağlantılı hasta-hekim davranışlarını incelemek üzerine oluşturulmuştur.

Yöntem: Çalışmamızın araştırma evrenini Adana/Sarıçam daki Mehmet Akif Ersoy ve Yıldırım Beyazıt Asm polikliniklerine başvuran 12000 hasta oluşturacaktır.Örneklem büyüklüğü 380 hasta olacaktır.Veri toplama aracı olarak yüzyüze anket yöntemi kullanılacaktır.Ardışık örneklem şeklinde 2 aşamada yapılacak olup 1.aşamada hasta hekim görüşmelerine izleyici olarak katılıp MPCC ölçüm aracına göre 1-100 arası puan verilecek 2. aşamada da hastalara görüşmeden sonra IPC anketi uygulanacaktır.Ankette hekim-hasta iletişiminin durumunu belirlemek için Steward vd.(2007) tarafından geliştirilen ve 29 sorudan oluşan 'İnterpersonal Processes of Care Survey'(Tedaviyle İlgili Kişilerarası Süreçler Anketi) kullanılmıştır.Bu anket (IPC)5'li Likert tipi olup aceleci iletişim,endişelerin açığa çıkarılması ve cevaplandırılması,sonuçların ve ilaç tedavisinin açıklanması,hasta merkezli karar verme,şefkatli ve saygılı olma,ayrımcılık,saygısız ofis personeli olmak üzere 7 boyuttan oluşmaktadır.

Bulgular: Bağımlı değişkenler;hastaların memnuniyeti,tedavi uyumu ve başarısı.Bağımsız değişkenler ise sosyodemografik veriler ve hasta merkezli iletişim

Sonuç: Çalışmamızda daha önce bu alanda yapılan çalışmalardan hareketle MPCC puanı yükseldikçe hastaların memnuniyeti,tedavi uyumu ve başarısının yüksek çıkacağını düşünüyoruz. Burdan hareketle hekimlerde hasta merkezli iletişim ile alakalı farkındalık oluşturmayı umuyoruz.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmamızda başka ne tür ölçek kullanılabilir?
2. Araştırmamızı tek bir hastalık üzerinde yapsak daha iyi olur mu?

8-14 Yaş Çocuklarda, Anne ve Çocuk Yeme Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kesitsel Çalışma

Dila Çelik, M. Neslişah Tan, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Yeme davranışı fizyolojik boyutu olan, hayatta kalmak için gerekli, öğrenilerek geliştirilen bir davranış şeklidir. Duygusal ve bilişsel unsurlar ve kişinin psikolojik özellikleriyle ilişkili birçok faktörden etkilenen yeme davranışlarında meydana gelen bozulmalar hastalıkların oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Aşırı yeme davranışı obezite ve buna bağlı olarak da diyabet, kanser, kalp ve damar hastalıkları gibi hastalıkların görülme riskini arttırmaktadır. Ayrıca, az yeme ya da yediğini tekrar çıkarma, enerji ve besin öğeleri yönünden eksik beslenme sebebiyle sağlığı olumsuz etkilemektedir

Doğumdan itibaren ebeveyn besleme uygulamalarının ve ailenin sosyokültürel-ekonomik durumunun,çocukların yeme davranışı ve besin alımı yoluyla,çocukların kilo durumunu etkilediği düşünülmektedir. Yapılan araştırmalarda birçok yemek yeme alışkanlığının, özellikle tokluk cevabının oluşumu ve yemek yemekten zevk alma durumlarının yüksek oranda kalıtımsal temeli olduğu belirlenmiştir. Annenin yeme davranış şekli, kendi beslenme biçimi, stres ile başa çıkma şekli, çocuk için örnek teşkil eder ve onu uygular. Bu nedenle anne ve çocuk benzer davranış gösterebilir.Bu durumun incelenmesi önemlidir. Literaturde bu durumu ortaya koyan çalışmalar çok az sayıdadır.

Amaç: Anne ve çocuk yeme davranış şekilleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Kesitsel desende bir araştırma planlanmıştır. Çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerinde yürütülecek olup, bu merkezlere başvuran 8-14 yaş arası çocukları olan 18-55 yaş arası anneler dahil edilecektir. Katılımcıların sosyo demografik özellikleri ve yeme davranışını etkileyen özelliklerin sorgulandığı soruları içeren veri kayıt formu ve annelere Üç Faktörlü Yeme Anketi (TFEQ-21), çocuklara ise Çocuklar için Üç Faktörlü Yeme Anketi (CTFEQ-17) uygulanacaktır. %50 prevalans, güven düzeyi %95, güç %80 olarak 384 anne çalışmaya dahil edilecektir. Amaçlı örneklem yöntemiyle katılımcılar seçilecektir. Veri analizinde tanımlayıcı analizler, khi kare, t testi korelasyon ve regresyon analizi yapılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Çalışma öneri aşamasındadır.

Tartışma soruları:

1- Anket soruları konusundaki önerileriniz nelerdir?
2- Dışlama kriteri öneriniz var mıdır?
3- Çalışma için farklı ölçüm araçları kullanılabilir mi?

Tip 2 DM Hastalarında HbA1C ve Kan Şekeri Düzeyinin Diyabetin Komplikasyonlu Seyretmesiyle Olan Ilişkisi

Salih Metin
Bursa İl Sağlık Müdürlüğü

Amaç: Bursa da ikinci basamağa 2022 ocak ayında başvuran tip2 dm tanılı hastaların sosyo-demografik özellikleriyle birlikte komplikasyon durumlarını, başvurudaki hba1c ve kan şekeri düzeyleriyle olan ilgisini açıklamak bu yolla diyabet regülasyonun önemine dikkat çekmektir.

Gereç ve Yöntem: İlimiz ikinci basamak sağlık tesislerine 2022 ocak ayında ICD koduyla tip2 diyabetes mellitus tanısı ile başvuran hastalar hastane yönetim bilgi sistemi (HBYS) üzerinden toplandı. HBYS üzerinden erişilen hastaların kan şekeri ve hba1c düzeyleri bakılanların diyabete bağlı herhangi bir komplikasyon olup olmamalarına göre eşit sayıda iki gruba ayırıldı. Bu iki grubun IBM.SPSS 21 programıyla istatistiksel analizi yapıldı. Normallik dağılımı için Kolmogorov-Smirnov testi yapıldı normal dağılım çıkmayan iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı için Mann Whitney U testi uygulandı ve iki değişken içinde anlamlılık düzeyi $p<0,05$ alındı.

Bulgular: 2022 Ocak ayında 2.basamak sağlık tesislerine tip 2 dm tanısıyla başvuran 1670 hastanın %49,1(n=820) erkek, %50,9(n=850) bayandı. Başvuran hastaların yaş ortalaması 58,2(min 18- max91). Hba1c ortalaması 8,22(Min4-Max18)ydi. Kan şekeri ortalaması 183,96(Min 29-Max 949)ydı. 1670 hasta komplikasyon olup olmamalarına göre ikiye ayrıldı. 835 tip 2 dm hastasında minör veya majör diyabet mellitus komplikasyonları mevcuttu. Bu grubun yaş ortalaması 57, hba1c ortalaması 8,65 ,açlık kan şekeri ortalaması 204,12 bulundu. Komplikasyon görülmeyen tip 2 dm tanılı 835 hastanın yaş ortalaması 59,61, Hba1c ortalaması 7,74, Açlık kan şekeri ortalaması 161,70 bulundu. Komplikasyon olan ve olmayan gruba yapılan istatistiksel karşılaştırmada istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır.($p< 0,05$)

Sonuç: Hba1c nin kontrolsüz diyabeti takip etmekte yararı literatür bilgisi olarak bilinmektedir ve bizim çalışmamızda da benzer şekildedir. Başvuru anındaki bakılan kan şekerinin kontrolsüz komlikasyonlu diyabetes mellitus varlığıyla ilişkili olduğu bu veriler ışığında anlaşılmaktadır. Sağlık hizmet sunucularının tüm alanlarında yapılacak sıkı kronik hastalık takibiyle ve en çok görülen kronik hastalıklardan biri olan diyabet mellitusun regülasyonuyla komplikasyon gelişimi önlenerek sağlık hizmetlerinin maliyeti düşürülecektir.

Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Hastaların Organ Bağışı Konusundaki Bilgi ve Tutumları

Aslıhan Burcu Ay Budak, Merve Can, Veli Dönder, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Medikal tedavi yöntemleri ile iyileştirilmesi mümkün olmayan organın, transplantasyon yöntemi ile donörden alıcıya nakledilmesi organ nakli olarak tanımlanır. Organ bağışı ise 18 yaşından büyük bireylerin bilinçli bir şekilde ve özgür iradesiyle, organlarının bir veya birkaçını başka hastaların tedavisinde kullanılması için bağışlaması olarak tanımlanır. Tüm süreç tamamen gönüllülük esasına dayalıdır.

Ülkemizde canlı ve kadavradan organ bağışı olmak üzere 2 şekilde gerçekleşmektedir. Bağışların yüzde 80' i gibi büyük bir kısmı canlı bireylerden sağlanır. Hayatta olan kişilerden yalnızca böbrek ve karaciğer nakli yapılabilmekteyken, kadavradan ise kalp, karaciğer, böbrek, pankreas, akciğer, ince bağırsak gibi organlar ve kalp kapağı, kemik, tendon, yüz, el, kol, bacak, uterus gibi organların nakilleri yapılabilmektedir.

Günümüzde organ bağışındaki yetersiz sayılar, hem ülkemizde hem de dünyada oldukça önemli bir sorundur. Ülkemizde ölümden sonra organ bağışı kavramı çok yaygın değildir, bu yüzden kadavradan bağış nakli sayıları oldukça az yapılmaktadır. Bu nedenlerle toplumun organ bağışı konusundaki bilgi ve tutumlarının belirlenmesi, bu konuda duyulan kaygı ve endişelerin tespiti ve sonrasında yapılacak çalışmalar için de önem taşımaktadır.

Bu araştırmamızın amacı, DEÜ Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine başvuran hastaların organ bağışı konusundaki bilgi ve tutumlarını ortaya koymaktır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı olarak planlanan çalışmamız; DEÜ Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri'nde Mayıs 2022 ve Eylül 2022 tarihlerinde yapılacaktır. Araştırmaya 18 yaş üstü, çalışmaya katılmayı kabul eden hastaların katılması planlanmıştır. Yapılması planlanan anket, sosyodemografik veriler ve organ bağışı konusundaki bilgi ve tutumu belirlemeye yönelik literatür ışığında hazırlanmış sorular olmak üzere iki kısımdan oluşacaktır. Anketin yüz yüze uygulanması planlanmıştır.

Verilerin analizinde IBM SPSS 22.0 programı kullanılacaktır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı analizler, ki-kare, t-testi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişken hastaların organ nakli konusundaki bilgi ve tutumları iken bağımsız değişkenler cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum gibi sosyodemografik özellikler, kronik hastalığa sahip olma gibi diğer faktörlerdir.

Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Dahil edilme yada hariç bırakılma kriterleri için neler düşünülebilir?

Birinci Basamakta Takip Edilen Astım ve KOAH'lı Yetişkin Hastalarda Bedensel Etkinlik Durumu, Uyku Kalitesi ve Ruhsal Hastalık Riskinin Araştırılması

İrem Rüzgar, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Astım, solunum yollarını tıkayan ve nefes almayı zorlaştıran kronik bir hastalıktır. Astımda, hava yolu etrafındaki düz kaslar, alerjenler, duman, soğuk hava veya egzersiz gibi tetikleyicilere yanıt olarak kasılır ve mukus üretimi artar. Astım tüm dünyada yaklaşık 300 milyon kişiyi etkilediği tahmin edilen ciddi bir halk sağlığı sorunudur.

KOAH, ilerleyici ve geri dönüşümü olmayan hava akımı kısıtlanması ile karakterize bir akciğer hastalığıdır. KOAH'ın görülme sıklığı 40 yaş üstü yetişkinlerde %15-20'dir. Günümüzde dünyada tüm ölümlerin %5,5'inden sorumludur.

Astım ve KOAH hastaların yaşamlarını uzun süreli etkileyen hastalıklardır. Çalışmamızda astım ve KOAH ile takip edilen hastalarda düzenli bedensel etkinlik durumu, uyku kalitesi ve ruhsal hastalık riski arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel, tanımlayıcı olarak planlanan çalışmamız Adana Çukurova Türkmenbaşı Aile Hekimliği ve Adana Seyhan Emek Aile Hekimliği birimlerine başvuran 18 yaş ve üzeri çalışmaya katılmaya gönüllü 236 hasta üzerinde sosyodemografik verileri içeren bir anket, birinci basamak için fiziksel aktivite anketi, hastane anksiyete ve depresyon ölçeği ve pittsburg uyku kalite indeksi yüz yüze görüşme ile uygulanacaktır. İstatiksel anlamlılık için $p<0,05$ kabul edilecektir.

Bulgular: Bağımsız değişkenler, sosyodemografik özellikler ve astım, KOAH hastalığının varlığı; bağımlı değişkenler, hastaların bedensel etkinlik durumu, uyku kalitesi ve ruhsal hastalık riskidir.

Sonuç: Çalışmamızda astım ve KOAH'lı hastalarda bedensel aktivite durumunun, uyku kalitesinin ve ruhsal hastalık riskinin ilişkili olmasını bekliyoruz.

Tartışma:

1. Çalışmada kullanılabilecek farklı bir ölçek öneriniz var mıdır?
2. Dışlama kriterleri neler olabilir?

Tip 1 Diyabetes Mellitus Tanılı Adölesanların Hastalık İzleminde Birinci Basamak Takibinin Değerlendirilmesi

Ecem Dilara Akkaya, Nilüfer Emre, Aysun Özşahin, Tamer Edirne
Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Tip1 Diabetes Mellitus (tip1DM) çocukluk çağında pankreasın beta hücrelerinin otoimmün veya non-otoimmun nedenlerle hasarı sonucu gelişen insülin yetersizliği ve hiperglisemi ile karakterize kronik metabolik bir hastalıktır. Dünya Diyabet Atlası 2021 Raporu'nda ülkemizde 20 yaş altında 25 bin 800 tip1DM lu hasta olduğu belirlenmiştir. Tip1DM başarılı yönetim için birçok yönü olan kronik bir hastalıktır. Tip1DM tedavi takip süreci multidisipliner yönetim gerektirir. Hastalık yaşam tarzı yönetiminden, uygulanan tedavi protokolünden ve bireyin sosyoekonomik yönünden etkilenmektedir. Pekçok hasta tanı alsa da çeşitli sebeplerle yeterli izlem yapılamadığı için mikro-makrovasküler komplikasyonlarla karşılaşabilmektedir. Bunlardan korunmak için hasta bireye diyabet izlemi bilgilendirilmesinin güncel olarak yapılması çok önemlidir.

Aile hekimliğinin kişi merkezli bakım ilkesi gereği bireye özel ve sürekli olmasıyla bu tür hastaların izleminde 1. basamak izleminin önemi artmaktadır. Bu çalışmayla amacımız tip1DM'lu adölesanların hastalık izlem sürecinde 1.basamak takibinin değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmamız kesitsel tipte bir çalışmadır. Evrenimiz Pamukkale Üniversitesi Hastanesi Çocuk Endokrinoloji Polikliniği'nde takip edilen Tip1DM'lu adölesanlardan oluşmaktadır. Zihinsel anormallik ve psikolojik bozukluğu olan adölesanlar çalışma dışı bırakılacaktır. Adölesanlara 30 soruluk anket formu poliklinik ortamında yüz yüze uygulanacaktır. Anket formunun ilk kısmında adölesanların demografik bilgilerinin bulunduğu sorular, ikinci kısmında ise 1.basamak birimlerinde tip1DM takiplerinin ne kadar izlendiğine dair sorular ve bu izlemlerin içeriği hakkında literatür taranarak oluşturulmuş sorular sorulacaktır.

Bulgular: Araştırma planlanma aşamasındadır.

Sonuç: Tip 1DM 'lu adölesanların 1.basamak sağlık hizmetlerinden bu hastalık takibinde ne kadar yararlandığı ve içeriğinin neler olduğu hakkında bilgiler elde edilebilir ve bu bilgilerle adölesanların 1. basamak birimlerindeki tip1DM hastalığı izlemine olumlu katkılar sunulabilir.

Tartışma Soruları:

1. basamağın katkısı sorularımıza öneriniz var mıdır?
2. Araştırmanın örneklemi açısından önerileriniz nelerdir?

Osteoartrit Tanılı Bireylerde Sağlık Algısı ile Fonksiyonel Kapasite Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Engin Erbaş, Günnaz Gül İlhan, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: Osteoartrit,dünyada en yaygın görülen eklem hastalığıdır ve kronik kas iskelet sistemi ağrılarının en önemli nedenidir. En sık görüldüğü eklemler kalça ve diz gibi yük taşıyan alt ekstremite eklemleridir. Toplumda 65 yaş üstü kişilerde semptomatik diz ve kalça OA'i %40 oranında bildirilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün raporlarında diz OA'nin kadınlarda en sık dördüncü, erkeklerde en sık sekizinci engellilik nedeni olduğu bildirilmiştir. Bireylerin sağlık algısı ise, sağlığın çok boyutluluğunu yansıtarak kişinin biyolojik, psikolojik ve sosyal durumunu kendisinin değerlendirmesine olanak sağlamaktadır.Sağlık inanç modeline göre; sağlık durumunun algılanması, sağlık sorumluluğunu ve sağlıklı olma davranışını etkileyebilmektedir. Bu bağlamda sağlık algısı, bireye sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının kazandırılması ve devam ettirilmesini hedefleyen sağlığın geliştirilmesi süreci ile doğrudan ilişki içindedir. Sağlık algısının ölçülmesi; sağlığın biyolojik boyutlarına yönelik değerlendirmeleri kapsadığı gibi algılanan iyi sağlık algısının, fiziksel, psikolojik ve sosyal işlevselliğin ve ağrının değerlendirilmesini de kapsamaktadır.

Bu çalışma ile Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon polikliniğine başvuran osteoartrit tanılı 65 yaş üstü bireylerde sağlık algısı ile fonksiyonel kapasite arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmaya Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon polikliniğine başvuran 65 yaş üstü erişkinlerin dahil edilmesi planlanmıştır. Evreni bilinmeyen örneklem formülüne göre 336 katılımcıya ulaşılacaktır. Yüz yüze toplanması planlanan veri anket formunda demografik özelliklere ait sorular (cinsiyet, doğum yılı, boy-kilo, kronik hastalık varlığı vb.), ikinci bölümde 24 sorudan oluşan WOMAC (Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index), üçüncü bölümde 15 sorudan oluşan Sağlık Algısı Ölçeği (SAÖ) kullanılacaktır.

Gönüllülük esasına dayalı Osteoartrit tanısı olan 65 yaş üzerinde ve mental olarak değerlendirmeleri yapabilecek düzeyde olmak dahil edilme kriteri olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Bağımsız değişkenler olarak sosyodemografik veriler ve kişinin sağlık algısı; bağımlı değişken olarak ise, kişilerin fonksiyonel kapasitesi olarak tasarlanmıştır.

Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Dahil edilme ve dışlama kriterleri açısından öneriniz var mı?
2. Örneklem nerden seçilmeli?

Birinci Basamakta Metabolik Sendrom Tespit Edilen Yetişkin Hastalarda Bedensel Etkinlik Düzeyinin Araştırılması

Sergen Düzce, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş ve Amaç: Metabolik Sendrom, artmış kardiyovasküler hastalık ve tip 2 DM riski ile ilişkili faktörlerin bir kümelenmesi olarak tanımlanan kompleks bir bozukluktur. Fiziksel aktivitenin, kilo kaybı ve vücut kompozisyonundan bağımsız olarak Metabolik Sendroma karşı koruyucu etkisi olabileceği çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir. Dolayısıyla birinci basamakta fiziksel aktivite düzeyinin belirlenmesi büyük öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı Metabolik Sendrom tespit edilen yetişkin bireylerde bedensel aktivite düzeylerinin belirlenmesi ve Metabolik Sendromun fiziksel aktivite ile ilişkisinin ortaya çıkarılmasıdır.

Yöntem: Vaka-kontrol tipte planlanan çalışmaya 6 birimli Adana Serinevler ASM'ne 01.05.2022-31.05.2022 tarihleri arasında başvuran 18-64 yaş arası bireylerin alınması planlanmıştır. Yüz yüze görüşme ile katılımcılar çalışmaya ardışık olarak dahil edilecektir. Tüm katılımcıların sosyodemografik özellikleri sorgulanacaktır. Hastalar NCEP ATP III kriterlerine göre Metabolik Sendrom açısından değerlendirilecektir. Katılımcılara İngilizce'den Türkçe'ye uyarlanmış 'Birinci Basamak İçin Fiziksel Aktivite Anketi' (BBFA) uygulanacaktır. Demans, iletişim sorunu, konuşma bozukluğu olanlar ve katılmak istemeyenler araştırmaya alınmayacaktır. Çalışmada ulaşılması planlanan en az hasta sayısı %95 güven aralığında, %5 hata payı ve %32,9 sıklık (Türkiye Metabolik Sendrom Araştırması-METSAR'a göre Metabolik Sendrom görülme sıklığı) ile 184 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca hasta sayısı kadar ve benzer sosyodemografik özelliklerde Metabolik Sendrom tespit edilmeyen kontrol grubu dahil edilecektir. $p<0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir. BBFA üç başlık altında yedi soruluk bir ölçektir. Ölçeğin ilk bölümünde kişinin iş yerindeki hareketliliği, ikinci bölümde son yedi günde yapılan aktiviteler ve haftada kaç saat yapıldığı, son bölümde ise kişinin normal yürüyüş hızını değerlendiren sorular bulunmaktadır. Yanıtların birleştirilmesiyle 'hareketsiz' 'az hareketli' 'orta derecede hareketli' 'hareketli' şeklinde sonuç vermektedir.

Bulgular: Çalışmada bağımsız değişkenler sosyodemografik faktörler, fiziksel aktivite düzeyi, Metabolik Sendrom'a neden olan diğer majör risk faktörleri iken; bağımlı değişken Metabolik Sendrom varlığıdır.

Sonuç: Bulduğumuz sonuçlarla fiziksel aktivite şekli, süresi, sıklığı, yoğunluğu gibi değişkenlerin Metabolik Sendrom üzerine etkisini ortaya çıkarmak ve bu konuda literatüre katkı sağlamayı umuyoruz.

Tartışma Soruları:

1. Başka dışlama kriteri öneriniz nelerdir?
2. Bağımsız değişkenler açısından önerileriniz nelerdir?

65 Yaş ve Üzeri Çoklu İlaç Kullanımı Olan Bireylerin Akılcı İlaç Kullanımı Bilgi Düzeyleri

Esranur Yayın[1], Nagihan Yıldız Çeltek[2]
[1] Pazar Merkez Aile Sağlığı Merkezi, Tokat
[2] Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Tokat

Giriş: Yaşlanma ile birlikte artan hastalıklar beraberinde çoklu ilaç kullanımını getirmektedir. Günümüzde çoklu ilaç kullanımının kesin tanımlaması bulunmamakla birlikte genellikle "birden daha fazla sayıda ilaç kullanımı" olarak kabul edilir. Altmış beş yaş üzeri kişilerin %60'ının en az bir ilaç kullandığı düşünüldüğünde akılcı ilaç kullanım ilkelerinin bu yaş grubunda daha dikkatle uygulanması, ileri yaş grubuna ön planda hizmet veren aile hekimleri açısından önemlidir. Dünya sağlık örgütü akılcı ilaç kullanımını; hastaların klinik ihtiyaçlarına uygun ilaçları, uygun dozlarda, yeterli sürede, kendilerine ve topluma en düşük maliyette almaları olarak tanımlamıştır. Amacımız; Aile hekimliği polikliniğine başvuran yaşlı hastaların akılcı ilaç kullanımı hakkında bilgi düzeylerini saptayarak hastaların yaşam kalitesini ve tedaviye uyumunu artırmak, ilaç etkileşimlerini ve tedavi maliyetlerini azaltmak için farkındalık oluşturmaktır.

Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı özellikteki bu çalışmanın evrenini Tokat Pazar Aile Sağlığı Merkezi nüfusuna kayıtlı, 65 yaş ve üzeri, çalışmaya katılmak için gönüllü 210 hasta oluşturmaktadır. 65 yaş ve üzeri birden fazla ilaç kullanan hastalar çalışmaya dahil edilmiştir.85 yaş ve üzeri yaşlılar ve Demans tanısı olanlar çalışmaya dahil edilmemiştir. Hastaların kronik hastalıkları, kullanmakta olduğu ilaçlar Ulusal Sağlık Veri Tabanı üzerinden sorgulanarak kayıt altına alınacaktır. Hastaların tamamı ile yüz yüze görüşülerek sosyodemografik özellikleri toplanacak ve 21 maddeden oluşan Akılcı İlaç Kullanım Ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır

Sonuç: Polikliniğe başvuran 65 yaş ve üzeri hastaların akılcı ilaç kullanımı konusunda bilgi düzeylerinin değerlendirilmesinin farkındalığı arttıracağı ve uygunsuz ilaç kullanımını azaltacağı düşünülmüştür. Aile hekimleri kapsamlı ve bütüncül yaklaşımı sayesinde hastaların kullandıkları ilaçları ve hastalıklarını bir bütün olarak değerlendirerek gerekli düzenlemeyi ve bilgilendirmeyi yapabilecek donanıma sahiptir.

Tartışma Soruları:

1. Önerebileceğiniz diğer bağımsız değişken var mı?
2. Çok ileri yaşlıları (85 ve üzeri) çalışmaya dahil edelim mi?

Gebelerdeki Hemoglobin Değerinin Yenidoğan Bebeğin Vücut Ağırlığına Etkisi

Hatice Özkul, Didem Adahan
Karabük Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Demir eksikliği anemisinin , gebelik ve neonatal etkileri iyi bilinmektedir (1). Aneminin düşük doğum ağırlığı, preterm doğum ve artmış perinatal morbidite ile yakından ilişkili olduğu birçok çalışmada bildirilmiştir(2).

Amaç: Bu çalışma ile gebelikteki hemoglobin değeri ile yenidoğan bebeğin vücut ağırlığı arasında ilişki olup-olmadığı, varsa hangi yönde ilişki olduğu araştırılacaktır.

Yöntem: Bu tanımlayıcı tipteki korelasyon çalışması Karabük ili, merkez ve ilçelerinin tamamında bulunan, ASM (Aile Sağlığı Merkezi)' lerine kayıtlı olan gebelerin doğum bilgileri toplanarak yürütülecektir. Her bir ASM'de ; 2017 yılında doğan bebeklere ait, boy-kilo-baş çevresi verileri ile, o bebeklerin annelerine ait yaş, kilo, boy, nabız, tansiyon,1. trimesterdeki hemoglobin, 3.trimesterdeki hemoglobin, hematokrit, gebelik haftası, gebelik sayısı ,sigara hikayesi, akraba evliliği, glukoz, vitamin B12, vitamin D değerleri ve kronik hastalık bilgileri kaydedilmiştir.

Bulgular: 2017 yılında Karabük ilinde bulunan toplam 81 aile hekiminden; 52 aile hekimine kayıtlı 1293 gebe-bebeğe ait bilgiler toplanmıştır. Bebeklerin 588'i kadın 705'i erkektir.

Elde edilen verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, yanı sıra, normal dağılım göstermeyen değişkenler için Mann Whitney U testi, kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında ise ki-kare testi kullanılacaktır.

Sonuç: gebelikteki düşük hemoglobin değerlerinin yenidoğanda düşük doğum ağırlığı ile ilişkisi hakkında; akraba evliliği, gebelikte yetersiz tıbbi bakım ve demir desteği almamak, yetersiz beslenme, doğum aralığının kısa, küçük gebelik yaşı, sigara kullanımı, ek hastalık varlığı, ayrıca demografik özellikler, gibi birçok faktörün çalışmanın sonucunu etkileyebileyeceği düşünülmektedir.

Tartışma Soruları:

1. Gebelik haftası bilgisi olmayan veriler çıkarılmalı mı?
2. Hangi parametreler istatistikte kullanılmalı?

Sigara Bırakma Polikliniğine Başvuran Nikotin Bağımlısı Bireylerde Anksiyete ve Depresyon Riski Ile Öfke Derecesinin Araştırılması

Zeynep Çakmak, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Sigara, önlenebilir hastalık ve ölüm sebepleri arasında dünyada ilk sırada yer almaktadır. Nikotin bağımlılığı, ciddi halk sağlığı risklerinden birisidir ve kronik hastalık ile birlikte anksiyete, depresyon, öfke gibi ruhsal bozukluklar ile de ilgili olduğu gösterilmiştir.Günlük hayatımızda önemli bir yere sahip olan öfke, doyurulmamış isteklere, istenmeyen sonuçlara ve karşılanmayan beklentilere verilen son derece doğal, evrensel ve insani bir duygudur.Öfke kontrol zorluğu olanlarda şiddet eğilimi görülme riski artmaktadır. Çalışmamızda,toplumumuzda yaygın görülen nikotin bağımlılığının öfke derecesiyle ilişkisini belirlemeyi amaçlıyoruz.

Yöntem: Kesitsel tipte yapılacak olan bu araştırmamız, Adana Şehir Eğitim Araştırma Hastanesi'nde bulunan sigara bırakma polikliniğine 01.06.2022-01.08.2022 tarihleri arasında başvuran 18 ile 65 yaş aralığındaki 156 sigara içen birey ile genel popülasyondan yaş ve cinsiyet açısından uyumlu sigara içmeyen 156 kişi üzerinden yürütülecektir. Çalışmamıza ciddi kronik hastalığı ve daha önceden ruhsal hastalık tanısı almış olan kişiler dahil edilmeyecektir. Hastaların sosyodemografik verilerini toplamak için anket uygulanacak, nikotin bağımlılıkları Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi ile ölçülecektir. Ruhsal hastalık durumları Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği ile belirlenecek ve son olarak Çok Boyutlu Öfke Ölçeği ile öfke boyutları ölçülecektir.Veri analizinde SPSS 21 programı kullanılacak ve $P<0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırmamız tasarı aşamasındadır.Bu çalışmada bağımlı değişken ruhsal hastalık riski ve öfke kontrol bozukluğunun derecesidir.Bağımsız değişken ise,nikotin bağımlılık düzeyi ve sosyodemografik değerlerdir.

Sonuç: Nikotin bağımlılarında ruhsal hastalık görülme riski genel popülasyona göre yüksek bulunmakla birlikte bağımlılık düzeyi arttıkça öfke kontrol bozukluğunun da artması öngörülen bir sonuçtur.Bu çalışmamız sonucunda nikotin bağımlılığının neden olduğu toplumsal bir sorun olan öfke ve öfkenin olumsuz sonuçlarına dikkat çekmeyi ve literatüre katkı sağlamayı umuyoruz.

Tartışma Soruları:

1. Dışlama kriteri öneriniz var mıdır?
2. Araştırmamız için kullanılabilecek ölçekler hakkında başka önerileriniz var mı?

Birinci Basamak ve Reçetesiz Kullanımda D Vitamini Takviyesi

Ümit Kemal Uğurlu
İzmir Ekonomi Üniversitesi

Giriş/Arka Plan: D vitaminin aslında bir vitaminden veya enzimden ziyade aktif formda hormon işlevi gördüğü ve kemik-kalsiyum metabolizmasıyla beraber birçok fizyolojik aşamada görev aldığı aşağıdaki bölümlerde bahsedilecektir.

Metod: Bu çalışmada D vitaminin işlevleri, uluslararası ve bölgesel ideal doz aralığı; deride sentezlenme düzeyi, fizyolojik üretim ve ihtiyaç miktarları, Türkiye'de eksiklik görülme sıkılığı sorgulanmıştır.

PubMed, DergiPark, TÜBİTAK, Google Akademik, arama motorlarından yararlanılmıştır.

Birinci basamak sağlık hizmetlerinde D vitamini kullanımı biyokimya, fizyoloji ve patoloji dallarındaki güncel yabancı ve yerli akademik yayınlardan literatür taramasıyla, klinik bulgularla ve çeşitli uzman röportajları ile desteklenmiştir. Kelime sınırı gereği referanslar belirtilmemiştir.

İlgili verilere anahtar kelimelerden ve destekleyici aramalardan yararlanılarak ulaşılmıştır:

Bulgular: D vitamini sadece kalsiyum metabolizması ve bağışıklık fonksiyonundan değil, aynı zamanda protein sentezinden, ruh halinin düzenlenmesinden, hücre döngüsü kontrolü insülin duyarlılığından ve daha birçok görevden sorumludur.

Türkiye'de D vitamini eksikliği konusunda az sayıda araştırma yapılmış olsa da mevcut verilere göre ülkemizde Ege bölgesinde 20 yaş üzeri 391 erişkinde yapılan bir araştırmada D vitamini eksikliği %74,9 oranında saptanmıştır.

Sağlıklı erişkin bireyler için günlük önerilen D vitamini alımı 600 IU'dur, üst alım sınırı ise 4000IU'dur. Ancak doğal üretim potansiyeli ve fizyolojik ihtiyaç miktarı ,önerilen alım miktarı ile büyük ölçüde ayrılıyor.

Modern insan güncel yaşam koşullarından güneş ışığından yararlanamamaktadır. Ancak güneş ışınlarından (ten,cilt tipine ve yaşa göre ayarlanmalıdır) uygun derecede yararlanıldığında insan derisi her gün 25.000 IU'ya kadar D vitamini üretir (McCullough P, 2016). Aynı makalede, 5 yıllık bir zaman diliminde günlük 60.000 IU'ya kadar osteoporoz tedavisinde kullanılan D vitaminin, serumda aşırı yükselme veya hiperkalsemi semptomları olmaksızın iyi tolere edildiği gösterilmiştir.

Sonuç: Bu çalışmadaki amacımız, aile hekimliği ve birinci basamakta yapılan güncel çalışmalara göre, modern yaşam tarzı için D vitamini dozunu ve önerilen güneşe maruz kalma süresini yeniden düzenlemektir. Günlük 400-600 IU arası önerilen kullanım dozu ve kontrollü güneşlenme süresi ve niteliği yeniden gözden geçirilmelidir.

65 Yaş Üzeri Kronik Hastalıkları Olan Bireylerde Polifarmasi ve Akılcı İlaç Kullanım Bilincinin Araştırılması

Yasin Alaybeyoğlu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş ve Amaç: Gelişmiş ülkelerde sağlık harcamalarının ikinci büyük giderini ilaçlar oluşturmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü 65 yaş ve üstünü yaşlı, 85 yaş ve üzerini çok yaşlı olarak tanımlarken, beklenen yaşam süresinin uzaması nedeniyle dünya nüfusu bir önceki yıla göre daha hızlı yaşlanmakta, 65 yaş üstü kişi sayısı 2015 yılında 6 milyon 495 bin 239 kişi iken son beş yılda %22,5 artarak 2020 yılında 7 milyon 953 bin 555 kişi olmuştur. Yaş arttıkça birden fazla kronik hastalığın yönetimi de zorlaşmaktadır. Çoklu ilaç kullanımını ifade eden ''Polifarmasi'' genel olarak birden fazla endikasyon için birden fazla ilacın eş zamanlı kullanımı anlamına gelmektedir ve yaşlılarda önemli bir sorundur. Yapılan çalışmalarda istenmeyen etkiye neden olan ilaç grupları arasında antibiyotikler, antihipertansifler ve analjezikler ilk sırada yer almaktadır. Bu araştırma birden fazla kronik hastalığı olan yaşlılarda polifarmasi üzerine etkili olan faktörleri ortaya koyarak sorunun çözümüne katkı sunmak amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı kesitsel olarak planlanmıştır. Çalışmanın evrenini Sağlık Bakanlığı'na bağlı Seyhan ilçesindeki Gürselpaşa Aile Sağlığı Merkezinde bulunan 6 aile hekimliği birimine kayıtlı 65 yaş üzeri hastalar oluşturmaktadır.Çalışma anket yöneltilen 200 hasta üzerinde yapılacaktır. Hazırlanan yapılandırılmış veri toplama formunun ilk bölümünde yaşlıların sosyodemografik özellikleri, kronik hastalık durumları ve ilaç kullanımlarını tanımlayan maddeler yer alacaktır. İkinci bölümde ise yaşlıların polifarmasi ve akılcı ilaç kullanımı ile ilgili bilgi düzeyini araştıran beşli Likert tipi puanlamayla yanıtlanan 15 madde yer alacaktır.

Bulgular: Veri toplama formunda '-Yaşlılarda sık görülen hastalıklar, -Yaşlıların ilaç kullanım özellikleri -Yaşlılarda Polifarmasi düzeyi, -Polifarmaside en sık kullanılan ilaçlar, -Yaşlılarda kullanılan ilaçların yan etkileri, -İlaçların reçete edildikleri basamaklar' şeklinde maddeler bulunacaktır.

Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Ankette düzeltilmesi gereken alanlar nelerdir?
2. Ankete eklenmesi önerilen sorular var mıdır?

Geçirilmiş Covid-19 Sonrası Akut Reaktif Artrit Tanı Alma Sıklığı

Büşra Bilik Sezer, Selim Sezer, Hayal Demir, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylul University Faculty Of Medicine Department Of Family Medicine

Giriş: Koronavirüs-19 hastalığı (COVID-19), ilk kez 2019 yılı sonunda Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkışından bu yana çeşitli mutasyonların ve yeni varyantlarıyla dünyayı etkilemiştir.COVID-19'un heterojen bir klinik seyri vardır; asemptomatik seyir klinik spektrumun bir tarafında, çoklu organ yetmezliği diğer tarafındadır. COVID-19 sırasında kompleman sistemi, sitokin salınımı ve inflamasyon, endotel hasarı, koagülasyon kaskadı, hücresel ve hümoral immünite hepsi birlikte immün patogenezde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. COVID-19,aşırı immün yanıtın ortaya çıkması, pulmoner, nörolojik, kardiyovasküler, romatolojik, dermatolojik ve diğer birçok sistemi etkileyen çok çeşitli komplikasyonlara yol açabilir. Bu komplikasyonların nasıl ilerleyeceği ve geri dönüşümlü olup olmadığı henüz net değildir.

Reaktif artrit genellikle bakteriyel bir enfeksiyon sonrasında eklemde gelişen septik artrit dışı artrit olarak tariflenir. Çoğunlukla gastrointestinal veya genitoüriner sistem enfeksiyonunu takiben ortaya çıkar. Spondiloartropati ailesine ait bir hastalıktır. Sıklıkla klasik ajanlardan, salmonella, shigella, campylobakter ve yersinia enfeksiyonlarını takiben gelişse de literatürde şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2 (SARS-CoV-2) ile enfeksiyon sonrasında gelişen reaktif artrit olguları da bildirilmiştir. Bu vakalar, SARS-CoV-2 ile semptomatik solunum yolu enfeksiyonunu takiben bir ila altı hafta sonra asimetrik oligoartrit ile karakterize edilir. Tanı kriterlerini oluşturmak amacıyla yapılan uzlaşma toplantıları ve validasyon çalışmaları başarılı olamamıştır.

Amaç: Araştırmamızın sonucunda son 6 hafta içinde geçirilmiş Covid-19 enfeksiyonu sonrası hastaların akut reaktif artrite yakalanma sıklığı konusunda bu alandaki literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipte planlanan bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Romatoloji polikliniklerine Mayıs-Eylül 2022 tarihleri arasında başvuran reaktif artrit tanılı hastalar üzerinde yapılacaktır.Tanı alan hastaların son 6 hafta içerisinde kanıtlanmış pcr testi pozitifliği istenecektir.Hastanın artrit nedeni Covid-19 enfeksiyonu harici başka bir patojenle ilişkilendirilmemelidir.

Bulgular: Araştırmamız tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Dışlama kriterlerine neler eklenebilir?
2. Araştırma örneklemi hangi yaş aralığında yapılmalıdır?

Uzun Süre Kontrol Altına Alınamamış Metabolik Sendrom Sonucu Periferik Arter Hastalığı

Aslıhan Aşkın, Cüneyt Ardıç
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Metabolik sendrom abdominal obezite, hipertansiyon, aterojenik dislipidemi, hiperglisemi, protrombotik ve proinflamatuvar durumlarla karakterize bir kardiyometabolik risk faktörleri demetidir. Periferik arter hastalığı; periferik atardamarların aterosklerozu sonucu kronik, yavaş gelişen, atardamarların daralmasına neden olan bir rahatsızlıktır.

Olgu: 67 yaş emekli erkek hasta bir haftadır olan sol kolda önce morarma, şişlik sonra ağrı şikayeti ile aile hekimliği polikliniğine başvurdu. Özgeçmişinde en az 10 yıldır diyabet ve hipertansiyon mevcut. 2011 ve 2014 yıllarında koroner anjiografi öyküsü, 2 hafta koroner yoğun bakımda yatış öyküsü mevcut olup son olarak 2018 yılında kalp pili takılmış. Hastanın kullandığı ilaçlar metoprolol 50 mg, kandesartan sileksetin ve hidroklortiyazid 16/12,5 mg, furosemid 40 mg, metformin hidroklorür 1000 mg, pitavastatin 2 mg, klopidogrel 75 mg idi. 90 paket/yıl sigara kullanımı mevcut. Hastanın kilosu 120, boyu 170 cm, vücut kitle indexi 41,5 bel çevresi ise 135 cm idi.

Fizik muayenesinde tansiyon sol kolda 160/100 sağ kolda ise 170/110. Sol kol daha şiş, siyanotik. Sol kol radiyal nabız düzensiz ve zayıf ve soğuk. Ekg sr hızı 73/dk.

Hastada ön planda periferik arter hastalığı düşünülmüş olup hastadan bilateral üst ekstremite doppler ultrason istendi. Sol doppler ultrasonda radial ve ulnar arterde monofazik akım paterni görüldü.

Tansiyonu regüle olmayan hastaya amlodipin 10 mg başlandı. Periferik arter hastalığı tanısı alan hastaya asetilsalisilik asit 100 mg ve enoksaparin sodyum 6000 anti-xa ıu/0,6 ml başlandı. Kalp damar cerrahisine, kardiyolojiye yönlendirildi.

Tartışma: Metabolik sendrom önlenebilir ve tedavi edilebilir bir risk faktörüdür.Risk faktörlerinin belirlenmesi ve bu kliniğin önlenmesine yönelik tedbirlerin en erken yaşta alınması önem arz etmektedir.

Periferik arter hastalığı kişinin yaşı, cinsiyeti, alışkanlıkları, mesleği, genetik özellikleri ile ilgilidir. Yüksek bir prevalans göstermesi, artan ölüm riski ve iskemik olaylar ile birlikte oluşu önemini arttırmaktadır.

Sonuç: Metabolik sendromlu hastalarda aile hekimi periferik arter hastalığına yönelik anamnez ve muayene için uygun zamanı ayırır ise tanısı ve tedavisi uygun bir şekilde yapabilir.

Samsun İli 1 - 4 Yaş Çocuk Ölümlerinin Nedenleri ve Aşılanma Durumları

Bahadır Yazıcıoğlu[1], Sibel Türkan[2], Özkan Yaşayancan[2]
[1] Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi
[2] Samsun İl Sağlık Müdürlüğü

Giriş: Temel sağlık hizmetlerini değerlendirirken kullanılan farklı parametreler vardır. Çocuk ölümleri bu parametreler içindedir. Beş yaş altı çocuk ölüm nedenlerinde enfeksiyonlar, kronik veya metabolik hastalıklar, malignensiler ve kazalar en sık görülen nedenler arasındadır. Bu hastalıkların önemli bir kısmı önlenebilir durumlardır. Bu çalışmada 1-4 yaş aralığındaki çocukların ölüm nedenleri ve ölen çocukların aşı durumları değerlendirilmiştir. Çocuk ölümlerinin ve aşılanmanın değerlendirilmesi ile çocukluk çağı aşılarının önemine tekrar dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Materyal Metod: Çalışmanın evrenini 2019, 2020 ve 2021 yıllarındaki 3 yıllık dönemde Samsun ilinde 1-4 yaş aralığında ölen 97 çocuk oluşturmaktadır. Kayıtlar retrospektif olarak değerlendirilerek evrenin tamamı çalışmaya dahil edilmiştir. Sepsis, bronkopnomoni, ensefalit vb. nedenler enfeksiyon olarak sınıflandırılmıştır. Trafik kazası, düşme, ev içi kaza vb. nedenler travma olarak sınıflandırılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Bulgular: Üç yıllık dönemde 1-4 yaş aralığında Samsun'da 97 çocuk ölümü olmuştur. En sık ölüm nedenlerinin enfeksiyon hastalıkları (%23,7), travma (%20,6), kalıtsal hastalıklar (%18,6) olduğu görülmüştür. Aşılanma oranlarının; Hep.B.II.Doz (%82,5), BCG (%78,4), DaBT.IPA.Hib (%84,5), KPA (%84,5), DaBT.IPA.Hib.II.Doz (%81,4), KPA.II.Doz (%82,5), DaBT.IPA.Hib.III.Doz (%80,4), OPA (%79,4), KPA.III.Doz (%54,6), Hep.B.II.Doz (%80,4), KPA.R.Doz (%73,2), KKK (%72,2), Suçiçeği (%70,1), DaBT.IPA.Hib.R.Doz (%55,7), OPA.II.Doz (%52,6), Hep.A (%52,4), Hep.A.II.Doz (%33,0), KKK.II.Doz (%7,7) olduğu görülmüştür. Ölüm nedenlerine göre aşılanma durumları incelendiğinde; en düşük aşılanma sırasıyla kalıtsal hastalık nedenli ölümler, kronik hastalık nedenli ölümler ve enfeksiyon kaynaklı ölümlerdir.

Tartışma ve Sonuç: 1-4 yaş aralığında çocuk ölümlerinin retrospektif incelenmesi sonucu, ölen çocukların aşılanma oranlarının, Türkiye aşılanma oranlarının altında olduğu bulunmuştur. Ölen çocukların önemli bir oranının kalıtsal veya kronik hastalığı olanlar olması ve buna bağlı olarak sıklıkla hastanede yatma durumları aşılanmaya engel oluşturmuş olabilir. Ayrıca bu hastaların muhtemel aşı kontraendikasyonu olması sebebiyle bu oranın düşük olduğu düşünülmüştür.

Tartışma Soruları:

1. Samsun ili 1-4 yaş çocuk ölüm oranı nedir?
2. Ölen çocukların aşılanma durumları nasıldır?
3. Aşılanma durumu çocuk ölüm nedenleri üzerinde etkili midir?

Birinci Basamağa Başvuran Tip 2 Diyabetes Mellitus Hastalarında Diyabetik Nefropati Farkındalığının Değerlendirilmesi

Abdulkadir Tanrıkulu, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Diyabet ve diyabete bağlı komplikasyonların görülme hızında yaşanan ciddi artışlar nedeniyle dünyada son dönem böbrek yetmezliğine (SDBY) yol açan faktörler arasında diyabet ilk sıraya yerleşmiştir. Diyabetik nefropati; 24 saatlik idrarda 300 mg/gün ve üzerinde protein atılımının 3-6 ay süre ile en az iki kontrolde tespiti, hipertansiyon, proteinüride progressif artma ve böbrek fonksiyonlarında bozulma ile seyreden tablodur. Bu çalışmanın amacı tip 2 DM hastalarında diyabetik nefropati farkındalığının artırılmasıdır.

Yöntem: Çalışmamızın araştırma evrenini Adana/Yüreğir'deki Afet Evleri ve Serin Evler Asm polikliniklerine başvuran 18 yaş üstü 10000 hasta oluşturacaktır. Örneklem büyüklüğü 193 hasta olacaktır.Veri toplama aracı olarak yüzyüze anket yöntemi kullanılacak ve ardışık örneklem şeklinde uygulanacaktır. Çalışmamıza; tip 2 DM hastalarından daha önce nefropati tanısı almamış, KBYsi olmayan hastalar dahil edilecektir. Hastalara sosyodemografik özellikleri, takip ve tedavi ile ilgili sorular ve nefropati farkındalığına yönelik (idrar miktarında azalma, gece sık idrara çıkma, idrar renginde koyulaşma, kan basıncında artış, baş ağrısı, çarpıntı, el ve ayaklarda şişlik) sorular yöneltilecektir.

Bulgular: Çalışmamızda bağımlı değişken diyabetik nefropati farkındalığıdır. Bağımsız değişkenler ise sosyodemografik özellikler ve hastaların diyabet eğitimi alıp almadığıdır.

Sonuç: Bu çalışmamızda diyabet hastalarında diyabetik nefropati açısından farkındalık oluşturmayı amaçlayıp nefropatiyi erken aşamada yakalayarak hastalarda SDBY gelişmesini önlemeyi umuyoruz.

Tartışma Soruları:

1. Nefropatisi olan hastaların dışlanması doğru mudur?

İzmir İli Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran Postpartum Kadınların Prenatal Dönemde Çalışma Durumları ve Postpartum Depresyon Arasındaki İlişki: Kesitsel Analitik Çalışma

Zeynep Karlı, Gizem Limnili, Vildan Mevsim
Dokuz Eylul University Faculty Of Medicine Department Of Family Medicine

Giriş: Postpartum depresyon (PPD) doğumun en sık görülen komplikasyonlarından biri olarak değerlendirilen ve hem anne sağlığını etkilemekte hem de çocukta davranışsal, bilişsel, psikolojik ve sosyal bozukluklara neden olan bir duygudurum bozukluğudur. Postpartum depresyon sıklığı %5-20 arasında bildirilmektedir. Ülkemizde yapılan çalışmalarda, doğum sonrası depresyon oranı %28 olarak saptanmıştır. Postpartum kadının bedenindeki fiziksel ve hormonal değişiklikler sosyal hayatındaki değişiklikler buna sebep olabilir. Kadınların gebelik süresince çalışma durumları da sosyal hayatlarının bir parçasıdır. Postpartum depresyon oluşumunu etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Fiziksel, hormonal, genetik faktörler yanında sosyal faktörler de PPD oluşumuna etki etmektedir. Sosyal faktörlerden biri de kadınların çalışma yaşamları ile ilişkileridir. Kadınların ücretli çalışma yaşamına katılmaları ile toplumdaki statülerinin yükselmesi, birey olarak ailede söz hakkının artması, aile bütçesine katkı sağlamanın verdiği özgüven artışı gibi sebepler ruhsal sağlığı olumlu etkilendiği gösterilmiştir. Kadınların çalışma durumları ile PPD arasındaki ilişkiyi saptamak önemlidir.

Bu araştırmanın amacı postpartum kadınların perinatal dönemde çalışma durumlarıyla post partum depresyon arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik bir araştırmadır. Çalışma evreni, İzmir ilindeki Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı postpartum 12 haftaya kadar olan annelerdir. Örneklem sayısı olarak en az 384 olarak belirlendi. Katılımcılara yüz yüze görüşme yöntemi ile sosyodemografik bilgiler, iş hayatı, PPD risk faktörlerinin değerlendirildiği soruları içeren veri formu ve Edinburgh Postpartum Depresyon Ölçeği uygulanacaktır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı analizler, ki-kare, t testi ve regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımsız değişkenler; sosyodemografik özellikler, annelerin çalışma durumu. Bağımlı değişkenler: postpartum kadınların depresyon durumu

Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmaya dahil etme- dışlama kriterleri neler olabilir?

Aile Hekimliği Polikliniğinde Ağrısız Dissemine Herpes Zoster Olgusu

Yasemin Özkaya, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Zona tanısı klasik prodromal ağrı-yanma ve zona döküntüleri ile konur. Bu olguda Herpes zoster enfeksiyonunun ağrısız da olabileceği ve hastaların yakın takibinin öneminden bahsedilecektir.

Olgu: 71 yaşında erkek hasta yaklaşık 10 gündür sol omuz üzerinde kızarıklık olması üzerine başvurdu. Sol boyun ve omuz üzerinde ağrısız, kaşıntılı olmayan C5-C6 dermatomuyla uyumlu bölgede eritemli zeminde yer yer eroze ve yer yer püstüller izlendi. Gövde ön ve arka yüzde dağınık yerleşimli çok sayıda 20'den fazla vezikul ve püstül izlendi. Lokal ısı artışı tespit edildi. Eşlik eden ateş yüksekliği vb şikâyeti olmamış. Hasta, şikayetleri başlamadan 3 gün önce covid aşısı (biontech) olmuş. HT ve DM tanıları olan hasta, hastalığı nedeniyle oral başlanan ilaçlarına devam etmekteymiş ve yeni bir ilaç kullanımı olmamış. Alerjisi yok, daha önce covid geçirmemiş, böcek ısırması, travma öyküsü olmamış. Başka bir aile hekimi tarafından 3-4 gün önce stilex krem başlanmış. Sonrasında şikayetlerinin artması üzerine polikliniğimize başvurmuş. Fizik muayenesini yaptığımızda oral mukoza kuruydu, dehitrate görünümü vardı. Hastanın şikayetlerinin artması ve dehitrate görünümü olması üzerine Zona? (Ağrısız olması nedeniyle emin olunamadı), sekonder bakteriyel enf? nedeniyle dermatolojiye sevki yapıldı. CRP yüksekliği de saptanan hastanın dissemine herpes zorter ve sekonder bakteriyel enfeksiyon ön tanılarıyla servise yatışı yapılmış. Iv asiklovir(14 gün) ve Iv amoksisilin klavulonat(10 gün) tedavisi başlanmış.Ek olarak eroze alanlara Rivanol solüsyon ve fusidik asit kremli pansuman yapılmış. Hasta taburculuk sonrası kontrol amaçlı polikliniğe çağrıldı. Hastamızın genel durumu düzelmiş, lezyonları gerilemişti.

Sonuç: Aile Hekimliği bireylerin tıbbi hizmete ulaşmasındaki ilk temas noktasıdır. Hastalar sadece şikayetine yönelik değil bütüncül değerlendirilmeli, genel fizik muayenesi mutlaka yapılmalıdır. Vakamızda olduğu gibi hastalık hızlı ilerlemiştir. Aile hekimi hastanın medikal problemlerinin çözümünde diğer birimler ile gerekli koordinasyonu yapabilme yeteneğine sahip olabilmeli. Olgumuzda da hastaya gerekli konsültasyon yapılarak müdahale edilmiş, hastanın hızlı iyileşmesi sağlanmıştır. Aile hekimliği pratiğinde hastalara yeterli zaman ayırıp detaylı ve sürekli takiplerde bulunmak önem arz etmektedir.

Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki Polikliniklere Başvuran 30-50 Yaş Arasındaki Bireylerde Sosyodemografik Özellikler ile Ruh Sağlığı Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Burcu Korkut, İshak Oğuz Cindoruk, Ahmet Mirza, Pınar Kalem, Habibe İnci, Didem Adahan
Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Bireyin ruhsal durumu ve içinde yaşadığı toplumsal koşullar kişinin fiziksel sağlığının ayrılmaz bir bileşenidir. Bu çalışmada katılımcıların sosyodemografik özellikleri ile ruh sağlığı okur yazarlığı düzeyleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışmaya Ekim-Aralık 2021 tarihleri arasında Karabük Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi Polikliniklere başvuran 30-50 yaş arası 522 hasta dahil edildi ve çalışmanın evrenini bu hastalar oluşturdu. Araştırmada örneklem seçimi yapılmayarak katılımcıların tamamı çalışmaya dahil edildi. Katılımcıların yazılı onamları alınarak 33 sorudan oluşan anket yüz yüze uygulandı. Birinci bölümde yaş, cinsiyet, medeni durum gibi sosyodemografik özellikleri sorgulayan 11 soru, ikinci bölümde Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan 22 soru soruldu. Ölçek ; bilgi, inanç , kaynak odaklı olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktaydı. Ölçeğin ilk iki alt boyutunda 18 soru olup 6'lı Likert tipinde hazırlanmıştı, 11–18 arasındaki önermeler (11 ve 18 dahil) ters kodlanmaktaydı. Son bölümde yer alan 4 soru ise evet-hayır şeklinde cevaplanacak önermeler şeklindeydi. Ölçekten alınabilecek puan 0–22 arasında değişmektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmasında cronbach alfa katsayısı 0.71 saptanmış olarak hesaplandı. Verilerin sunumunda tanımlayıcı istatistikler, analizler için Bağımsız Örneklemde t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ve Tukey testi kullanıldı. Araştırma için; Karabük Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan (Karar No: 2021/715; Sayı: E-77192459-050.99-81099) onay alındı.

Bulgular: Katılımcıların sosyodemografik ve klinik özelliklerine göre dağılımları incelendiğinde %54,8'inin kadın, %45,2'sinin erkek, kadınların yaş ortalamasının 38,59±1,99, erkeklerin yaş ortalamasının 31.21±3.02, genel yaş ortalamasının 39,07±7,51 olduğu belirlendi. Araştırmada eğitim düzeyi, çalışma durumu, ekonomik durum, kronik hastalık varlığı, psikiyatrik hastalık varlığı ve psikiyatrik ilaç kullanımında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ($p<0.05$), cinsiyet, yaş, medeni durum ve ruhsal hastalığı olan bireyi tanıma ile ilgili anlamlı farklılık olmadığı belirlendi ($p>0.05$). Bireylerin ölçek toplam puan ortalaması 13.46±1.39 olarak hesaplandı.

Sonuç: Araştırma sonucunda katılımcıların ruh sağlığı okuryazarlığının yüksek düzeyde olduğu ve sosyodemografik değişkenlerden etkilendiği saptandı.

Birinci Basamağa Başvuran Hastalarda Cilt Sağlığı Açısından Güneşten Koruyucu Önlemlerin Farkındalığı ve Cilt Kanseri Bilgi Düzeyinin Araştırılması

Merve Akan Durğay, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Deri kanserleri sık görülen kanserler arasındadır. Tüm dünyada kanser nedenli ölümler artmaktadır. Deri kanseri oluşumunda genetik ve çevresel etkenler rol oynamakla birlikte en önemli etiyolojik faktör güneş ışığındaki ultraviyole radyasyondur. Bu sebeple de ozon tabakasındaki incelme sonrasında giderek artış göstermektedir.

Yöntem: Araştırmamız aile sağlığı merkezine başvuran hastalar üzerinde yapılacaktır. Güneşten koruyucu önlemler(şapka,güneş koruyucu kullanımı,güneşlenmekten kaçınma)hakkında bilgilendirme yapılıp aile sağlığı merkezine başvuran hastaların bu konudaki bilgi düzeyi ve hangi yöntemleri kullandıkları araştırılacak olup cilt kanserinin tanınması için farkındalık seviyesi ile ilgili hazırlanan anket çalışması yapılacaktır.

Bulgular: Araştırmamız tasarı aşamasındadır.Bu çalışmada bağımlı değişken genetik ve çevresel nedenler, bağımsız değişken sosyodemografik bilgiler ve eğitim düzeyidir.

Sonuç: Deri kanserleri konusunda insanların bilinçlendirilmesi başta ultraviyole olmak üzere etiyolojide rolü olan çevresel ve fenotipik faktörlerin iyi bilinmesi,güneş ışınlarından korunmanın öneminin ve farkındalığının oluşması amaçlanmıştır. İnsanların koruyucu önlemler almasının bilinçlendirilmesi ile deri kanseri ile ilişkili mortalite, morbidite ve maliyet yükünün azaltılması sağlanacaktır.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmada kullanılabilecek bir ölçek öneriniz var mıdır?
2. Başvuran hastaların farkındalığını arttırmak için neler yapılabilir?

Birinci Basamakta Takip Edilen Doğurganlık Sonrası Diz ve Kalça Osteoartriti Görülen Kadınlarda Obezite Durumunun ve Ruhsal Hastalık Riskinin Belirlenmesi

Nursel Neriman Kuş, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş ve Amaç: Dejeneratif bir eklem hastalığı olan osteoartrit halk arasında kireçlenme olarak bilinmektedir. 50 yaş üzeri kişilerde en sık görülen eklem hastalığıdır. Yıllar içinde oluşan tekrarlayıcı küçük travmalar , eklemin yük taşıma yeteneğini bozmakta ve kıkırdak yıkımına neden olarak osteoartrite neden olmaktadır. Özellikle diz ve kalça eklemi gibi yük taşıyan eklemlerde osteoartrit gelişimi buna bağlıdır. Biz bu çalışmada birinci basamakta takip ettiğimiz ve doğurganlık sonrası diz ve kalça osteoartriti gelişen kadınlarda obezite durumunu ve bu kadınlarda ruhsal hastalık riskini incelemeyi planladık.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu araştırma Adana ilinde bulunan 6 birimli bir aile sağlığı merkezine 01.06.2022 -30.09.2022 arasında başvuran gönüllü doğurganlık sonrası dönem diz ve kalça osteoartriti mevcut olan 132 kadınla yapılması planlanmaktadır. Araştırmada hastaların onamı alınarak sosyodemografik verilerin ve obezite ile ilgili tarafımızca hazırlanacak bir anket formu ile Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HADÖ) uygulanacaktır. $P<0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmanın bağımlı değişkenleri doğum sonrası dönemdeki diz ve kalça osteoartriti olan kadınların obezite durumu ve ruhsal durumlarıdır. Bağımsız değişkenler sosyodemografik özellikler,kronik hastalık durumu , diz veya kalça osteoartriti olma durumu ve obstetrik öyküdür.

Sonuç: Araştırmamız bir fikrim var aşamasında olup ortaya çıkan sonuçlarla birlikte bu durumun kişiler üzerine etkisi tespit edilerek sağlıklarının iyileştirilmesine katkı sağlaması planlanmaktadır.

Tartışma Soruları:

1. Çalışmaya hangi ölçeklerin dahil edilebilir?
2. Çalışmanın kısıtlılıkları neler olabilir?

Palyatif Servisinde Yatan Hastaların Enfeksiyon Durumlarının Değerlendirilmesi

Habibe İnci, Rukiye Koçak, Gamze Akın, Aykut Uçkun, Pınar Kalem, Burcu Korkut, Didem Adahan
Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Amaç: Palyatif bakım hastaların hem yatış endikasyonlarında hem de mevcut primer hastalıklarına eşlik eden komorbid durumları arasında enfeksiyonun önemli bir yeri vardır. Çalışmamızda Palyatif bakım servisinde yatan hastaların enfeksiyon durumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamıza, Ekim 2019- Ekim 2021 tarihleri arasında Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Palyatif Bakım Servisinde yatan hastalar dahil edilmiştir. Bireylerin yaş, cinsiyet gibi sosyodemografik verileri, palyatif servisinde yatışları ve enfeksiyon durumlarına dair verileri retrospektif olarak hasta dosyaları ve hastane otomasyon sisteminden taranmıştır ve kaydedilmiştir. Çalışmamız, Karabük Üniversitesi Girişimler Olmayan Çalışmalar Etik Kurulu'ndan onaylıdır (Karar no: 2021-711). Verilerin istatistiksel analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 218 hasta dahil edilmiştir. Hastaların yaş ortalaması 77,11±12,90 yıldı, %54,2'si kadın, %45,8'i erkekti. Serviste kalış süreleri ortalama 16,34±18,90 gündü, servise yatış sayıları ortalama 1,24±0,51 gündü. Hastaların 106'sında (%48,6) enfeksiyon varken, 112 (%51,4) hastada enfeksiyon görülmedi. Enfeksiyonu olanlarda serviste kalış süresi daha uzundu (24,43±23,23 gün, p<0,001). Kadınlarda, evlilerde, acil servisten yatışı yapılanlarda, kardiyovasküler hastalık tanısı olanlarda, bilinci açık olanlarda, yatağa bağımlı olmayanlarda, oral alımı açık olanlarda, üriner sistem sorunu olmayanlarda, servisten çıkışı taburculukla sonuçlananlarda enfeksiyon oranı daha düşüktü (p<0,001, hepsi).

Enfeksiyonu olan hastaların %52,8'inin idrar kültüründe, %24,5'inin kan kültüründe, %18,9'unun yara kültüründe, %2'sinin apse kültüründe ve %2'sinin balgam kültüründe enfeksiyon etkeni tespit edildi. Hastalardan alınan kültür sonuçlarında psödomonas aeruginosa %29,1, candida tropicalis %18,9, klebsiella pnömonia %16,0, escherichia coli %15,1, enterococcus faeceum %7,6, acinetobacter baumannii %5,7, stafilococcus aerius %3,8, stafilococcus epidermidis %3,8 oranındaydı. Enfeksiyon etkeni için en sık seftriakson (%18,9), meropenem (%13,2), piperasilin-tazobaktam (%11,3), flukonazol (%9,4), amikasin (%7,5) etken maddeli ilaçlar kullanılmıştı. Kullanılan diğer tedaviler ampisilin-sulbaktam, ertapenem, fosfomisin, imipenem, kaspofungin, kolistin, linezolid, sefalosporin, seftazidim, siprofloksasin, teikoplanin, tigesiklin, trimetoprim-sulfametaksozol ve vankomisindi.

Sonuç: Dünyada yaşlı nüfustaki ve kronik hastalıklardaki artış sonucu palyatif bakım ihtiyacı artmaktadır. Palyatif bakım servisi hastalarında enfeksiyon riski yüksektir. Bu nedenle Palyatif Bakım servisleri, gerekli donanıma ve eğitimli personele sahip olmalıdır.

Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Hastaların Organ Bağışı Hakkındaki Tutumlarının Hemodiyaliz Hastalarıyla Karşılaştırılması

Selim Sezer, Büşra Bilik Sezer, Mehmet Yeral, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, izmir.

Giriş: Ülkemizde organ nakli konusunda tıbbi ve teknik yöndeki gelişmeler ve ilerlemeler umut vericidir. Her geçen gün artan kronik hastalıklar nakil için bağışlanması gereken organ ihtiyacını ciddi bir biçimde artırmıştır. Maalesef bu ihtiyaca ve gelişmelere paralel olarak organ donörü sayısı yeteri kadar artmamaktadır. Bu durumun sebebinin kişilerin organ nakli hakkında bilgi eksikliği veya önyargıları olduğu düşünülmektedir. Daha önce tıp fakültesi öğrencileri, hemşirelik öğrencileri gibi sağlık meslekleri ile ilişkili birimlerde bu yönde çalışmalar yapılmış olup birinci basamak ve üçüncü basamakta böyle bir çalışma bulunmamaktadır.

Amaç: Toplumumuzun genelini en iyi yansıtacağını düşündüğümüz birinci basamak hastalarının organ nakli hakkındaki tutumlarının, potansiyel organ nakli adayı hastaların tutumları ile karşılaştırılması.

Yöntem: Kesitsel tipteki araştırmada Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği polikliniğine başvuran kişiler ile Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Hemodiyaliz Merkezinde hemodiyaliz tedavisi alan hastalara Organ bağışı tutum ölçeği uygulanacaktır. Araştırma için sosyodemografik veriler kaydedilecek ve ölçek sonucunda $P<0,5$ anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1. Dışlama kriterleri eklenebilir mi?
2. Organ bağışı hakkındaki tutumları etkileyen faktörler neler olabilir?

Retınıtıs Pıgmentosa ve Akupunktur. Neden Olmasın!

Ayşenur Elbir Şahin[1], Çetin Göktaş[2], Rümeysa Karaçuha Sürücü[1], İsmail Şen[3], Onur Öztürk[4]
[1] SBÜ Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği
[2] SBÜ Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Göz Hastalıkları Kliniği
[3] SBÜ Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, GETAT Uygulama Merkezi
[4] SBÜ Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Retinitis pigmentosa (RP) en sık görülen kalıtsal retina dejenerasyonudur.

Vaka: Kırk sekiz yaşındaki erkek hasta açık alandan kapalı alana geçtiğinde görme yetisinde azalma, güneş gözlüğü takmışçasına karanlık görme şikayetleri ile integratif tıp kliniğimize başvurmuştur. Şikayetlerinin çocukluk döneminden beri mevcut olduğu, son 20 yılda görmesinde giderek azalma olduğu öğrenilmiştir. Kronik başka bir hastalık öyküsü yoktur. Yirmi yıl taksi şoförü olarak çalışmıştır. Kırk iki yaşında iken her iki gözden katarakt ameliyatı olmuştur, ameliyatı takiben yakın gözlüğü kullanmaya başlamıştır. Annesinde RP tanısının olduğu öğrenilmiştir.

Hasta ilk görüşmede göz teması kuramamıştır ve oturması için gösterilen yeri görememiştir. Göz muayenesinde her iki gözde görme keskinliği 1/10 olarak değerlendirilmiştir, her iki göz tansiyonu 15 mm Hg olarak tespit edilmiştir, her iki gözde göz içi lensi mevcuttur. Fundus muayenesinde retinada yaygın kemik korpüskülü şeklinde pigment değişikliği gözlenmiştir. Tedavi öncesi optik koherens tomografi görüntüsü Image-1'de gösterilmiştir. Bulgular RP lehine değerlendirilmiştir. Sistemik muayenesi doğaldır. Tam kan sayımı, kan biyokimyası ve elektrokardiyografisi doğaldır.

Akupunktur önerdiğimiz hastaya ilk seansta GB-14, BL-1-2, ST-1, Ex-HN-3-4-5 lokal vücut noktalarına tek kullanımlık 0,20x13 mm steril çelik iğneler ile 20 dakika uygulama yapılmıştır. Fransız kulak akupunkturuna göre dedektör ile taranarak Shen-men ve göz noktasına çift flasterli 0,22x1,5 mm kalıcı çelik iğne haftalık değiştirilecek şekilde yerleştirilmiştir (Image-2), kulaklar bilateral iğnelenmiştir. Hastaya 40 gün içerisinde her biri yaklaşık 20 dakika süren 10 seans vücut akupunkturu, 5 seans kulak akupunkturu yapılmıştır. Şikayetleri azalan, etrafını daha net seçebilen ve göz teması kurabilen hastanın oftalmolojist tarafından kontrol amaçlı yapılan muayenesinde her iki gözde görme keskinliği 2/10 olarak değerlendirilmiştir, her iki göz tansiyonu 15 mm Hg olarak tespit edilmiştir, fundus bulguları ilk muayenede tespit edildiği şekildedir, tedavi sonrası optik koherens tomografi görüntüsü Image-3'te gösterilmiştir.

Sonuç: Vakamızdaki muayene bulguları, tetkik göstergeleri ve memnuniyet, RP hastalığı tedavisinde akupunkturdan yararlanılabileceğini düşündürmektedir.

Evlilik Öncesi Dönemde Kadınlarda HPV Aşısı Farkındalığının ve Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Özge Atalay Topdemir, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: İnsan papilloma virüsü (HPV), papillomaviridae ailesinde bulunmaktadır ve günümüzde 200'den fazla HPV tipi tanımlanmıştır . İnsan papilloma virüsü birçok şekilde bulaşmaktadır; kontamine yüzeylerden, ciltteki lezyonlardan ve doğum kanalından olmak üzere direkt veya indirekt olarak bulaş görülmektedir. Ancak, en önemli bulaş şekli cinsel yolla bulaştır. Yapılan çalışmalarda seksüel aktif kadınların %75'inde HPV varlığı bildirilmektedir. HPV virüsü ile rahim ağzı kanseri arasındaki ise yüzde 99'dur. Yani neredeyse rahim ağzı kanserinin tek nedeni HPV virüsüdür. Günümüzde aşı ile önlenebilen tek kanser olması sebebi ile bağışıklama halk sağlığı açısından büyük önem arz etmektedir.

Yöntem: Araştırmamız kesitsel bir araştırma olup, Adana şehir eğitim araştırma hastanesinde bulunan aile hekimliği polikliniğine evlilik öncesi sağlık raporu için başvuran kadınlar üzerinde yapılacaktır. Katılımcıların sosyodemografik verileri kaydedildikten sonra, veri toplama araçları olarak kişinin rahim ağzı kanseri ve bağışıklama bilgisini ölçmeye yönelik bir anket formu ve HPV bilgi ölçeği kullanılacaktır. Elde edilen veriler SPSS istatistik paket programları ile analiz edilecektir.

Bulgular: Çalışma fikir aşamasındadır.

Sonuç: Bu çalışmamız sonucunda dünyada ve ülkemizde rahim ağzı kanserinin insidansı göz önünde bulundurulduğunda HPV aşısı hakkında yeterli bilgiye sahip olunmadığı öngörülmektedir.

Tartışma soruları:

1. Veri toplam yöntemini kısıtlılıkları neler olabilir? Bu kısıtlılıklar nasıl aşılabilir?
2. Ankette çalışma dışında tutulacak kişiler var mı?

Vegan Beslenen Bireylerde Depresyon Sıklığı ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Emre Can Karataş, Ediz Yıldırım, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Veganlık, kişilerin etik, sağlık, ekoloji gibi motivasyonlar ile başta beslenme olmak üzere giyim, kozmetik gibi hayatlarının her alanında hayvansal ürünleri kullanmamalarıdır. Son yirmi senedir hızla artmakta olan vegan sayısı tüm dünyada araştırmacıların vegan beslenme üzerine daha fazla çalışma yapmasına sebep olmuştur. 2022 istatistiklerine göre tahmin edilen vegan sayısı dünyada yetmiş dokuz milyondur.

Vegan beslenme üzerine yapılan çalışmalar daha çok fiziksel performans ve iyilik hali üzerine yoğunlaşmıştır. Veganlığın ruh sağlığı üzerine etkilerinin incelendiği çalışmalar oldukça azdır. Bu konu üzerinden yapılan az sayıda çalışmaların sonuçlarına bakıldığında veganlığın depresyon görülme riskine etkisi konusunda çelişkili sonuçlar görülmektedir. Çalışmamızın amacı ülkemizdeki vegan bireylerde depresyon sıklığını ve etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

Yöntem: Çalışma modeli kesitsel analitik olarak planlanmıştır. Çalışmaya vegan bireyler dahil edilecektir. Çalışmanın evreni yaklaşık 80.000 kişidir. %95 güven aralığı, %5 hata payı ve %80 güç ile örneklem sayısı minimum 383 olarak saptanmıştır Veri toplama yöntemi internet aracılığıyla cevaplanan anket olup veri toplama araçları; çalışmacılar tarafından oluşturulan sosyodemografik anket ile "Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği (HAD)" kullanılacaktır.

İstatistiksel analizlerde tanımlayıcı analizler, khi kare, t- testi ve lojistik regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişken vegan bireylerdeki depresyon durumudur. Bağımsız değişkenler vegan bireylerin sosyodemografik özellikleri, kronik hastalık varlığı, daha önce depresyon geçirmiş olma, aktif depresyon varlığı, ilaç kullanımıdır.

Sonuç: Çalışma öneri aşamasındadır.

Tartışma soruları:

1. Herhangi bir dışlama kriteri eklenebilir mi?
2. Depresyon tanısı için ek ölçek var mıdır?

@ailehekimligiakademisidernegi

@ailehekimligiakademisi

@AkademisiAile

E-posta: info@tahad.org